

**Minuta reuniunii
Comitetului de Monitorizare al Programului Regional Sud-Est 2021-2027
20-21 iunie 2023, Tulcea**

A treia reuniune a Comitetului de Monitorizare al Programului Regional Sud-Est 2021-2027 (CM PR SE) a avut loc în perioada 20- 21 iunie 2023, la Tulcea.

La reuniune au participat membri, observatori și invitați ai CM, conform listei de prezență atașate, sedinta fiind statutară.

În deschiderea reuniunii au luat cuvântul: dna Luminița MIHAILOV, presedintele CM, director general al ADR SE, doamna Aida LIHA- MATEJICEK Sefa Unității pentru România și Croația din cadrul DG REGIO, domnul Dumitru MERGEANI, Managerul Consiliului Județean Tulcea și domnul Stefan ILIE, primarul municipiului Tulcea.

În cuvântul de deschidere, presedintele CM le-a mulțumit membrilor CM pentru că au dat curs invitației ADR SE de a participa la cea de-a treia Reuniune a CM. Presedintele CM a adăugat faptul că are plăcerea de a o avea alături pe doamna Aida LIHA MATEJICEK, Sefa Unității DG Regio pentru România și Croația și pe doamna Mariana IUSCO, Manager Program din cadrul DG REGIO, care este responsabilă de program și care, ca întotdeauna, va sprijini activitatea de implementare a programului, menționând că ADR SE a lucrat strâns cu domnealor încă de începutul negocierilor pentru program. În continuare, a prezentat-o pe Doamna Director General Lucica CRACIUN, din partea Autorității de Certificare și Plată. Presedintele CM i-a salutat pe colegii de la MIPE, reprezentanții altor ministere și Autorități de Management care participă online, cu care ADR SE lucrează, în special pe partea de complementaritate invitându-i să intervină, dacă va fi necesar, aceștia fiind prezenți online.

Presedintele CM le-a mulțumit apoi reprezentanților autorităților locale, consiliile județene, primăriile de municipii, de comune, de orașe, partenerilor din societatea civilă, pentru prezența fizică și online, subliniind că CM se bazează pe contribuția acestora în ceea ce privește implementarea programului, pentru a avea ghiduri foarte clare și foarte simple de înțeles.

În continuare Presedintele CM i-a rugat pe domnul Dumitru MERGEANI, Managerul Consiliului Județean Tulcea și pe domnul Stefan ILIE , primarul municipiului Tulcea să adreseze câteva cuvinte.

În cuvântul de deschidere, domnul Dumitru MERGEANI, Managerul Consiliului Județean Tulcea, în numele domnului Președinte al Consiliului Tulcea, domnului Horia TEODORESCU și al întregii instituții pe care o reprezintă, în calitate de gazdă, le-a mulțumit participanților pentru prezență, le-a urat bun venit și și-a exprimat speranța că ce-a treia reuniune a CM din cele 2 zile de la Tulcea va fi fructuoasă. Domnul MERGEANI a spus că domnealui consideră că județul Tulcea este o alegere înțeleaptă pentru reuniunea CM, mai ales în contextul în care administrația județeană și administrațiile locale, primăriile de județ au făcut eforturi susținute de atragere de fonduri externe și au reușit în același timp dezvoltarea sistematică a acestui colț de lume, colț de Europa, Tulcea, locul unde nu începe Europa, unde se termină Uniunea Europeană. Dansul i-a salutat pe inițiatorii ședinței și i-a felicitat pentru modul profesionist în care au reușit să vină în întâmpinarea problemelor pe care autoritățile locale le au de fiecare dată prin sesiuni de informare cu privire la condițiile de eligibilitate și la modificările de ultimă oră de accesare de fonduri pentru dezvoltare, mai ales că toate părțile prezente știu că aceste modificări apar continuu, iar informațiile autorităților publice nu sunt actualizate în timp real cu schimbările în modalitatea de implementare a proiectelor. Totodată, a remarcat că aceste întâlniri hibrid sunt mult mai bune decât doar prin relaționarea online. Acesta a spus că domnealui consideră că există o colaborare bună, chiar foarte bună prin trimiterea de adrese și primirea răspunsurilor, însă este laudabilă organizarea întâlnirilor de tip față-în-față, prin care se găsesc rezolvări la problemele

existente. De asemenea, acesta și-a exprimat încrederea că întâlnirile vor fi extrem de lucrative și vor aduce un plus de valoare fiecăreia dintre părțile implicate.

Domnul Dumitru MERGEANI a mulțumit încă o dată pentru alegerea orașului Tulcea ca locație de desfășurare a CM și i-a invitat pe participanți să revină în oraș și în calitate de turiști, nu doar în interes profesional.

Președintele CM i-a mulțumit domnului Dumitru MERGEANI și a dat cuvântul domnului Stefan ILIE, primarul municipiului Tulcea.

Domnul Primar Stefan ILIE le-a mulțumit, de asemenea, participanților pentru prezența în orașul Tulcea și a precizat că Primăria Municipiului Tulcea este receptivă la astfel de dezbateri, în special pentru că ele au loc într-un moment pe care autoritățile locale, mediul antreprenorial, precum și ceilalți potențiali beneficiari îl așteptau demult, respectiv implementarea resurselor pe care Uniunea Europeană, prin acest exercițiu financiar, le pune la dispoziție. Totodată, a menționat că o parte din temele de pe ordinea de zi le sunt familiare, întrucât acestea s-au regăsit sau se regăsesc și în Programul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) în cadrul căruia sunt deja depuse proiecte în diferite stadii de implementare, însă a pus accent pe insuficiența fondurilor față de nevoile existente la nivelul municipiului Tulcea, județului Tulcea și întregii regiuni și chiar la nivelul întregii țări, pentru rezolvarea unor probleme esențiale, cum ar fi cele ale îmbunătățirii eficienței energetice a clădirilor publice, a celor rezidențiale sau chiar sprijinirea celor cu statut de monument istoric.

Domnul primar a adresat felicitări pentru temele puse în discuție și a supus atenției o problemă pe care o consideră esențială pentru municipiul Tulcea, în cadrul discuțiilor cu privire la prezentarea etapelor și a reperelor metodologice privind închiderea Programului Operațional Regional 2014-2020 și etapizarea proiectelor din programele aferente perioadei 2021-2027, conform Ordonanței de Urgență nr. 36/2023, respectiv existența unor proiecte atât în municipiul Tulcea, cât și în alte regiuni care, din diverse motive, nu se pot finaliza până la 31.12.2023, fără a indica însă responsabilitatea autorității locale sau a unității de implementare, ci prin prisma unor motive colective, născute din legislație, din birocrăție ori chiar prin întârzierea lansării ghidurilor din fostul exercițiu financiar. Acesta și-a exprimat convingerea că dacă aceste probleme vor fi rezolvate în prezent, vor fi identificate soluții și pentru dificultățile care vor apărea la momentul finalizării noului exercițiu financiar. Municipiul Tulcea are proiecte care, conform Ordonanței menționate, pot fi etapizate, dansul propunând discuții și negocieri pentru rezolvarea unor probleme cum ar fi continuarea unor proiecte care nu vizează realizarea benzilor dedicate pentru mobilitate urbană, aceasta investiție nemaifiind finanțată în noul exercițiu financiar.

Domnul primar Stefan ILIE a pus accent pe identificarea unor soluții pentru ca proiectele să poată fi făcute, întrucât dacă nu se realizează baza acestor programe, nu se va putea continua în noul exercițiu financiar sau în viitoarele exerciții financiare cu implementarea unor proiecte pe aceeași temă și a repetat faptul că Tulcea nu este singurul municipiu care se află în această situație, ci există foarte multe municipii din țară în celelalte regiuni care au aceleași probleme, legate de modul birocratic în care se realizează implementarea, de contestații care sunt inerente de foarte multe ori, de anumiți pași care merg mai greu decât s-ar dori și a făcut un apel către reprezentanta Comisiei Europene, după ce va purta discuții și cu celelalte centre regionale, să se ajungă la niste soluții, în așa fel încât proiectele supuse discuțiilor să nu fie oprite la sfârșitul anului 2023 și să se prelungească și în anul următor, când se pot finaliza.

În final, a mulțumit din nou, a urat tuturor dezbateri fructuoase la Tulcea și să se bucure de frumusețile județului.

Președintele CM a mulțumit domnului primar Ștefan ILIE și a rugat-o pe doamna Aida LIHA- MATEJICEK Sefa Unității pentru România și Croația din cadrul DG REGIO, să adreseze câteva cuvinte.

Doamna Aida LIHA MATEJICEK le-a urat bun venit tuturor din partea Comisiei Europene și DG REGIO și a precizat ca este o plăcere să ia parte la întrunire, fiind pentru prima dată când participă, spre deosebire de

colega sa, Mariana IUSCO care este prezentă pentru a treia oară și a afirmat că vor continua să asigure prezența sub diverse forme. De asemenea, și-a exprimat bucuria cu privire la ghidurile și metodologiile finalizate, mulțumindu-i în acest sens doamnei Luminița MIHAILOV pentru abordarea extrem de eficientă și pragmatică a acestora. Totdată, a menționat că trebuie luate în considerare elementele specifice ale comunităților locale și regionale. A continuat spunând că nemaivorbind de partea de izolare, în special în regiunea Tulcea, există o importanță inter-regională și chiar internațională în ceea ce privește zonele pe care Comisia Europeană le vizează prin suportul oferit. A subliniat, de asemenea, importanța pentru autoritățile de management, beneficiari, dar și autoritățile locale, ca în procesul de evaluare să evite greșelile din programarea precedentă, iar ceea ce a fost bine făcut, să se adapteze și pentru noua programare.

De asemenea, doamna Aida LIHA MATEJICEK a precizat că a sosit momentul pentru a pune bazele unei practici mai bune pentru gestionarea fondurilor europene, respectiv măsuri inovative, dar nu în sens metaforic sau birocratic, birocratie la care a făcut referire și domnul Stefan ILIE, primarul Municipiului Tulcea, toată lumea fiind perfect conștientă de diferitele feluri de birocratizare, numind-o „platoul de aur” care se întâmplă în România. Aceasta a menționat, totodată, că intenția este să se continue colaborarea cu autoritățile naționale la Planul Național de Simplificare, care a fost adoptat de Guvernul României din 2019 și încă de atunci s-a insistat pe simplificarea și micșorarea numărului pașilor procesului de evaluare.

Începând de la evaluare, de la organizarea procedurilor de achiziție, este important să se asigure eficiența programelor regionale, iar când sistemul nu funcționează corespunzător, trebuie urmat un proces în acest sens prin care să fie menținute elementele de calitate și să se hotărască unde se investesc banii Uniunii Europene, să se stabilească cum se realizează acest lucru și care sunt prioritățile cheie.

În primul rând, prin prisma locației întrunirii, doamna Aida LIHA MATEJICEK a menționat biodiversitatea, în special în contextul proximității Deltei Dunării, precum și instrumentele culturale și sociale.

În ceea ce privește importanța biodiversității, aceasta a spus că atenția trebuie să fie direcționată către conservarea mediului și că trebuie finanțată ca atare, motiv pentru care Comisia a crescut nivelul de atenție la anumite componente cheie în ceea ce privește elementele de biodiversitate, menționând Delta Dunării și necesitatea unei abordări diferite, mai integrate și implicarea tuturor actorilor cheie din zona de biodiversitate, care a fost și este încă o zonă subestimată a regiunii Sud-Est.

Șefa unității de la DG REGIO pentru România și Croația a precizat că va exista sprijin din partea Comisiei în ceea ce privește creșterea capacității administrative a instituțiilor și că se dorește o creștere a utilizării fondurilor pentru biodiversitate până în anul 2030, întrucât România nu prioritizează biodiversitatea versus proiectele de infrastructură. Și căile de transport sunt importante, în sensul că este evident că nu este ușor de parcurs un drum până la București în trei ore și jumătate- patru ore, însă conservarea biodiversității este prioritară, pentru că este clar că sunt specii care nu se pot dezvolta lângă o autostradă.

De aceea este necesar să se discute despre programe naționale în ceea ce privește susținerea biodiversității. Doamna Aida LIHA MATEJICEK a menționat totodată că, deși nu este momentul să se discute despre planuri și strategii naționale pe Instrumentul Teritorial Integrat (ITI), dumneaei personal ar invita pe toată lumea implicată să-și aducă contribuția la actualizeze Planul de Acțiune pentru ITI Delta Dunării, deoarece regiunea cuprinde a doua cea mai mare biosferă din Europa și este necesar un Plan de Acțiune adecvat, dar nu printr-un fișier cu proiecte, ci cu o reflexie privind ceea ce este important, care este analiza din spatele stabilirii acestei importanțe și cum sunt stabilite prioritățile vizate pentru investiții.

De asemenea, aceasta a precizat că în prezent, ceea ce se vede este un nou tabel de proiecte, strategia fiind dezamăgitoare și că este nevoie de o schimbare radicală, rugându-i pe cei prezenți să înțeleagă că este un teritoriu foarte divers, cu multe parti interesate și că se dorește implicarea tuturor, sub conducerea autorităților locale, județene, conduse de autoritățile naționale aferente, pentru a stabili care este strategia reală, ce vor oamenii din teritoriul ITI să prioritizeze pentru mediul lor, pentru tot ceea ce văd ei în fiecare zi când se duc la școală cu copiii, pentru plimbările cu bărcile private sau cu cele finanțate de Uniunea Europeană în interesul serviciului public care să fie nave pentru secolul 21, pentru a conecta comunitățile izolate cu cele din partea continentală.

În încheiere, doamna Aida MATEJICEK a menționat că cele menționate sunt doar câteva părți pe care și-a dorit să le supună atenției și că are încredere deplină că aceste obiective se vor putea realiza.

Doamna Aida MATEJICEK a intervenit și a precizat că acestea sunt puncte esențiale și că discuțiile vor continua în cursul zilei cu celelalte instituții relevante. Totodată, a spus că se declară fericită să vadă că descentralizarea este funcțională, Comisia neavând niciodată dubii că acest lucru va fi un succes întrucât autoritățile din România conduc acest proces spre viitor și se bucură de faptul că doamna Mihailov este conștientă de acest lucru și că lucrează împreună cu personalul dumneaei într-un mod realist, pragmatic și echilibrat.

În ceea ce privește *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2023 privind instituirea unor măsuri de simplificare și digitalizare pentru gestionarea fondurilor europene aferente Politicii de coeziune 2021-2027*, doamna Aida MATEJICEK a precizat că este considerată utilă de către Comisie și că contribuie la eficientizarea procesului, ceea ce dumneaei consideră că este un lucru bun.

Cu privire la OUG 36/2023 despre care a menționat și domnul primar al Municipiului Tulcea, doamna MATEJICEK a precizat că mesajul ar putea fi să se ia în considerare etapizarea într-un mod echilibrat, să se stabilească care sunt prioritățile; Comisia insistă pe asigurarea de personal suplimentar pentru implementarea proiectelor fazate, întrucât Autoritatea de Management nu poate să lucreze cu același nivel de angajați la implementarea programului 2021-2027, fiind așteptat un număr mare de proiecte.

Doamna MATEJICEK a menționat, totodată, faptul că se va continua colaborarea cu autoritățile naționale, pentru a se asigura salariile și resursele necesare realizării activitatilor legate de OUG 36/2023, care face obiectul discuțiilor și solicită să se pună accent pe calitate, mesaj comunicat și altor state membre, nu doar României, respectiv că este necesar să se discute dincolo de finanțare, dincolo de cifre. De asemenea, domnia sa i-a îndemnat pe politicienii locali, ca actori implicați la nivel local, să se gândească la viața cetățenilor, respectiv cum poate fi îmbunătățită viața de zi cu zi a cetățenilor care nu au părăsit zona, nu au plecat în alte zone din lume. În finanțarea și cofinanțarea unor măsuri trebuie să se aibă în vedere îmbunătățirea vieții locuitorilor și să nu se limiteze doar la abordarea strict financiară a necesității asigurării absorbției unor resurse.

În continuare, Doamna MATEJICEK le-a urat participanților la reuniunea CM mult succes în discuțiile zilei, precizând că va fi prezentă pentru următoarele 3 zile. Și-a exprimat entuziasmul pentru întâlnirea cu reprezentanții Biosferei Delta Dunării, pentru a înțelege cum văd ei lucrurile și cum își pot îmbunătăți munca, astfel încât să pună județul Tulcea pe hartă acolo unde îi este locul, pe harta Uniunii Europene, întrucât Tulcea este un județ foarte cunoscut în România.

În final, aceasta i-a mulțumit doamnei MIHAILOV pentru angajamentul și dedicarea dumneaei și pentru angajamentul tuturor membrilor din cadrul CM, asigurându-i de disponibilitate pentru orice fel de întrebări și discuții. Doamna MATEJICEK și-a exprimat încă o dată sprijinul și le-a mulțumit tuturor participanților.

Președintele CM a mulțumit pentru acest mesaj din partea Comisiei Europene și a menționat ca este un mesaj foarte important, care a ridicat o problemă esențială și anume rolul biosferei în toată politica de dezvoltare a teritoriului, precizând că vor fi niște întâlniri în a doua parte a zilei, precum și în ziua următoare cu cele două organizații care ar trebui să joace un rol mai important alături de autoritățile locale în tot ceea ce înseamnă dezvoltarea integrată, sustenabilă a teritoriului. Totodată, aceasta a remarcat disponibilitatea Comisiei față de problemele existente sau care trebuie identificate, în așa fel încât Delta Dunării să apară pe harta europeană mai mult decât este în prezent.

Președintele CM a precizat că există o Prioritate dedicată biodiversității în PR SE, însă criteriile vor fi discutate ulterior, după ce se lămuresc lucrurile referitoare la complementaritatea cu Programul de dezvoltare durabilă, reamintind că sunt două instrumente importante în PR SE, respectiv cel care vizează dezvoltarea biodiversității și cel de-al doilea, cel care vizează dezvoltarea transportului public naval în Delta Dunării, practic există două teme foarte importante care fac diferența între programul PR SE și celelalte programe regionale.

În continuare, președintele CM a supus aprobării propunerea privind ordinea de zi, ordine de zi ce are în vedere un program pe 2 zile, în prima parte a primei zile urmând să fie propuse spre aprobare criteriile de selecție pentru 3 acțiuni care au fost discutate încă din primăvară, unele din ele chiar din anul precedent. A mai precizat faptul că doamna Jeni Crăciun, șefa AM va prezenta diferențele între ceea ce s-a discutat la ultimul comitet și ceea ce a fost parcurs ulterior, în urma consultării publice și discuțiilor cu Comisia Europeană, menționând că există câteva modificări, în așa fel încât să se poată lansa aceste investiții pe teritoriul regional, urmând ca pentru sumele alocate ITI Delta Dunării să poată fi lansate apelurile după ce se vor aproba orientările naționale privind abordarea ITI.

Președintele CM a menționat că există sume alocate atât pentru eficiența energetică a clădirilor publice, cât și pentru eficiența energetică a clădirilor rezidențiale, axe despre care se vor purta discuții în cursul zilei. Aceste axe care sunt dedicate Instrumentului Teritorial Delta Dunării, vor fi lansate mai târziu, după ce la nivel național, se stabilește abordarea comună privind investițiile în aceste teritorii unde există strategii integrate de dezvoltare, precum în ITI Delta Dunării, iar restul teritoriului județului Tulcea este eligibil pentru a accesa fonduri în cadrul acestor axe prioritare. Președintele CM a propus ca după prima pauză a zilei să se discute criteriile de evaluare vizate pentru alte axe prioritare, respectiv consolidarea clădirilor aflate în risc seismic, reamintind că aceasta este o acțiune strategică pentru regiunea Sud-Est, dată fiind zona seismică Vrancea-Buzău, Brăila, Galați mai ales, menționând că acest lucru nu exclude existența problemelor și în restul teritoriului Tulcea, Constanța, acțiunea care vizează infrastructura verde, inclusiv partea de valorificare a terenurilor publice neutilizate, dar și o axă foarte importantă, axa de mobilitate urbană, care are sume alocate destul de consistente și care vizează mai ales partea de municipii.

Președintele CM a propus ca în cea de-a doua parte a primei zile să se discute obiective de politică socială și dezvoltare integrată a comunității, urmând a fi propuse spre analiză criteriile pentru infrastructura educațională, respectiv grădinițe și învățământ universitar, regenerare urbană pentru zona urbană și dezvoltare turistică și conservare a patrimoniului cultural în zona non-urbană. De asemenea, a menționat că aprobarea criteriilor pentru aceste axe, ce urmează a fi discutate în cea de-a 2-a parte a zilei și în dimineața următoare, pentru microîntreprinderi, urmează a fi aprobate cel mai probabil printr-o procedură scrisă, după finalizarea procedurii de consultare publică, întrucât, pentru câteva axe au fost publicate deja ghidurile, ele aflându-se în consultare publică, din considerentul că, în urma discuțiilor purtate cu membrii CM și cu alte organizații care au contribuit la aceste orientări de finanțare, o lună de zile este un timp suficient pentru ca cei interesați să se poată gândi, să poată veni cu propuneri, cu amendamente, cu observații asupra criteriilor, acestea fiind practic criteriile de baza pentru stabilirea liniilor de finanțare, a proiectelor ce urmează a fi contractate spre sfârșitul anului, deoarece există proiecte în pregătire.

Președintele CM a precizat că se vor purta discuții în acest sens, în cursul zilei, împreună cu colegii de la Ministerul Fondurilor Europene și pentru fazarea proiectelor, cea adusă în discuție de domnul primar Stefan ILIE și că este o problemă foarte importantă și aceasta. În continuare, a propus spre aprobare ordinea de zi și după numărarea voturilor, a considerat că a fost aprobată.

ordinea de zi: 20 iunie 2023

1. Prezentarea și aprobarea propunerii privind Ordinea de zi
2. Aprobarea Minutei reuniunii CM din 21 martie 2023
3. Prezentarea modificărilor criteriilor de selecție, ca urmare a comentariilor primite în perioada de consultare publică și a celor transmise de membrii CM, pentru următoarele acțiuni – spre aprobare
-Acțiunea 2.1 Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice (inclusiv a celor cu statut de monument istoric) și a clădirilor rezidențiale în funcție de potențialul de reducere a consumului, respectiv reducerea emisiilor de carbon, inclusiv consolidarea acestora în funcție de riscurile identificate (inclusiv seismice)

- Operațiunea A - Sprijinirea eficienței energetice în clădiri rezidențiale
 - Operațiunea B - Sprijinirea eficienței energetice în clădiri publice, inclusiv a celor cu statut de monument istoric
 - Acțiunea 4.1 Investiții destinate reabilitării și modernizării infrastructurii rutiere de importanță regională pentru asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T
 - Prioritatea 7 Asistența tehnică
4. Prezentarea metodologiei de închidere a programelor operationale 2014-2020 și etapizarea proiectelor în programele aferente 2021-2027, conform OUG 36/2023 privind stabilirea cadrului general pentru închiderea programelor operationale finanțate în perioada de programare 2014-2020
5. Prezentarea modificărilor criteriilor de selecție, ca urmare a comentariilor primite în perioada de consultare publică și a celor transmise de membrii CM, pentru următoarele acțiuni – spre informare
- Acțiunea 2.2 Consolidarea clădirilor aflate în risc seismic
 - Acțiunea 2.4 Susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în zonele urbane, inclusiv prin valorificarea terenurilor publice neutilizate
 - Acțiunea 3.1 Reducerea emisiilor de carbon în municipiile reședință de județ și zona lor funcțională prin investiții pentru dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi, culoare de mobilitate), bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă
6. Prezentarea modificărilor criteriilor de selecție, ca urmare a comentariilor primite în perioada de consultare publică și a celor transmise de membrii CM, pentru următoarele acțiuni – spre informare
- Acțiunea 5.1 Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului preșcolar (gradinite)
 - Acțiunea 5.4 Dezvoltarea infrastructurii educaționale în învățământul universitar
 - Acțiunea 6.1 Dezvoltare integrată în zonele urbane prin regenerare urbană și dezvoltarea turismului
 - Acțiunea 6.2 – Valorificarea potențialului turistic și conservarea patrimoniului în zone non-urbane

21 iunie 2023

1. Prezentarea schemei de ajutor de minimis pentru microintreprinderi, Acțiunea 1.6 Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor, Operațiunea A.1 Sprijinirea dezvoltării microintreprinderilor – spre informare
2. Prezentarea Metodologiei de evaluare, selecție și contractare în cadrul Programului Regional Sud-Est, actualizată conform prevederilor OUG 23/2023 privind instituirea unor măsuri de simplificare și digitalizare pentru gestionarea fondurilor europene aferente Politicii de Coeziune 2021-2027 – spre aprobare
3. Prezentarea Metodologiei de elaborare a Planului de Evaluare al PR SE 2021-2027; prezentarea atribuțiilor membrilor CM și a propunerilor de teme/întrebări avute în vedere în evaluarea programului.

În continuare, presedintele CM a prezentat primul punct pe ordinea de zi, respectiv aprobarea minutei reuniunii CM din 21 martie 2023, de la Buzău, precizând totodată, conform recomandărilor primite din partea MIPE, că este o abordare națională cu privire la componența membrilor CM, astfel că este o regulă ca lista membrilor CM să fie publică atât la nivelul componenței membrilor titulari, cât și supleanți și solicitând acordul în acest sens, în calitate de membri, pentru ca datele acestea să devină publice și de asemenea, a comunicat că la fiecare minută va trebui anexată lista membrilor care au fost prezenți atât online cât și fizic, aceasta fiind o chestiune care este orizontală și care ține de responsabilitatea calității de membri în CM. Așadar, a propus spre aprobare minuta reuniunii din 21 martie 2023.

După numărarea voturilor, presedintele CM a anunțat că minuta a fost aprobată.

În continuare, presedintele CM a invitat-o pe doamna Jeni CRACIUN, sefa Autorității de Management (AM) a PR SE, să prezinte modificările asupra criteriilor în urma discuțiilor de la cea de-a 2-a reuniune a CM și a

propus spre aprobare criteriile de proiecte pentru eficiența energetică a clădirilor publice și rezidențiale, precum și pentru infrastructura rutieră și asistența tehnică, concluzionând că sunt patru tipuri de criterii propuse spre aprobare cu câteva mici observații, amendamente.

Sefa AM a prezentat acțiunea 2.1 *Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice (inclusiv a celor cu statut de monument istoric) și a clădirilor rezidențiale în funcție de potențialul de reducere a consumului, respectiv reducerea emisiilor de carbon, inclusiv consolidarea acestora în funcție de riscurile identificate (inclusiv seismice) -Operatiunea A - Sprijinirea eficienței energetice în clădiri rezidențiale*, precizând că în primele două pagini ale materialului pe care l-au primit membrii CM, este realizată o sinteză a ceea ce înseamnă modificările față de ce a fost prezentat la reuniunea precedentă, pentru a fi mai ușor de urmărit și le-a împărțit în funcție de criteriile de eligibilitate și de selecție:

- Criteriul *Proiectul respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de șanse, gen, nediscriminarea și accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități* a fost completat cu necesitatea respectării „Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități”, la solicitarea Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, Direcția Cooperare Europeană și Internațională – Punctul de contact pentru implementarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități;
- Referitor la activități eligibile, în perioada de consultare au existat propuneri, unele dintre ele fiind acceptate, altele nu, fiind prezentate în material cele care au fost acceptate și care vizează în principal tipuri de lucrări pentru acele spații comune neîncălzite pentru care se pot face lucrări eligibile. Dumneaei a precizat că a fost făcută o completare la categoriile A, C și D, așa cum erau prezentate în partea de activități eligibile în cadrul acțiunii în discuție, prezentând principalele modificări (modificările detaliate fiind prezentate în materialul pus la dispoziția membrilor CM):
 - categoria A - reabilitarea șarpantei în cazul podurilor neîncălzite, izolarea termică a planșeelor sau a pereților care formează anveloparea clădirii ce determină spațiu încălzit de alte spații comune neîncălzite și alte lucrări de protecție a termoizolației sau lucrări care creează suport pentru termoizolație;
 - - categoria C- Instalarea, după caz, a unor sisteme alternative de producere a energiei din surse regenerabile cu excepția biomasei - panouri solare termice, panouri solare electrice, pompe de căldură/centrale termice, inclusiv achiziționarea acestora în scopul reducerii consumurilor energetice din surse convenționale și a emisiilor de gaze cu efect de seră, etc s-a adăugat achiziția echipamentelor care să asigure stocarea energiei în vederea utilizării ulterioare pentru obiectivul de investiție realizat prin proiect au fost introduse panouri solare termice, electrice, pompe de căldură și s-a adăugat achiziția echipamentelor, care să asigure stocarea energiei în vederea utilizării ulterioare pentru obiectivul de investiții realizat prin proiect;
 - pentru categoria D s-au introdus lifturi sau lucrări de modernizare a lifturilor prin înlocuirea unor mecanisme care alcătuiesc sistemele respective, înlocuirea tâmplăriei interioare uși, ferestre către spațiile neîncălzite, respectiv tot ceea ce înseamnă spațiu comun; la dotări au fost introduse sisteme inteligente de umbră de tip obloane, jaluzele, cu reglare manuală sau automată, iar în categoria de acțiuni eligibile s-a propus și a fost acceptată introducerea, realizarea lucrărilor de branșare, rebranșare a blocului de locuințe sau apartamentului la sistemul centralizat de producere și furnizare a energiei termice.
- a fost adăugat criteriul *„Solicitantul dovedește că poate să asigure caracterul durabil al investiției”*, în conformitate cu articolul 65 din Regulamentul 1060/2021 și că acest criteriu de eligibilitate se va regăsi în toate acțiunile.

În ceea ce privește criteriile de selecție, a precizat că grila este împărțită în două secțiuni, respectiv secțiunea 1 și secțiunea 2, secțiunea 2 cuprinzând elemente care țin de eligibilitate și care sunt punctate cu 0 sau 1; în

cazul în care sunt punctate cu 0, atunci proiectul este respins. Doamna Crăciun a detaliat modificările care au fost făcute:

- la secțiunea 1, respectiv pentru criteriul 1.3 - *numărul gospodăriilor cu o planificare mai bună a consumului de energie*, se vor puncta suplimentar proiectele care prevăd măsuri de intervenție ce conduc la o clasificare mai bună din punct de vedere al consumului de energie a unui număr ≥ 50 de gospodării (*in loc de 60 de gospodării cat era prevazut initial*);
- a fost eliminat criteriul "Numărul de etaje al clădirii rezidențiale", conform discuțiilor purtate în comitetul anterior;
- la criteriul 1.9 *Complementaritatea cu alte investiții propuse/realizate prin PR Sud-Est 2021-2027/alte surse, programe de finanțare; integrarea cooperării la nivel de proiect. Proiectul este complementar cu alte proiecte din urmatoarele domenii: îmbunătățire eficientă energetică, creare/extindere spații verzi, regenerare urbană, mobilitate urbană (zone pietonale, piste de biciclete etc.), în același areal al zonei de intervenție, la o distanță de maximum 500 m (cu exceptia investitiilor care vizeaza instalarea de statii de alimentare/ reincarcare electrica)* a fost trecut 500 m în loc de 300 m cât era prevăzut inițial;
- criteriul 1.10 *Eficiența costurilor proiectului a fost modificat prin raportarea la costul pentru reducerea consumului de energie primară cu 1 kWh/an* a fost reformulat, așa cum au recomandat reprezentanții Comisiei Europene în cadrul comitetului anterior, prin raportarea la costul pentru reducerea consumului de energie primară cu 1 kWh/an;
- criteriul 2 - *Gradul de pregătire maturitate al proiectului* este un criteriu care a fost reformulat pentru toate acțiunile, în această formă urmând a fi găsit în toate acțiunile și anume vor exista patru opțiuni: prima opțiune vizează dacă a fost demarată procedura de realizare a PT-ului -5 puncte, a doua opțiune vizează dacă există PT+DTAC și AC -10 puncte, a 3-a dacă există PT -15 puncte și a 4-a dacă există posibilitatea emiterii ordinului de începere a lucrărilor cu procedură finalizată cu contract adjudecat sau cu contract de lucrări semnat -18 puncte;
- cu privire la criteriul 3- *Contribuția proiectului la teme orizontale*, doamna Crăciun a precizat că s-a adăugat încă un subcriteriu, respectiv proiectul prevede măsuri încadrate în categoria măsurilor suplimentare, conform anexei 12 la ghid, respectiv Metodologia privind imunizarea și abordarea DNSH și care este gata, urmând a fi publicată pe site; în cadrul acestei metodologii există câte o secțiune aferentă fiecărei acțiuni din PR SE, cuprinzând măsurile de imunizare și DNSH aplicabile, inclusiv separarea pe măsuri suplimentare sau minime prevăzute de lege.

Sefa AM a făcut o prezentare a criteriilor de eligibilitate și a criteriilor de selecție pentru aceste operațiuni cu punctajele aferente, în vederea supunerii la vot pentru aprobarea acestora.

Presedintele CM a mulțumit pentru prezentare, precizând că abordarea criteriilor de selecție vizează două secțiuni, secțiunea a doua fiind, de fapt, o secțiune de eligibilitate legată de teme orizontale (cerințe minime prevăzute de lege), capacitatea operațională și buget, iar prima secțiune este cea mai importantă, pentru că pe baza acesteia, în competiția de proiecte se acordă punctajele pe baza cărora se va acorda finanțarea. Proiectele respective sau propunerile de criterii au fost discutate de câteva ori până la această reuniune și s-a ținut cont de multe din observațiile care au fost primite, unele dintre ele fiind corecte; de ex, se punctează suplimentar pentru o economie de energie primară mai mare, dar acest lucru se face cu costuri mai mari uneori.

În acest caz, a menționat că sunt două criterii cumva contradictorii, respectiv există punctaj bun la partea de economie de energie primară, însă există punctaj mai puțin bun la partea de costuri, astfel că este dificilă identificarea de soluții pentru toate întrebările.

Dansa a dat cuvântul domnului Marco MIGLARA, Manager Program în cadrul DG REGIO, de la Comisia Europeană.

Domnul Marco MIGLARA recomandă introducerea unui criteriu de eligibilitate în așa fel încât să fie excluse de la finanțare clădirile care au fost construite după anul 2000. Domnia sa a spus ca acest lucru nu este o noutate, pentru că este o condiție care este recomandată în Strategia Nationala de Renovare pe Termen Lung și este un subiect pe care , ca reprezentant al Comisiei Europene, l-a ridicat deja în discuțiile precedente. A indicat că este necesară canalizarea eforturilor pe acel grup de clădiri care reprezintă majoritatea și anume cele construite înainte de anul 2000, pentru că aceasta este o categorie de clădiri unde majoritatea lipsurilor în termeni de eficiență energetică și de recuperare, de fapt, pot fi realizate.

În continuare, a punctat faptul că ideea de bază este că în acest an au fost stabilite de către autorități prioritățile pentru dezvoltare pe termen lung, în baza legislației în vigoare care a introdus noi standarde de eficiență energetică. Luând în considerare numărul de ani care au trecut între timp de la acel moment și până în prezent, clădirile mai noi ar trebui să fie cele care, în general, au nevoie mai mică de renovare, în sensul de eficiență energetică, aceasta fiind o condiție care este aplicată în sens mult mai larg, în toate regiunile. Domnul MIGLARA consideră că ceva similar s-a aplicat în perioada de programare 2014-2020, și este o condiție care permite ca acele finanțări să nu fie dispersate și în realitate să se poată investi în clădiri care au fost, spre exemplu, construite încălcându-se standardele după anul 2000.

Celălalt comentariu pe care și-a dorit să îl facă se referă la prezentarea care tocmai fusese făcută, respectiv la criteriile de selecție și anume că s-a făcut referință la punctajul maxim. De exemplu la criteriul vizând reducerea emisiilor de carbon, a fost menționată doar cea mai mare valoare fără a se prezenta și subcriteriile cu punctaj mai mic.

Sefa AM i-a mulțumit domnului MIGLARA pentru comentariile făcute și a precizat următoarele:

- referitor la anul 2000, este cunoscut faptul că Strategia Nationala de Renovare pe Termen Lung a luat în calcul anul 2000 ca unul din criterii, în vederea evaluării segmentelor cu cele mai scăzute performanțe din fondul de clădiri și că a pornit de la Legea nr. 372/2005 privind eficiența energetică a clădirilor;
- din analiza făcută cu ocazia pregătirii portofoliului de proiecte cu finanțare prin Programul ELENA, au fost identificate proiecte care necesită asemenea lucrări, deși sunt realizate după anul 2000.
- În condițiile în care a fost introdus un criteriu de eligibilitate considerat a fi important, respectiv că trebuie fie redus consumul de energie primară și emisiile de CO₂ la minim 40%, criteriu aplicabil tuturor proiectelor, inclusiv celor care vizează clădiri realizate după anul 2000, s-a considerat că nu ar fi necesar să fie introdus ca și criteriu de eligibilitate realizarea construcției înainte de anul 2000. De asemenea, a fost introdus un criteriu de selecție, prin care se punctează suplimentar pentru acele clădiri mai vechi de anul 2000, respectiv criteriul 1.8.

În ceea ce privește punctajul pentru reducerea consumului de energie și a emisiilor, sefa AM menționează că, într-adevăr, în prezentarea dumneai și în toate materialele a fost prezentat ceea ce se punctează suplimentar, punctajul cel mai mare, de 12 puncte, fiind pentru când există un consum de energie primară mai mare sau egală cu 60%, dar că există și criterii intermediare, respectiv dacă este mai mare de 40% și până la 50% se acordă 1 punct și dacă este între 50% și 60% se acordă 6 puncte.

Domnul Marco MIGLARA a intervenit și a mulțumit pentru clarificarea cu privire la criteriile de selecție și cu privire la pragul pentru anul 2000, afirmând că se gândește că există probabil o fază de preselecție efectuată, împreună cu facilitatea ELENA și consideră că este regretabil faptul că un număr de clădiri construite după anul 2000 așteaptă să beneficieze de această intervenție financiară, însă cu siguranță crede că există un risc chiar cu toate specificațiile făcute cu privire la condițiile renovării, reducerile așteptate de energie și a întregat dacă se poate cuantifica câte clădiri au fost construite după anul 2000 și care ar avea nevoie de lucrări de eficiență energetică.

Președintele CM a intervenit și a precizat că în portofoliul de proiecte deținut există clădiri construite imediat după anul 2000, pentru care se bănuiește că ar fi început construcția înainte de anul 2000 și finalizată după, practic procesul-verbal la finalizarea lucrărilor fiind încheiat spre exemplu în 2004, 2005, însă după cum a

înțeles, la momentul proiectării nu s-a ținut cont de criteriile de eficiență energetică ale acelor clădiri, fiind practic nevoie de renovarea și a acestor clădiri, respectiv biblioteci publice, săli de conferințe, săli de birouri. A estimat că din 100 de clădiri este posibil să fie identificat un maximum 5% ca număr, însă clădirile în cauză au suprafețe mari, adică sunt mari consumatoare de energie, astfel că nu neapărat numărul lor este cel care ar fi relevant, cât suprafața desfășurată a lor, pentru că asemenea clădiri de regulă sunt de peste 1.500m² suprafața desfășurată, ele fiind consumatoare mari.

Presedintele CM a menționat, de asemenea, că au fost primite propuneri de proiecte atât pentru portofoliul ELENA, cât și în general, știindu-se că au fost pregătite de consiliile județene, de primării.

Domnul Marco MIGLARA a intervenit și a adăugat că acest lucru este controversat pentru că se discută despre clădiri rezidențiale care ar trebui susținute pe investiții private, recomandând ca această condiție să fie introdusă ca fiind criteriu de eligibilitate. Faptul că sunt introduse criteriile de selecție care prioritizează cu doar 3 puncte din 100 puncte clădirile care sunt mai vechi de 20 de ani, consideră că nu este o statistică suficient de puternică, în special pentru acest apel care este dedicat clădirilor rezidențiale.

Presedintele CM a propus să fie acceptate clădirile publice care sunt construite după anul 2000 și pentru moment să fie inclus criteriu de eligibilitate referitor la anul 2000 pentru cele care sunt în categoria de clădiri rezidențiale. În momentul în care se va identifica interesul de proiecte din zona rezidențială - caz în care va exista un parteneriat între primărie și asociațiile de locatari - dacă vor fi proiecte care vizează blocuri construite după anul 2000, poate se vor purta discuții în zona de instrumente financiare, aceasta putând fi o soluție pentru clădirile rezidențiale care sunt construite după 2000 și care nu sunt în parametri de eficiență.

Presedintele CM a solicitat membrilor CM să facă propuneri, adresându-se și colegilor de la Galați, de la Buzău, sau de la Tulcea, care erau prezenți online, precizând că au avut proiecte care au vizat clădirile rezidențiale, dar nu au avut clădiri mai noi de anul 2000.

Reprezentantul Primăriei Buzău a menționat că este de acord cu această propunere, fiind prezent online. Presedintele CM a mulțumit, considerând că este o propunere corectă și a întrebat dacă mai sunt alte observații, dând cuvântul domnului Liviu TĂNASE – Președinte interimar PSC - filiala Constanța, Federația Patronatelor Societăților din Construcții, care a dorit să intervină.

Domnul Liviu TĂNASE a întrebat ce fel de instrumente financiare s-ar preta pentru un astfel de proiect.

Presedintele CM a răspuns că se poartă discuții cu Banca Europeană de Investiții care are în intenție să colaboreze cu alte bănci din România, în vederea creării unor instrumente financiare care vizează aceste investiții pentru zona rezidențială, pentru PR SE fiind, de exemplu, alocate 10 milioane de euro pentru instrumente financiare pentru rezidențial în zona de clădiri colective, adică blocuri și 10 milioane de euro pentru zona de case individuale, aflându-se în prezent în etapa finală de analiză a unui studiu de fezabilitate privind potențialul de instrumente financiare, dată fiind experiența precedentă în acest domeniu.

Ideea de bază este ca primăria împreună cu asociația de locatari să acceseze un credit, fiind vorba de un credit în condiții avantajoase, prin care să își renoveze clădirea, tot ce înseamnă anvelopare, poate inclusiv consolidare, instrumentul financiar însemnând practic o sumă rambursabilă din partea beneficiarului, ce urmează a fi definită împreună cu Banca Europeană de Investiții și cu băncile naționale care vor fi interesate să participe și care va trebui să vină cu o finanțare, urmând ca până spre sfârșitul anului să existe o definiție mai clară.

Încă un aspect pe care presedintele CM l-a precizat este faptul că instrumentul financiar de acest tip nu exista doar în PR SE, ci și în alte programe regionale și se dorește identificarea unor instrumente naționale împreună cu Banca Europeană de Investiții, respectiv acele soluții valabile pentru mai multe regiuni, fiind mai simplu și pentru bănci în acest fel.

Presedintele CM a întrebat dacă mai sunt observații.

A intervenit domnul Marco MIGLARA care a precizat că în ceea ce privește această decizie pe care o consideră una înțeleaptă, presupune că punctele care sunt alocate la criteriul 1.8, ca urmare a acestei modificări, vor trebui redistribuite. Recomandarea este de a se atribui acele puncte la acele criterii care, conform politicii, ar trebui să fie acel driver principal de intervenție, astfel că acestea ar fi reducerea consumului de energie și vulnerabilitatea consumatorilor.

Presedintele CM a precizat că este vorba doar de 3 puncte și că intenția este de a le aloca către criteriul 1.4 - *numărul de gospodării care aparțin proprietarilor care se încadrează în categoria de consumatori vulnerabili de energie*. Dumneai consideră că este o propunere oportună, ținând cont că viitorul pe partea de subvenționare a cheltuielilor consumatorilor este destul de incert. Presedintele CM a menționat, totodată, că nu se știe cât mai pot fi susținute aceste subvenții, astfel că, în aceste condiții, cetățenii cu venituri reduse vor fi practic cei mai afectați, propunerea fiind ca în loc de maxim 10 puncte, să se aloce un punctaj de maxim 13 puncte, dar păstrând aceeași proporție pe subcriterii.

În continuare, presedintele CM a rugat-o pe sefa AM să prezinte nivelurile de vulnerabilitate

Sefa AM a menționat că este vorba despre procentul de proprietari care se încadrează în categoria consumatorilor vulnerabili și a prezentat în continuare pragurile și punctajele aferente (initiale), respectiv:

- $\geq 10 < 20\%$ din proprietari se încadrează în categoria consumatorilor vulnerabili de energie - 1 punct;
- $\geq 20 < 40\%$ din proprietari se încadrează în categoria consumatorilor vulnerabili de energie - 4 puncte;
- $\geq 40 < 60\%$ din proprietari se încadrează în categoria consumatorilor vulnerabili de energie - 7 puncte;
- $\geq 60\%$ din proprietari se încadrează în categoria consumatorilor vulnerabili de energie - 10 puncte.

Presedintele CM a intervenit și a propus ca la intervalul cel mai mare de sărăcie să se acorde acele 3 puncte, în plus față de propunerea din acel moment.

Dansa a întrebat dacă mai sunt alte observații pe criteriile pentru clădiri rezidențiale, nefiind observații dumneai a amintit, înainte de a supune la vot aprobarea criteriilor discutate, că eficiența energetică a clădirilor rezidențiale din zona rurală este în stadiul de analiză, că până la următorul CM vor exista date concrete privind potențialul proiectelor care ar putea fi depuse de către comune pe clădiri rezidențiale și că se analizează inclusiv întocmirea unei scheme de grant pe model zona urbană sau ar exista posibilitatea utilizării instrumentelor financiare, aceasta fiind o opțiune mai simplă.

Doamna Mariana GAJU, prim-vicepresedinte AcoR, Primarul Comunei Cumpana, a intervenit și a precizat că, la întâlnirea anterioară a CM de la Buzău, a făcut această propunere și că le multumește reprezentanților Comisiei Europene că au acceptat să analizeze propunerea și necesarul existent la nivelul României. Aceasta a adăugat că Asociația Comunelor din România a solicitat comunelor să transmită urgent nevoile reale către centrele regionale și că nici Asociația Comunelor din România nu este de acord cu finanțarea clădirilor care sunt construite după anul 2000, având în vedere că au considerat că nu este corect să prezinte în cadrul întrunirii imaginile unor astfel de blocuri construite încă din anii '70 și nu din anul 2000. Aceasta a adăugat că nu există nici posibilitatea de a solicita susținere financiară din partea proprietarilor locuințelor rezidențiale din blocurile construite încă din anii 70, având în vedere vârsta înaintată a unora dintre proprietari, pensiile mici pe care le au aceștia, iar UAT-urile nu vor putea suporta integral valoarea reparațiilor, deși aspectul deplorabil al blocurilor dă imaginea unor localități neîngrijite, însă legea nu permite investirea banului public într-o clădire privată, astfel că, cei răspunzători de destinele localităților pe care le reprezintă sunt neajutorați. Doamna Președinte Mariana Gâju insistă ca în următoarea ședință a CM să se poată lua o decizie în acest sens, la nivelul Comisiei Europene și a Comitetului de monitorizare, deși știe că este foarte mult de lucru și că personalul este puțin ca număr.

Presedintele CM i-a mulțumit doamnei Mariana GAJU pentru intervenție și a dat cuvântul doamnei Mariana IUSCO, manager Program din cadrul DG REGIO.

Doamna Mariana IUSCO a menționat că, la fel ca la anteriorul CM, reprezentanții Comisiei au fost deschiși la propunerea făcută, au ascultat argumentele, însă dumneaei a subliniat ca, așa cum a susținut și în cadrul reuniunii anterioare, este nevoie de modificarea PR SE, lucru care nu ar fi imposibil, fiind însă necesare argumente bazate pe numărul de cladiri care necesita lucrari de eficienta energetica. Aceasta a menționat că este nevoie de argumente atât pentru Comisie, cât și pentru colegii din ADR SE, pentru a justifica această modificare. Problema nu este capacitate administrativa a Comisiei si ADR-ului pentru a procesa o astfel de modificare sau numărul redus de personal dar se așteaptă o evaluare a necesarului, care să justifice o modificare a programului.

În continuare, presedintele CM a propus votarea criteriilor, membrii CM au aprobat criteriile pentru *Sprijinirea eficienței energetice pentru cladiri rezidentiale*, cu unanimitate de voturi.

Presedintele CM a prezentat următorul punct de pe ordinea de zi, respectiv sprijinirea eficienței energetice a clădirilor publice, inclusiv a celor cu statut de monument istoric. Prezentarea cu privire la sprijinirea eficienței energetice a clădirilor publice a fost făcută de către doamna Jeni Crăciun, sefa AM.

Dansa a prezentat pe scurt principalele modificări la criteriile de eligibilitate (prezentate detaliat in materialele puse la dispozitia membrilor CM):

- criteriul legat de neeligibilitatea clădirilor cu risc de prăbușire, încadrate în clasa de risc seismic 1 sau 2 , cu o excepție. Acest criteriu nu se aplică acelor clădiri încadrate în clasele de risc seismic 1 și 2, dacă la data depunerii proiectului lucrările de consolidare seismică sunt în derulare sau există un contract, un angajament ferm din alte surse care vizează execuția acestor lucrări sau solicitantul a depus sau se angajează să depună un proiect în cadrul acțiunii 2.2. consolidarea clădirilor publice. Aceasta a mai explicat că dacă se pregătește și se depune un proiect pe acțiunea 2.2., acțiunea care vizează consolidarea, atunci proiectul este eligibil și pe eficiența energetică și a adăugat faptul că au fost completate activitățile eligibile în urma propunerilor transmise de membrii CM;
- criteriul *Proiectul respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de șanse, gen, nediscriminarea și accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități* a fost completat cu necesitatea respectării „Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități”, la solicitarea Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, Direcția Cooperare Europeană și Internațională – Punctul de contact pentru implementarea Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.
- A fost completata lista activitatilor eligibile pentru categoriile A si C, precum si la categoria Dotari.
- Referitor la activitățile auxiliare, in cazul în care în proiect sunt și măsuri de consolidare, valoarea eligibilă a acestora va fi în limita a 20 % din valoarea eligibilă a cheltuielilor aferente cap.1, cap.2, cap.4 (punctele 4.1 – 4.6) și cap. 5 (punctul 5.1.1) din bugetul cererii de finanțare.

Sefa AM a continuat cu prezentarea criteriilor de selecție, unde modificarile vizează:

- criteriu 1.10- *Complementaritatea cu alte investiții propuse/realizate prin PR Sud-Est 2021-2027/alte surse, programe de finanțare* -s-a modificat distanța, care este de maxim 500 m în loc de 300 m, cât era prevăzut inițial;
- Criteriul 2 - *Gradul de pregătire maturitate al proiectului* – a fost modificat în cele patru subcriterii, așa cum a fost prezentat la acțiunea anterioara;
- A fost introdus la criteriul 3 „Contribuția proiectului la teme orizontale”, punctul d. „Proiectul prevede măsuri încadrate în categoria măsurilor suplimentare conform Anexei 12 la ghid, Metodologia privind imunizarea și abordarea DNSH”;
- Criteriul 6 - *Capacitatea operațională a solicitantului și sustenabilitatea investiției*- în urma discuțiilor purtate la CM anterior si ca urmare a recomandarilor Comisiei Europene a fost eliminat fluxul de numerar și s-a adăugat: *Investiția este sustenabilă, proiecțiile veniturilor și cheltuielilor sunt realiste, fundamentate și pe date corecte și surse verificabile;*
- în ceea ce priveste măsurile de consolidare a clădirii, pentru a fi siguri că se ajunge în etapa de

contractare cu acele proiecte care îndeplinesc toate cerințele de eligibilitate și această integrare între cele două proiecte, de eficiență energetică și de consolidare pe 2.1. (B) și 2.2., în secțiunea doi, cu criteriul eliminatorii, a fost introdus un nou criteriu, care vizează caracterul integrat al proiectului.

Sefa AM a mai făcut precizări cu privire la punctajul criteriilor de evaluare și selecție:

- Pentru criteriul 1 - *Contribuția proiectului la realizarea obiectivului specific 2.1. Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră* – maxim 65 de puncte, detaliate în 10 subcriterii;
- criteriul 2 - *Gradul pregătire/maturitate al proiectului* - maxim 18 puncte;
- criteriul 3 - *Contribuția proiectului la teme orizontale* - maxim 8 puncte;
- în cadrul criteriilor eliminatorii din secțiunea 2 criteriul 4-*Calitatea documentației tehnico-economice* - 0 sau 1;
- criteriul 5- *Bugetul proiectului are 0 sau 3, fara punctaj intermediar*;
- criteriul 6- *Capacitatea operațională a solicitantului și sustenabilitatea investiției are 0 sau 3 puncte*;
- criteriul 7 – *Respectarea principiilor orizontale privind promovarea dezvoltării durabile, a egalității de șanse, de gen, nediscriminării și accesibilității persoanelor cu dizabilități (conformarea cu prevederile legale)*- 0 sau 1;
- criteriul 8 - *Caracterul integrat al proiectului în ceea ce privesc măsurile de consolidare a clădirii*, 0 sau 1.

Sefa AM a punctat faptul că cea mai importantă modificare realizată este flexibilizarea de a corela proiectele de eficiență energetică cu cele care vizează consolidarea antisismică. De asemenea, a reamintit membrilor CM că din discuțiile precedente pe acest aspect, s-a identificat existența unor situații în care valorile sunt mari și pe eficiență energetică și pe consolidare și că s-a găsit soluția de a finanța proiectul din două acțiuni, eficiență energetică - măsurile de eficiență energetică și consolidare - măsurile de consolidare.

Presedintele CM i-a mulțumit pentru expunere și a dat cuvântul domnului Marco MIGLARA. Acesta a dorit să se menționeze că la renovarea unei clădiri există multiple necesități de intervenție, însă trebuie precizat că în acest element de flexibilitate, și anume 20% cheltuieli auxiliare, o parte importantă trebuie să fie reprezentată de cheltuieli de consolidare antisismică.

Presedintele CM i-a mulțumit domnului MIGLARA pentru această propunere și a sintetizat, spunând că intenția Comisiei este ca să se aibă în vedere activități de consolidare pentru protecție împotriva cutremurelor și că specialiștii proiectanți cunosc mai bine care este abordarea, însă de regulă se consolidează clădirile pentru a preveni prăbușirea acestora, indiferent de cauza prăbușirii, respectiv a terenului sau a vreunui cutremur.

Presedintele CM a precizat că, în cadrul acțiunii 2.1 *Îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice (inclusiv a celor cu statut de monument istoric) și a clădirilor rezidențiale în funcție de potențialul de reducere a consumului, respectiv reducerea emisiilor de carbon, inclusiv consolidarea acestora în funcție de riscurile identificate (inclusiv seismice)*, Operațiunea B *Sprrijinirea eficienței energetice în clădiri publice, inclusiv a celor cu statut de monument istoric* sunt eligibile și clădirile considerate și încadrate în risc seismic 1 și 2, ceea ce este o mare diferență față de programul precedent, cu respectarea condiției de finanțare fie din fonduri nerambursabile în limita a 20%, diferența fiind din contribuție proprie, fie în momentul în care partea de consolidare nu se încadrează în acest 20%, să se acceseze acțiunea Acțiunea 2.2 Consolidarea clădirilor aflate în risc seismic, acțiune strategică în cadrul în PR SE. Cele două acțiuni vor fi implementate în corelare în așa fel, încât atunci când se depune un proiect care vizează consolidarea unei clădiri, acesta va fi analizat în paralel cu cel de eficiența energetică, cele 2 proiecte fiind complementare.

Presedintele CM a precizat ca s-a propus acordarea unui punctaj suplimentar pentru proiectele de consolidare care sunt complementare cu un proiect de eficiență energetică, aspect ce va fi prezent în axa de consolidare.

Dansa a dat cuvântul reprezentantului Primariei Municipiului Focsani, domnului Cazanciuc, care a precizat ca domnul director Imireanu, colegul dumnealui și reprezentantul de drept în CM, a studiat materialele trimise de doamna Director Crăciun și acesta consideră că trebuie realizată o armonizare între prevederile *Legii 50 /1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții* și modelul contractului de finanțare prevăzut la art. 14 alin. (2) din *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 23/2023 privind instituirea unor măsuri de simplificare și digitalizare pentru gestionarea fondurilor europene aferente Politicii de coeziune 2021-2027* astfel încât în categoria activităților eligibile, să fie inclusă și supervizarea, care este activitate obligatorie in lege, dar că la ora actuală, în categoria cheltuielilor eligibile este inclusă doar Dirigenția, nu și supervizarea. Domnia sa spune că acest lucru este valabil la toate materialele, cele discutate anterior și cele supuse acum discuției.

Sefa AM, a intervenit și a menționat că o să verifice și că, din cunostintele dumneaei este eligibil tot capitolul 3 (din devizul general), ce înseamnă proiectare și asistență tehnică, unde intră și partea de supervizare. Domnul CAZANCIUC a menționat că asistența tehnică poate fi din partea proiectantului, nu neapărat supervizare, supervizarea fiind separată.

Sefa AM a răspuns că la această linie din deviz este cuprinsă atât asistența tehnică din partea proiectantului, cât și asistența tehnică din partea diriginților de șantier.

Domnul Cazanciuc a adăugat că dirigințele de șantier în cazul proiectelor majore se numește supervizor.

Sefa AM a adăugat că se va scrie în paranteză inclusiv supervizor, pentru că de fapt e aceeași activitate, dar sub o altă formă de organizare, pe un alt tip de contract, așa că unde vor fi menționați diriginții de șantier, se va pune în paranteză și supervizor.

Domnul Cazanciuc a considerat ca mențiunea este suficientă și a mulțumit.

Presedintele CM a mulțumit pentru completare și a dat cuvântul doamnei Ani MERLA, director in cadrul Primariei municipiului Constanta si reprezentanta municipiului Constanta in cadrul CM, care a dorit să se clarifice cum se punctează proiectele prin care se finanțează clădiri care nu necesită consolidare, fiind sunt două subpuncte. Subpunctul A - *Măsuri de consolidare incluse în cerere sau obiectul altor finanțări și* Subpunctul B - *Proiectul nu cuprinde măsuri de consolidare și nici nu se asigură caracterul integrat prin finanțarea din alte surse.*

Doamna Ani MERLA a întrebat cum se calculează punctajul în cazul clădirilor unde nu este nevoie de consolidare și consideră că ar trebui să ia din start punctaj maxim. Dansa a insistat că trebuie clarificat acest aspect, pentru că nu sunt în discuție doar clădiri care necesită și consolidare, în consecința dacă este un punctaj este important cum se determină acesta. Sefa AM a precizat că punctajul este de trecere, 0 sau 1, este eligibil sau nu este eligibil, deci în exemplu prezentat de dna Merla ar trebui să fie punctat cu 1, dansa a precizat că se va completa în grila și că cerința se va considera îndeplinită în cazul în care nu există lucrări de consolidare.

Presedintele CM i-a întrebat pe membrii CM dacă mai sunt alte completări, observații la material și întrucat nu au fost, aceasta a supus la vot criteriile de selecție pentru *Sprejinierea eficienței energetice pentru cladirile publice*. Criteriile au fost votate în unanimitate.

Presedintele CM a prezentat următorul punct pe ordinea de zi, Acțiunea 4.1 *Investiții destinate reabilitării și modernizării infrastructurii rutiere de importanță regională pentru asigurarea conectivității la rețeaua TEN-T* și i-a dat cuvântul doamnei Crăciun.

Sefa AM a informat ca va prezenta pe scurt modificările ce au fost realizate:

- cu privire la eligibilitatea solicitantului a fost clarificată situația acelor protocoale cu alte instituții cum ar fi Apele Romane, CFR, CNAIR, care sunt necesare pentru realizarea proiectului si a afirmat ca

- se pot încheia aceste protocoale, dar fără ca aceste instituții să fie parteneri în cadrul proiectului.
- referitor la depunerea auditului de siguranță rutieră, acesta nu mai este obligatoriu pentru drumurile de interes județean, dar cu toate acestea, având în vedere contextul în care creșterea siguranței rutiere reprezintă o prioritate la nivel național și în cadrul Uniunii Europene, s-a considerat importantă asigurarea elementelor de siguranță rutieră în cadrul proiectelor de infrastructură rutieră a fost reformulat un criteriu de selecție, cel referitor la elementele de siguranță rutieră, respectiv dacă acestea sunt fundamentate sau nu printr-un audit de siguranță a circulației rutiere.
 - A fost modificat criteriul – *Proiectul integrează măsuri de atenuare și adaptare la schimbări climatice*, ca urmare a discuțiilor din reuniunea anterioară a CM și a fost extinsă această definiție a integrării, inclusiv în situația în care măsurile de adaptare sunt incluse în cererea de finanțare, iar măsurile de atenuare-compensare au fost sau vor fi incluse în cererea de finanțare, ce vor fi depuse în alte acțiuni în cadrul programului, respectiv acțiunea 2.3. *Dezvoltarea de perdele forestiere* sau acțiunea 4.1. *B Instalare de puncte de realimentare reincarcare pentru vehicule electrice pe traseele drumurilor județene*. Sefa AM a informat ca a detaliat astfel cum ar trebui să arate la nivel de proiecte măsurile de atenuare-compensare incluse în cererea de finanțare, fie direct în documentația tehnică a cererii de finanțare, fie printr-o investiție separată cu o documentație separată în cadrul proiectului sau vor fi incluse în cererile de finanțare ce vor fi depuse sau sunt depuse în cele două acțiuni menționate mai devreme în cadrul Programului Regional Sud- Est.
 - a fost completat la fel criteriul privind principiile de dezvoltare durabilă, egalitate de gen, șanse, cu respectarea Convenției ONU pentru drepturile persoanelor cu dizabilități.
 - La criteriile de selecție din secțiunea I a fost modificat criteriul 1.7. *Asigurarea creșterii siguranței rutiere pe traseul/drumul județean și a reducerii numărului de accidente*, prin punctarea suplimentară a proiectelor care includ elemente suplimentare sau îmbunătățite fiind identificate două situații, când aceste elemente suplimentare sau îmbunătățite pentru siguranța circulației sunt fundamentate printr-un audit de siguranță rutieră sau când nu sunt, există în proiect, ele au fost luate în considerare, dar nu sunt fundamentate printr-un audit de siguranță rutieră.
 - Referitor la criteriile din secțiunea II, doamna Crăciun a precizat că a fost introdus *criteriul Caracterul integrat al proiectului în ceea ce privesc măsurile de imunizare climatică*, acest caracter integrat al proiectului, la fel ca cel anterior, măsurile de adaptare fiind incluse în proiecte ce sunt depuse sau vor fi depuse în alte acțiuni, respectiv acțiunea 2.3. sau acțiunea 4.1. B din cadrul Programului Regional.

Doamna Crăciun a trecut în revistă punctajul din grila de la criteriile de selecție:

- Criteriul 1 *Contribuția proiectului la realizarea obiectivului specific dezvoltarea și ameliorarea unei mobilități naționale, regionale și locale sustenabile, reziliente la schimbări climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere* – maxim 74 puncte, separat pe mai multe subcriterii.
- Criteriul 2 – *Gradul de pregătire, maturitate al proiectului*- maxim 18 puncte.
- *Caracterul integrat al proiectului* - 0 sau 1 punct.
- *Calitatea documentației tehnice*, 0 sau 1 punct;
- *Bugetul proiectului* - 0 sau 3 puncte;
- *Capacitatea operațională a solicitantului și sustenabilitatea investiției* - 0 sau 2 puncte
- *Respectarea principiilor orizontale privind promovarea dezvoltării durabile, a egalității de gen, nediscriminării și accesibilității persoanelor cu dizabilități* - 0 sau 1 punct.

Sefa AM a precizat că aceste criterii și modificări au fost realizate în urma consultării cu CM și a consultării publice a ghidului.

Presedintele CM a luat cuvântul și a întrebat dacă sunt observații, comentarii din partea membrilor, prezenți fizic și on line.

Remarcând ca nu sunt observatii, a propus supunerea la vot a aprobării criteriilor completate, criteriile de selecție pentru infrastructura de drumuri rutiere, acestea fiind aprobate în unanimitate.

Ca ultim punct înainte de pauză, Presedintele CM a propus analiza și votarea criteriilor pentru asistență tehnică, invitând-o pe doamna CRACIUN, Șefa AM să facă prezentarea.

Aceasta a mai spus ca în urma discuțiilor cu colegii de la Comisia Europeană și de la AM POAT s-a ajuns la concluzia că aceste fonduri dedicate asistenței tehnice, atât pentru AM, cât și pentru potențialii beneficiari este necesar să parcurgă o acțiune de evaluare calitativă. Fiind apeluri necompetitive o propunerea este să fie stabilit un punctaj minim de 60 de puncte și să se urmărească criteriile de performanță a cererilor de finanțare, aceasta fiind modificarea față de ceea ce s-a discutat la cea de-a 2-a reuniune a CM.

Sefa AM a indicat participanților în mapă, materialele actualizate și a spus că de la data transmiterii materialelor anterioare au existat propuneri de la colegii de la AM POAT (Autoritatea de Management pentru Programul Operațional de Asistență Tehnică) și de la Comisia Europeană și că în urma discuțiilor cu Comisia Europeană au existat modificări, în sensul că a fost introdusă o mică descriere de câteva rânduri pe prima pagină, referitor la procesul de evaluare și selecție, în corelare cu etapele realizabile prin MySMIS, astfel încât, după cum se știe, prima etapă este automatizată total și condițiile de eligibilitate se vor verifica în contractare. La criteriile de eligibilitate a fost completat Criteriul 2.3. *Proiectul se implementează cu respectarea principiului privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de șanse, nediscriminarea, accesibilitatea persoanelor cu dizabilități* și a fost adăugată și Convenția ONU și Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene.

În ceea ce privește criteriile de selecție, a continuat sefa AM, a fost realizată o mențiune, și anume că acestea vizează aspecte de eligibilitate ale proiectului sau ale activităților, având în vedere corelarea acestora cu procesul de evaluare și selecție prin MySMIS, conform OUG Nr. 23/2023 privind instituirea unor măsuri de simplificare și digitalizare pentru gestionarea fondurilor europene aferente Politicii de coeziune 2021-2027, astfel încât să fie acceptate în contractare doar acele proiecte care cuprind măsuri ce vizează asistența tehnică și contribuie la realizarea obiectivelor specifice de asistență tehnică și cuprind, de asemenea, aspecte care vizează calitatea proiectelor, pentru a fi acceptate în etapa de contractare doar proiectele care obțin punctajul minim.

De asemenea, în partea de criterii a fost introdus un criteriu 6 *Impactul finanțării salariilor personalului AM și suport asupra gradului de realizare a țintelor financiare asumate cu privire la contribuția UE din fondurile europene aferente perioadei de programare 2021-2027, a fondurilor europene gestionate conform Programului și Memorandului privind estimările pentru anii 2023 și 2024* și a memorandumurilor ce vor fi semnate ulterior. Sefa AM a explicat ca acest criteriu a fost structurat în două părți aplicabile:

- unul pentru anul 2023, care vizează lansarea în consultare până la 31 decembrie 2023 a cel puțin 70% din valoarea FEDR alocată Programului, conform calendarului de lansări de apeluri;
- pentru perioada 2024-2027, acest criteriu a fost formulat astfel: *Gradul asumat prin proiect pentru realizarea țintelor financiare cu privire la contribuția UE din fondurile europene aferente perioadei de programare 2021-2027 a fondurilor europene gestionate*: mai mic de 80% din ținte sau mai mare sau egal cu 80% din ținte. Sefa AM a spus că aceste procente au rezultat din discuțiile cu colegii de la AM POAT.

Sefa AM a menționat că pentru anul 2023 raportarea se va face la lansările în consultare, pentru că prima țintă de absorbție este în anul 2025, iar prima cerere de asistență tehnică se va termina în decembrie 2023, acesta fiind motivul pentru care acest criteriu a fost separat în două. De asemenea, le-a spus participanților ca au la dispoziție inserat tabelul cu punctajele pentru fiecare din criteriile de verificare, numite criterii calitative, iar punctajul minim de calitate este de 60 de puncte, față de 50 de puncte așa cum a fost prezentat inițial.

Presedintele CM a intervenit și a completat spunând că până la sfârșitul anului în curs urmează ca ADR SE să realizeze un document care se referă la necesitatea de capacitate administrativă la nivelul Programului

Regional, care va avea în vedere analiza nevoilor de informare, de instruire, adică partea de creștere a capacității a tuturor celor care sunt implicați în implementarea Programului Regional, inclusiv a CM , alți parteneri, potențiali parteneri de finanțare. De asemenea, a menționat că acest document va fi prezentat spre informare membrilor CM , urmând ca din anul următor să fie demarată pregătirea ghidurilor pentru proiectele care vizează creșterea capacității administrative a beneficiarilor, a partenerilor CM. Criteriile propuse spre analiza în cadrul prezentei reuniuni au în vedere activitatea AM. Presedintele CM a anunțat că până nu va fi realizat RoadMap-ul de întărire a capacității administrative nu se poate avansa și cu alte proiecte de asistență tehnică.

Presedintele CM a solicitat participanților observații asupra materialului, pentru a fi discutate. În lipsa observațiilor, domnia sa a propus supunerea la vot a acestor criterii. Criteriile au fost aprobate în unanimitate.

Presedintele CM le-a mulțumit celor prezenți, fizic și on line pentru vot, apoi a propus, conform ordinii de zi, o pauză de 15-20 de minute, anunțând că primul punct pe ordinea de zi după pauză va fi o intervenție online din partea colegilor de la MFE, privind prezentarea etapelor principale de etapizare, urmând parcurgerea ordinii de zi așa cum a fost stabilită.

Presedintele CM a specificat că înainte de pauza de pranz se vor face prezentari asupra noilor axe pe care urmează să fie deschise și după ce se va termina partea de consultare publică vor fi supuse votului membrilor CM .

După revenirea din pauză, Președintele CM a propus membrilor CM să discute despre modificările privind criteriile de selecție, realizate în urma comentariilor primite din perioada de consultare publică și a discuțiilor cu membrii CM, pentru acțiunile 2.2., 2.4., 3.1. Domnia sa a precizat că, ulterior, în cursul primei zile Doamna Laura-Elena Marinas, Director General DGPCS, MIPE, va prezenta etapele și reperatele metodologice privind închiderea programelor operationale 2014-2020 și etapizarea proiectelor în programele aferente 2021-2027, conform OUG 36/2023 privind stabilirea cadrului general pentru închiderea programelor operationale finanțate în perioada de programare 2014-2020.

Președintele CM a propus prezentarea acțiunilor 2.2, 2.4 și 3.1. Domnia sa a precizat că pentru acțiunile 2.2 și 2.4. ADR SE a lansat în consultare publică ghidurile, în care sunt prezentate detaliile de finanțare, pentru o perioadă de 30 zile.

Domnia sa a dat cuvântul doamnei Director CRACIUN, Sefa AM, pentru a prezenta acțiunile mai sus menționate.

Sefa AM a reiterat faptul că aceste criterii nu sunt pentru aprobare în cadrul celei de-a 3-a reuniuni a CM, ci sunt doar spre analiza și comentariile membrilor CM.

Dansa a prezentat Actiunea 2.2 Consolidarea clădirilor aflate în risc seismic și a punctat modificările realizate, în baza comentariilor primite.

Șefa AM a menționat următoarele:

- referitor la eligibilitatea proiectului, a fost adăugat un criteriu care se referă la obligativitatea ca, în cadrul proiectelor care vizează consolidarea, să fie incluse și activități care vizează eficiența energetică a clădirii, în baza unui audit energetic.
- De asemenea, a fost eliminat de la criteriile de eligibilitate criteriul care viza reducerea consumului de energie primară și a emisiilor de dioxid de carbon cu cel puțin 40%. Acest criteriu fusese preluat în oglindă din acțiunea de eficiență energetică.
- Referitor la criteriile de selecție a precizat că a fost modificat Criteriul *Complementaritatea cu alte investiții propuse/realizate prin PRSE 2021-2027*, respectiv a fost menționată distanța de maxim 500 metri. De asemenea, s-a clarificat că, în ceea ce privește partea de eficiență energetică, nu se cuprind

- acele investiții care vizează instalarea de stații de alimentare/reîncarcare electrică.
- Criteriul 2 *Gradul de pregătire/maturitate al proiectului*, despre care a spus că a fost revizuit pe acele 4 secțiuni care au fost prezentate membrilor la CM anterior.
- la *Criteriul privind contribuția la temele orizontale*, a fost adăugat un subsubcriteriu, referitor la acele măsuri suplimentare care sunt identificate în anexa 12 la ghid.
- A fost modificat criteriul 6 „Capacitatea operațională a solicitantului și sustenabilitatea investiției” subcriteriul c: a fost eliminat „Fluxul de numerar net cumulat este pozitiv pe toată durata de analiză a investiției, proiectul nu întâmpină riscul unui deficit de numerar (lichidități) care să pună în pericol realizarea sau operarea investiției”; a fost adăugat „Investiția este sustenabilă, proiecțiile veniturilor și cheltuielilor sunt realiste, fundamentate pe date corecte și surse verificabile”.
- A fost introdus un nou criteriu *Proiectul include lucrari de imbunatatire a eficientei energetice*. Dacă Documentația tehnică (SF/DALI sau PT) nu include lucrari de imbunatatire a eficientei energetice, se va puncta cu 0 și proiectul va fi respins.
- Referitor la acțiunile auxiliare acestea sunt eligibile în procent de maxim 15 % din valoarea eligibilă a cheltuielilor aferente cap.1, cap.2, cap.4 (punctele 4.1 – 4.6) și cap. 5 (punctul 5.1.1) din bugetul cererii de finanțare.

Șefa AM a detaliat în continuare criteriile de selecție și punctajele aferente acestora.

Președintele CM a subliniat o chestiune foarte importantă și anume obligativitatea de a avea în vedere și zona de eficiență energetică. Deși aceasta acțiune are ca obiectiv principal partea de consolidare a clădirilor, din punct de vedere a riscului seismic, va trebui, chiar dacă este o clădire monument istoric, să fie menționate și măsuri de eficiență energetică. Performanța energetică nu va fi punctată, deoarece acesta nu este obiectivul proiectului.

Referitor la criteriile de selecție, președintele CM a subliniat că ponderea importantă este în zona de risc seismic, foarte multe clădiri aflate pe lista monumentelor istorice fiind încadrate în categoria de risc seismic. În acest sens, vor fi prioritizate clădirile care sunt încadrate în categoria A - monumente de interes național și universal, urmând după aceea clădirile care sunt încadrate în categoria B, monumente de interes regional și local.

A fost punctat faptul că acțiune se adresează clădirilor din zona rurală și din zona urbană și că un alt criteriu este gradul de ocupare, mai exact unele clădiri au destinația de spitale, altele sunt locuințe sociale. A specificat faptul că vor fi prioritizate clădirile publice cu ocupare continuă. A mai adăugat faptul că este necesar ca beneficiarul fie să lucreze această investiție pe etape, fie să poată găsi o soluție pentru a muta serviciile respective în altă clădire, întrucât este foarte dificil să se facă lucrări de consolidare în momentul în care clădirea respectivă este ocupată.

Președintele CM a precizat că se poate face o activitate de eficiență, dar lucrurile sunt mai complexe când este vorba despre activități de consolidare și că în programarea anterioară consolidările au fost fie încadrate în categoria cheltuielilor neeligibile, fie într-o limită mai mică. A concluzionat că această preocupare pentru a găsi soluții provizorii, de relocare, este foarte importantă și că persoanele care au experiență știu ce înseamnă să se consolideze un spital sau chiar să se facă o eficiență energetică la un spital sau clădire mare, unde trebuie văzut dacă se poate lucra parțial pe clădire sau dacă este necesar să se găsească o soluție pentru ca serviciile oferite în clădirile respective să fie mutate în altă parte.

Președintele CM s-a referit și la procentul de 15%, pentru activitățile auxiliare. Costurile istorice avute în vedere au fost mai mari decât în zona de eficiență energetică, raportate la metru pătrat consolidat și dat fiind că raportarea pe costul mediu istoric a fost destul de mare, respectiv aproximativ 2000 de euro pe metru pătrat, sumă care a inclus TVA-ul, s-a considerat că un procent de 15% din această sumă pentru a susține activitățile auxiliare, mai ales zona de eficiență energetică, ar fi suficient.

Președintele CM a anunțat că în cazul în care nu e posibilă încadrarea în această sumă, va trebui să se ia o decizie pentru a asigura diferența, fie din creșterea contribuției la cheltuieli eligibile, fie în altă zonă de eligibilitate. Președintele CM i-a rugat pe membrii CM să trimită AM observațiile.

Domnia sa a dat ca exemplu observațiile primite de la reprezentantul unei comune: în România clădirile publice au o suprafață desfășurată de peste 250 de metri pătrați și se întreabă dacă se poate obține finanțare pentru o clădire care are doar 240 de metri pătrați. Președintele CM a precizat ca aceasta e o chestiune care va trebui discutată, în vederea găsirii soluțiilor pentru aceste situații particulare.

Sefa AM a precizat că aceasta limită de 250 de metri (suprafața totală utilă) este cuprinsă în definiția clădirii de interes și de utilitate publică, preluată conform art 3 din Legea 372/2005 privind eficiența energetică și se regăsește și în definiția indicatorului de program specific 8S5, indicator aferent acțiunii de consolidare. Președintele CM a subliniat că este necesară găsirea unei soluții, a remarcat că definiția clădirii publice este din zona eficienței energetice, dar că a fost extinsă pe program în Cadrul de performanță și pentru acțiunea care vizează consolidarea clădirilor. A concluzionat că în acest caz, dacă nu este o altă constrângere din punct de vedere legal, poate este o flexibilitate, să se accepte și clădiri care au suprafața desfășurată între 200 și 250 metri pătrați.

Președintele CM i-a întrebat pe membrii CM dacă au observații la materiale prezentate.

Doamna Director Ani Merla, reprezentul UAT Municipiul Constanta a solicitat clarificarea a două aspecte. A spus că la secțiunea I a fost modificat criteriul privind complementaritatea. Domnia sa a întrebat la ce se referă punctul 2- *Proiectul vizează acțiuni de cooperare teritorială care contribuie la atingerea obiectivelor prevăzute în cadrul acestuia.*

Șefa AM a răspuns că se au în vedere proiectele în care solicitantul a fost partener sau este partener, în care a obținut niște rezultate ce pot fi utilizate în cadrul proiectului. Din discuțiile recente cu Comisia, a rezultat că se vor putea lua în calcul și eventuale proiecte sau acțiuni de cooperare ce pot fi incluse ca acțiuni în cadrul proiectului și pentru care se vor stabili niște cheltuieli eligibile. Prin urmare, sefa AM a spus că va fi modificat ghidul, în sensul de a permite aceste acțiuni de cooperare a fi parte din proiect cu cheltuieli eligibile aferente.

Doamna director Ani MERLA a menționat că, de exemplu România - Bulgaria, Bazinul Mării Negre încă nu sunt foarte bine definite. Bazinul Mării Negre este mai definit, dar România- Bulgaria încă nu este foarte bine definit. Este definit pe atenuarea schimbărilor climatice și pe regenerare urbană, da nu pe clădiri și atunci nu se înțelege referirile la proiectul acesta punctual și dansa solicită detalierea punctului.

Președintele CM a clarificat că proiectele de cooperare teritorială sunt diferite, în funcție de ce se dorește în proiecte și că proiectele de cooperare teritorială, când se vorbește despre Marea Neagră, România - Ucraina, România – Bulgaria, vizează strict acțiuni de cooperare teritorială pentru o anumită politică, 3-4 teme. Președintele CM a clarificat că discuția cu Comisia Europeană a fost să se susțină cooperarea teritorială în cadrul statelor membre, în principal fiind o oportunitate (de cooperare) pe teme comune, spre exemplu, consolidarea, să se observe ce fac alți parteneri din altă parte, din alt oraș, urmînd tema respectivă, președintele CM a explicat că inițial a fost intenția de a puncta acele proiecte, acei beneficiari, care au deja o experiență precedentă și prin acest proiect, valorifică ceea ce au învățat ei, exemplificând proiectele Interreg 2014 – 2020, care s-au încheiat, însă ar fi însemnat limitarea sau punctarea unei categorii limitate de beneficiari. Ca atare, a continuat președintele CM , există o altă propunere, pe care o invită pe doamna Mariana IUSCO să o explice, însă i se pare o idee foarte bună, de susținere a cooperării în cadrul proiectelor. Președintele CM i-a dat cuvîntul doamnei Mariana IUSCO Manager Program din cadrul DG REGIO.

Doamna IUSCO a subliniat că este foarte importantă cooperarea și că există posibilitatea ca unii beneficiari să aibă deja acțiuni de cooperare, să aibă deja un dialog cu alți parteneri din alte țări, sau că există

posibilitatea ca acest dialog să nu existe. Dansa a înaintat propunerea să se reformuleze, să se elimine toată partea explicativă de la acest subcriteriu și să se lase beneficiarilor posibilitatea de a participa la activități de cooperare, bineînțeles care sunt în legătură cu obiectivul principal al ghidului, mai ales că există posibilitatea ca unii beneficiari să nu aibă partenerul identificat la momentul depunerii cererii de finanțare. Astfel se oferă posibilitatea beneficiarilor să spună ce intenționează să facă și pe parcursul implementării proiectului. Doamna IUSCO a spus că se poate, de asemenea, să fie o clarificare în formulare și să se include posibilitatea introducerii de cheltuieli eligibile pentru acțiuni de cooperare.

Doamna Marcela Cristina ONCICA din partea Direcției Cooperare Europeană și Internațională, Punctul de Contact pentru Implementarea Convenției pentru Protejarea Persoanelor cu Dizabilitati a intervenit și a spus că dorește să vorbească dintr-o perspectivă mai amplă a Direcției Cooperare Europeană și Internațională. Dansa a apreciat ca fiind un criteriu foarte bun, o trimitere către cooperarea în cadrul Strategiei Macroregionale SUERD. România, cu tot teritoriul său este în această strategie macroregională. Aceasta a reamintit că așa cum și experiența din cadrul perioadei de programare 2014-2020 a arătat, numeroase proiecte au susținut prioritățile strategiei SUERD și prin urmare, a adus această completare, dincolo de ceea ce s-a văzut în programele de cooperare România - Bulgaria, România - Ucraina și celelalte, vor fi completate cu acțiuni în cadrul programului regional pe această componentă SUERD.

Președintele CM a făcut o completare, susținând că aceasta este o abordare orizontală, adică oriunde vor exista criteriile de cooperare teritorială, va fi avută în vedere această reformulare pentru sprijinirea mai largă a cooperării cu alți parteneri din Uniunea Europeană, care împărtășesc aceleași probleme, pentru a găsi o soluție comună, a face un schimb de experiență cu ei, un schimb de bune practici. Președintele CM a punctat că acesta este obiectivul, acesta este scopul și că urmează să fie scris acest lucru în toate ghidurile unde este menționat acest criteriu, care este și punctat, dar care poate fi și susținut prin cheltuieli eligibile.

Doamna director Ani MERLA a întrebat dacă este vorba doar de cooperare cu state din Uniunea Europeană sau și din state din afara acesteia.

Președintele CM a menționat că această cooperare este numai cu state din Uniunea Europeană, adică dacă se va merge în Moldova, pentru schimb cu colegii de acolo, sau în Turcia, nu sunt eligibile cheltuielile pe teritoriul acestor țări. Dansa a exemplificat că dacă vor fi invitați colegii din Republica Moldova sau din Ucraina, probabil pentru aceste discuții, se vor putea susține asemenea schimburi. Președintele CM a precizat că acest lucru se poate face, însă este încă un subiect de discuție, deoarece nu se pot cheltui bani în afara teritoriului Uniunii Europene pentru astfel de acțiuni. Președintele CM a mulțumit pentru întrebare. Doamna director Ani MERLA a precizat că al doilea punct pe care dorește să îl discute este referitor la Subcriteriul 1.4. *Regimul de ocupare al clădirii*. Dansa a subliniat că această problemă a existat și în exercițiile trecute, că se punctează suplimentar proiectele care vizează clădiri cu ocupare continuă, dar școala nu este considerată cu ocupare continuă. Doamna a menționat faptul că nu toate entitățile au spitale în subordine și că nici măcar clădirea primăriei nu este considerată ca și ocupare continuă, pentru că are program de funcționare care nu acoperă termenul de *ocupare continuă*.

Sefa AM a precizat că am avut în vedere clădiri cu ocupare continuă cum ar fi spitale, penitenciare, însă Ani Merla a intervenit și a precizat că penitenciarele nu sunt la UAT-uri. Sefa AM a răspuns că penitenciarele aparțin administrației centrale.

Președintele CM a intervenit și a clarificat că a susținut această abordare, similar cu partea de eficiență, la eficiența energetică având sens, fiind vorba de consum, dar că în zona de consolidare ar avea mai puțin sens, însă a precizat că propunerea este un document de lucru, pentru care membrii CM pot face comentarii/propuneri.

Doamna Ani Merla a propus reducerea punctajului.

Președintele CM a răspuns că acele clădiri cu ocupare continuă (spitale, ISU) sunt clădiri critice. Dansa a menționat că s-ar putea diminua punctajul sau s-ar putea renunța la acesta. Doamna sa a precizat că obiectivul specific este diminuarea riscului seismic, în ghid fiind subliniată complementaritatea a proiectului

cu alte proiecte, de exemplu cu cele care vizează campanii de conștientizare a cetățenilor, de a face față unor situații critice.

Președintele CM a rugat membrii CM PR SE să se gândească la soluții, având în vedere că aceștia știu mai bine care sunt cladirile publice, ce probleme sunt și i-a rugat să vină cu propuneri pentru a se găsi o abordare mai bună a acestor punctaje.

Președintele CM a mulțumit a trecut la următorul punct, care se referă la acțiunea privind investițiile în infrastructura verde în zonele urbane, dând cuvântul Sefei AM, pentru prezentare.

Șefa AM a prezentat *Acțiunea 2.4 Susținerea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii verzi în zonele urbane, inclusiv prin valorificarea terenurilor publice neutilizate* - modificările care țin de eligibilitatea proiectului și de punctarea proiectului în etapa de evaluare tehnico- financiară:

- a fost modificat criteriul *“Proiectul face parte din lista proiectelor prioritizate de Structura Partenerială cu rol în elaborarea/actualizarea/monitorizarea SIDU/SDU/Strategiei aferente ZUF”*, legat de faptul că proiectul face parte din lista proiectelor prioritizate de structura partenerială, cu un rol în elaborarea, actualizarea, monitorizarea strategiei;
- criteriul *Proiectul respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de șanse, gen, nediscriminarea și accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități* a fost completat cu necesitatea respectării „Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități”.

La criteriile de selecție, au fost efectuate următoarele modificări:

- criteriul 2 *Gradul de pregătire/maturitate al proiectului* a fost separat în 4 subcriterii, așa cum au fost prezentate și în etapele anterioare, legate de gradul de pregătire și maturitate al proiectului: - a. Posibilitatea de emitere a Ordinului de începere a lucrărilor (procedura de achiziție finalizată cu contract de lucrări adjudecat sau contract de lucrări semnat); b. Documentație tehnico-economică la nivel de Proiect tehnic; c. Documentație tehnico-economică - faza PT + DTAC, Autorizație de construire emisă; d. La data depunerii Cererii de Finanțare, solicitantul a lansat procedura de achiziție a serviciilor de elaborare Proiect Tehnic.
- criteriul 3, a fost introdus la criteriul 3 *„Contribuția proiectului la teme orizontale”*, punctul d. *„Proiectul prevede măsuri încadrate în categoria măsurilor suplimentare conform Anexei 12 la Ghid, Metodologia privind imunizarea și abordarea DNSH”*, cu contribuția la temele orizontale, unde se punctează suplimentar în cazul în care proiectul cuprinde măsuri suplimentare, conform anexei 12 Metodologia privind imunizarea și abordarea DNSH.
- criteriul 6 *„Capacitatea operațională a solicitantului și sustenabilitatea investiției”* subcriteriul c, a fost eliminat *„Fluxul de numerar net cumulat este pozitiv pe toată durata de analiză a investiției, proiectul nu întâmpină riscul unui deficit de numerar (lichidități) care să pună în pericol realizarea sau operarea investiției”* și s-a adăugat *„Investiția este sustenabilă, proiecțiile veniturilor și cheltuielilor sunt realiste, fundamentate pe date corecte și surse verificabile”*, cerința privind sustenabilitatea investiției, respectiv proiecțiile, veniturile și cheltuielile sunt realiste, fundamentate pe date și corecte.
- Având în vedere că a fost introdus un criteriu de eligibilitate referitor la identificarea proiectului în lista proiectelor vizate la nivelul parteneriatului local, a fost creat și un criteriu în Secțiunea II aferentă *“Proiectul face parte din lista proiectelor prioritizate de Structura Partenerială cu rol în elaborarea/actualizarea/monitorizarea SIDU/SDU/Strategie aferente ZUF”*, în oglindă cu acest criteriu de eligibilitate. Este importantă clarificarea diferențelor între Acțiunea 2.4. *Spații verzi* și Acțiunea 6.1 *Regenerare urbană*, în care există de asemenea investiții în spații verzi, și anume ca obiectivul specific pentru Acțiunea 2.4. este crearea de spații verzi.
- Referitor la activități auxiliare, există, pe lângă sisteme de supraveghere video, irigații, iluminat, Wi-Fi, toată partea aceasta de amenajare, echipare și dotare a spațiilor verzi, ceea ce numim infrastructură

gri, care, în conformitate cu legea parcurilor, trebuie să nu depășească 10% din suprafața spațiului verde. Toate acestea intră în aceste activități, acțiuni auxiliare care au fost trecute în limita a 10% din valoarea eligibilă a proiectului. În urma discuțiilor cu colegii de la Comisia Europeană, a reieșit că se poate crește acest procent la 15%, prin urmare se va putea profita de această flexibilitate. O altă propunere prezentată de doamna Crăciun este ca, ceea ce ține de sistemele de irigație care au fost cuprinse inițial în activitățile auxiliare, dar care, ca urmare a contribuției lor la păstrarea biodiversității, se pot încadra în activitatea de bază, ca investiție. Deci două modificări importante, pe partea de încadrarea a investițiilor în sistemele de irigații în categoria activităților principale și creșterea procentului de activități auxiliare de la 10% la 15%, cu respectarea procentului de 10% suprafață construită - suprafață gri din suprafața verde, care rămâne valabilă pentru tot ce înseamnă spațiu verde pe această acțiune.

Doamna Mariana IUSCO a dorit să clarifice anumite aspecte legate de acest obiectiv specific. Se știe că de multe ori parcurile sunt văzute ca un punct social, dar având în vedere că acest obiectiv specific se referă la biodiversitate, la susținerea și mărirea acesteia, din acest punct de vedere s-a încercat abordare flexibilă, uniformă pentru a concilia aceste 2 aspecte. Doamna a menționat că se înțelege acest aspect social al parcurilor cu locuri de joacă, bănci și alte elemente, dar acestea să fie limitate la 15%, pentru a permite ca marea majoritate a investițiilor să fie destinate biodiversității, care este scopul principal al acestui obiectiv specific. Pentru parcurile care au nevoie de investiții fundamentale pentru partea aceasta numită socială se poate utiliza finanțarea din obiectivul specific 5 *Regenerare urbană*. Referitor la irigații, obiectivul principal al acestei acțiuni este îmbunătățirea biodiversității, contribuie la crearea/dezvoltarea acesteia, ca atare suntem de acord cu includerea în investiția de bază sau cu orice alte acțiuni identificate ca urmare a consultării cu experți pe mediu, care contribuie la creșterea biodiversității.

Doamna Ani Merla a dorit o clarificare referitoare la biodiversitate, mai exact de ce nu este eligibil ruloul de gazon, ci doar însămânțarea.

Președintele CM a precizat că, referitor la parcuri, obiectivul specific este biodiversitatea. Biodiversitatea din parcuri nu înseamnă oameni, sau înseamnă și oameni. În această viziune au fost discuții destul de complicate pe subiectul biodiversității din zona antropică. La noi parcurile sunt mai mult pentru oameni sau sunt în primul rând pentru oameni, dar aceste parcuri sunt finanțate prin Obiectivul de politică 5, nu Obiectivul de politică 2.

Inițial în ghidul solicitantului, varianta din consultare publică, s-a considerat, referitor la sistemele de irigații, cu excepția celor care folosesc apă meteorică colectată sau din proximitatea acestui parc, acestea au fost considerate a fi auxiliare. Prin urmare, dacă se folosește apă pluvială, aceasta este considerată a fi activitate de bază, pentru că nu se afectează cu nimic resursa de apă. În cadrul proiectelor finanțate în perioada de programare 2021-2027 este necesar să se aplice principiul DNSH. Ghidul DNSH ia în calcul toate resursele pe care proiectul le va consuma în timp și este necesar să se consume apă, în special în zona de secetă, dar este necesar să se consume apă cu atenție. Apa va fi valorificată, deoarece sunt costuri destul de mari pentru sistemele de irigații. Ideea de a finanța biodiversitatea în urban va necesita un efort foarte mare din partea primăriilor, pentru a explica cetățenilor ce se poate finanța și ce nu se poate finanța, deoarece cetățenii vor spune că vor locuri de joacă, piste de biciclete și așa mai departe, ceea ce nu se poate finanța prin acest obiectiv de politică. Se pot finanța investiții care vizează zona salbatică din urban, coridoare de animale salbatice (dacă mai sunt în regiune), adică biodiversitatea din zona urbană.

Președintele CM dat cuvântul doamnei Camelia IONESCU, reprezentanta WWF.

Doamna IONESCU a detaliat mai multe probleme. Primul punct prezentat a fost legat de biodiversitate, spunând că biodiversitatea cum a fost prezentată anterior (de ex zona salbatică) nu crede că se reflectă în ce este conceptul de infrastructură verde. Ar fi bine dacă se vor utiliza resursele de asistență tehnică pentru a organiza sesiuni de training pentru a înțelege de fapt ce este această infrastructură verde, respectiv ca aceasta nu va fi o arie protejată în localitate. Scopul, a mai spus domnia sa, este de a folosi ce oferă natura

în beneficiul oamenilor care locuiesc acolo: în loc de betoane, putându-se face într-adevăr parcurile respective în beneficiul oamenilor care locuiesc acolo. A mai spus că nu peste tot ar trebui să fie sisteme de irigații, deoarece în anumite locuri chiar este prea multă apă. Principiile, criteriile respective pentru ce înseamnă infrastructura verde ar trebui mult mai bine prezentate, răspândite pentru cei care ar trebui să atragă și să dezvolte astfel de proiecte, de idei în localitățile respective, a completat aceasta. De asemenea, a spus că susține din ce în ce mai mult ideea că este nevoie de mult training în tema infrastructura verde în urban, și anume de a reface natura în beneficiul oamenilor. Infrastructura verde implică soluții bazate pe natură, pe care politicile europene le-au dezvoltat deja, încercându-se astfel aplicarea lor în acest gen de proiecte.

Doamna IONESCU a adăugat că a simțit nevoia să sublinieze acest aspect legat de ce înseamnă conceptul și cum se poate traduce în proiectele care vor fi finanțate în viitor și că propunerea să ar fi, dacă este posibil prin programul acesta, să fie ajutați beneficiarii să poată veni cu soluții specifice și care să îndeplinească criteriile respective. În acest context spune că nu vede o problemă în respectarea principiului DNSH, în momentul în care aceste criterii sunt realizate sau ideile tehnice pentru infrastructura verde sunt gândite de la început în acest fel.

Al doilea punct pe care doamna IONESCU a vrut să-l menționeze a fost legat de eligibilitate. Dumneai a propus să fie eligibile asociațiile și fundațiile în parteneriat cu UAT-urile, deoarece este posibil să vină soluțiile, ideile dintr-un alt mediu mai practic.

Președintele CM a mulțumit pentru propuneri și a remarcat, referitor la ultima propunere, că există în acțiunea referitoare la dezvoltarea integrată a zonei urbane, dar și non-urbane, posibilitatea de a fi întocmite proiecte în parteneriat între UAT-uri și organizații neguvernamentale și că, în cadrul acestei acțiuni, prin natura proiectului, este necesară această colaborare, pentru a se asigura implicarea parteneriatului societății civile. Domnia sa a spus că această propunere este binevenită și trebuie luată în considerare, dar că va fi necesar ca UAT-ul să parcurgă o procedură prin care să selecteze partenerul, respectiv organizația nonguvernamentală.

Președintele CM a rugat-o pe doamna IONESCU să propună și alte acțiuni care ar putea fi realizate în parteneriat, între organizațiile neguvernamentale și zona publică, în așa fel încât să se asigure că este în zona eligibilă a proiectului, având în vedere că proiectul este de infrastructură verde. Domnia sa a spus că acestea sunt măsuri soft, mai degrabă în zona aceasta de conștientizare.

Doamna IONESCU a adăugat că sunt situații în care a fost luate și măsuri hard de către asociații și a exemplificat în Tulcea, pe faleză, unde Asociația *Ivan Patzaichin* a amenajat spațiul respectiv cu plante autohtone, care au elemente din ce poate să însemne infrastructura verde, prin urmare capacitatea societății civile poate să vină și din dezvoltarea și implementarea propriu-zisă a astfel de zone. Un alt exemplu oferit de domnia sa a fost Chilia veche din Delta, în care o asociație a venit cu inițiativa de a amenaja spațiul de joacă sau de a vopsi. Inițiativele pot veni din partea societății civile, urmând să fie implementate în parteneriat cu autoritatea publică locală, întrucât totul se face pentru binele comunității. Doamna IONESCU a specificat că eligibilitatea lor nu înseamnă doar activități soft și acelea de conștientizare, de promovare, ci și cazuri și exemple deja implementate cu acțiuni propriu-zise în spațiu.

Doamna Iuliana NEAGU, Director executiv Direcția Strategii, Programe de Dezvoltare Economică, Relații Internaționale din cadrul Primăriei Brăila a intervenit și a menționat că Primăria municipiului Brăila, pentru această acțiune, face deja prioritizarea proiectelor și că în structura partenerială care face prioritizarea sunt organizații neguvernamentale, inclusiv de mediu. Dumneai consideră că Primăria beneficiază de expertiza și de capacitățile acestor organizații în cadrul prioritizării proiectului, întrucât este un lucru bine știut că prioritizarea se face pe o listă de proiecte care poate fi modificată, completată în cadrul acestei structuri parteneriale.

Doamna Primar Mariana GAJU, a intervenit și a precizat că se vorbește aici de infrastructura verde, care este atât de necesară și în localitățile rurale, așezate în zone geografice cum este Dobrogea. În comunele mari sunt parcuri de suprafețe de la 5 hectare în sus pe care UAT-urile se chinuie să le țină în această zonă a infrastructurii verzi. Dumneaei a întrebat dacă biodiversitatea din urban nu se poate extinde în rural, având în vedere parteneriatul cu aceste ONG-uri care ar fi de mult ajutor în zona rurală. Doamna primar a spus că dorește să se poată folosi fondurile europene și în zona rurală, pentru ca infrastructura verde este pentru oameni.

Președintele CM a menționat că în PR SE zona de biodiversitate în non-urban vizează doar zona Natura 2000 pentru ITI Delta Dunării. Domnia sa a precizat că UAT-urile din zona rurală pot primi finanțare pentru aspectele menționate de doamna primar în Obiectivul de politică 5, în Dezvoltarea integrată a comunităților non urbane.

Președintele CM a dat cuvântul domnului Ovidiu COSTEA, director în cadrul Primăriei municipiului Galați.

Domnul director COSTEA a menționat că are 3 întrebări:

- prima întrebare, în cadrul acțiunii 2.4. la capitolul 5, unde se menționează că odată cu depunerea proiectului, se depune și un extras din SIDU și se menționează aici precum și dovada că SIDU a fost verificată și declarată conform și admisibil de către AM. Întrebarea domniei sale a fost dacă verificarea SIDU se poate face înainte de depunerea proiectului, aceasta oricum că trebuie să treacă prin aprobarea în consiliu, prin evaluarea de mediu;
- A 2-a întrebare a fost dacă sunt obligatorii cheltuielile menționate la cap. 5.3.4 privind structura costurilor indirecte, cum ar fi cheltuieli cu serviciile de audit financiar, cheltuielile care vizează acordarea de salarii, sporuri membrilor echipelor de management a proiectului. Întrebarea a fost dacă sunt obligatorii aceste tipuri de cheltuieli și s-a referit în speță la obligativitatea auditului financiar;
- A 3-a întrebare a vizat mecanismul cererii de prefinanțare, menționat la capitolul 12.1. spunând că valoarea cererii de prefinanțare a fost 30% și a rămas 10% și a precizat că dacă se ia în calcul alocarea eligibilă a municipiului Galați, de 2.400.000,00 Euro, aproape 3.000.000,00 Euro, 10% înseamnă 300.000,00 Euro, adică aproximativ 1.500.000,00 lei, ceea ce înseamnă nu prea mult pentru o situație de lucrări lunare. În aceste condiții, domnului a dorit să știe dacă se poate reveni la procentul de 30%.

Sefa AM a răspuns întrebărilor domnului director, după cum urmează:

- referitor la Strategia Integrată de Dezvoltare Urbană (SIDU) existau 2 opțiuni: fie să fie un apel de strategie separat, fie să se depună SIDU pentru verificarea admisibilității odată cu prima cerere de finanțare. Am mers pe a doua opțiune, considerând că este mai bine să se facă verificarea admisibilității SIDU odată cu prima cerere de finanțare depusă din toate cele 3 acțiuni. La oricare acțiune s-ar depune proiectul prima dată, se depune și SIDU, pentru care se va verifica admisibilitatea, nu va mai fi necesară depunerea SIDU la proiectele care vor fi depuse ulterior. De exemplu, dacă s-ar depune primul proiect pe spații verzi Acțiune 2.4, s-ar depune și SIDU pentru care se verifica admisibilitatea, iar ulterior când s-ar depune proiecte pe 3.1 sau pe 6.1 nu s-ar mai depune încă o dată SIDU pentru verificare admisibilitate. Aceasta este opțiunea care s-a decis la nivelul AM, un apel separat de strategie ar fi însemnat un timp suplimentar în acest moment.
- Referitor la costurile indirecte – acestea reprezintă procent de 5%, care se va calcula automat la costurile directe, iar pentru acest procent nu se va verifica de către AM aspectele financiare sau legate de procedurile de achiziții/ achiziții. Se va verifica îndeplinirea acelor output-uri asumate prin proiect. Dacă în proiect se menționează că se face audit, atunci va fi necesar să se verifice dacă există un raport de audit. Dacă în proiect se menționează asumarea măsurilor de publicitate minime și suplimentare, se vor verifica output-urile din activitatea respectivă, dar nu se va verifica tot ce ține de partea de financiar sau de achiziții legat de aceste cheltuieli. Acesta este sensul cheltuielilor

indirecte.

- Referitor la mecanismul de prefinanțare, procentul de 10% este o prevedere legală și nu stim dacă acest procent s-ar putea modifica pe viitor. Atunci când se justifică 50% din prefinanțare, beneficiarul are dreptul să depună încă o cerere de prefinanțare de 10% pentru a se asigura un cashflow prin utilizarea acestor cereri de prefinanțare, astfel încât să se poată gestiona plățile pe proiect. Dumneaei a subliniat că nu este vorba despre o singură cerere de prefinanțare.

Domnul director COSTEA a răspuns că valoarea situației de plată lunară ar putea să depășească sau în orice caz să se apropie de aceasta prefinanțare. Șefa AM a precizat că prefinanțarea este dublată și de mecanismul cererilor de plată și că se poate opta atât pentru cererea de prefinanțare, cât și pentru cererea de plată.

Președintele CM a întrebat dacă mai sunt alte propuneri de criterii, referitor la infrastructura verde și a dat cuvântul doamnei Ani Merla care a dorit să intervină.

Doamna a întrebat dacă se pot încarca cereri de finanțare în domeniile mobilitate, spații verzi și regenerare odată cu SIDU și a întrebat dacă încărcarea celorlalte două cereri de finanțare asteapta până la verificarea admisibilității SIDU.

Șefa AM i-a răspus că se pot depune cereri de finanțare pe toate acțiunile, iar admisibilitatea SIDU se va face la prima cerere de finanțare, UAT-urile nu sunt la prima SIDU pe care o depun, existând o amplă experiență în acest domeniu.

Președintele CM constatând că nu mai sunt alte întrebări sau propuneri, inclusiv on line, a propus membrilor CM să se treacă la următorul punct, respectiv la Acțiunea 3.1 *Reducerea emisiilor de carbon în zona urbană prin investiții pentru dezvoltarea infrastructurii urbane curate (infrastructuri de transport, ciclism, material rulant, combustibili alternativi, culoare de mobilitate), bazate pe planurile de mobilitate urbană durabilă.*

Domnia sa a dat cuvântul doamnei Director Crăciun, șefa AM care a menționat că pe această acțiune modificările sunt similare cu cele care s-au discutat până acum, acestea fiind în principal legate de eligibilitatea proiectului și de criteriile de selecție de la ambele secțiuni, detaliind modificările:

- a fost modificat criteriul *“Proiectul face parte din lista proiectelor prioritizate de Structura Parteneriala cu rol în elaborarea/actualizarea/monitorizarea SIDU/SDU/Strategiei aferente ZUF”.*
- criteriul 2 *Gradul de pregătire/maturitate al proiectului* a fost modificat după cum a fost prezentat și la acțiunile anterioare;
- La subcriteriul 1.6. *„Contribuția proiectului la teme orizontale”*, s-a introdus punctul d. *„Proiectul prevede măsuri încadrate în categoria măsurilor suplimentare conform Anexei 12 la ghid, Metodologia privind imunizarea și abordarea DNSH”*.
- criteriul 6 *Capacitatea operațională a solicitantului și sustenabilitatea investiției* subcriteriul c), a fost eliminat *„Fluxul de numerar net cumulat este pozitiv pe toată durata de analiză a investiției, proiectul nu întâmpină riscul unui deficit de numerar (lichidități) care să pună în pericol realizarea sau operarea investiției”* și s-a introdus *„Investiția este sustenabilă, proiecțiile veniturilor și cheltuielilor sunt realiste, fundamentate pe date corecte și surse verificabile”.*
- În oglindă, a fost introdus criteriul în partea a II-a, în secțiunea 2, *Proiectul face parte din lista proiectelor prioritizate de Structura Parteneriala cu rol în elaborarea/actualizarea/monitorizarea SIDU/SDU/Strategie aferenta ZUF*, a grilei cu privire la prioritizarea proiectului de structura parteneriala cu rol în elaborarea și monitorizarea strategiei.
- A fost introdus criteriul *Creșterea numărului de pasageri transportați cu transportul public și a numărului de utilizatori ai transportului nemotorizat*, necesitate izvorâtă din indicatorii pentru această acțiune.

Referitor la criteriile de selecție, criteriul 1 are alocate 72 de puncte, criteriul 2 are alocate 18 puncte, iar celelalte criterii sunt punctate cu 0 și 1, adică admis sau respins. Se estimează lansarea în consultare a ghidului solicitantului în săptămâna următoare, acesta fiind în prezent pe circuitul de avizare internă.

Doamna Ani Merla a intervenit și a solicitat ca la partea de solicitanți eligibili să fie introdus și parteneriatul între Unitatea Administrativ Teritorială și Asociația de Dezvoltare Intercomunitară. Referitor la benzile dedicate transportului public de călători, dansa a menționat că a obținut de curând avizul de la poliția rutieră și i-a fost comunicat că siguranța rutieră este prioritară, prin urmare trebuie să se respecte STAS-urile și să nu se facă sub nici o formă separare fizică între benzi, prin urmare nu separatoare fizice, doar prin marcaj. Dumneaei a menționat că aceste observații ar trebui să fie preluate în ghid.

Președintele CM a adus precizări referitor la eligibilitatea activităților de realizare a infrastructurii de benzi dedicate transportului public și a spus că există practic două situații. Orașele mari au străzi de categoria 1 și 2, prin urmare sunt 4 benzi și se poate găsi spațiu pentru a se face o bandă dedicată sau chiar două pentru transportul public. Practic se renunță la banda 1 unde se parchează mașinile. Pentru celelalte orașe, inclusiv Tulcea, este foarte greu, pentru că străzile sunt categoria 3 și 4, nu sunt străzi mari. A mai spus că s-ar putea discuta despre aviz cu poliția circulației, respectiv să se abordeze o stradă cu sens unic, sau s-ar putea discuta cu colegii de la Comisie, pentru a se putea găsi o soluție de finanțare.

Prin urmare, a completat doamna Mihailov, chestiunea legată de banda dedicată strict în sensul clar al cuvântului este aplicabilă la orașele unde sunt disponibile străzi de categoriile 1 și 2, pentru că o parte din acestea au fost reabilitate și în cadrul POR 2014-2020, la municipiile reședință de județ, mai ales. La celelalte municipii și orașe, a adăugat președintele CM, unde nu sunt străzi atât de largi, va trebui să se ia în calcul și o soluție de tip străzi cu sens unic, în care funcționează transportul public, pentru că astfel nu o să se poată finanța mai nimic pe zona de benzi dedicate pentru a facilita transportul public. Restul de acțiuni, respectiv piste de bicicletă, achiziția de mijloace de transport, indiferent ca sunt autobuze electrice, tramvaie sau troleibuze sunt eligibile, cum au fost și în actualul exercițiu de finanțare 2014-2020, a mai spus președintele CM.

Domnia sa a mai completat că pe partea de infrastructură pentru operatorul de servicii: park and ride, depoul de tramvaie pentru orașele unde sunt tramvaie, acestea sunt activități care intră în logica de finanțare a transportului public și că este necesar să se menționeze în ghid, urmare a observațiilor Curții de Conturi Europene, despre necesitatea insistenței unei analize economice a veniturilor din zona de transport public, în paralel cu analiza de stabilire a subvenției. A mai spus că există o analiză prin care se stabilește subvenția biletului de călătorie, dar pe lângă această analiză, care face parte din contractul de servicii publice care se încheie cu operatorul de transport, va trebui să se țină evidența veniturilor și cheltuielilor care vor fi în legătură cu obiectivul de investiții finanțat și că aceasta nu este o noutate față de POR 2014-2020.

Președintele CM a anunțat că săptămâna următoare va fi publicat ghidul, urmând a fi în dezbatere publică timp o lună de zile și a adresat rugăminta către membrii CM să îl analizeze și să transmită propuneri/comentarii.

Președintele CM a întrebat dacă mai sunt comentarii, inclusiv de la participanții aflați on line și a anunțat că Doamna Director General DGPCS MIPE, Laura MARINAS va lua cuvântul pentru etapele și reperele metodologice privind închiderea programelor operationale 2014-2020 și etapizarea proiectelor în programele aferente 2021-2027, conform OUG 36/2023 privind stabilirea cadrului general pentru închiderea programelor operationale finanțate în perioada de programare 2014-2020.

Doamna director general MARINAS a făcut o scurtă prezentare privind principalele repere ale închiderii Programului Operațional 2014-2020, proces care are corespondent în Regulamentul Uniunii Europene și a spus că există repere tehnice ale Comisiei Europene cu privire la închiderea Programului și la nivel național, fiind adoptată Ordonanța de Urgență 36 din 2023, care are ca principale obiective: crearea unui cadru unitar pentru închiderea programelor operaționale 2014-2020, definirea clară a etapelor și responsabilităților fiecăreia dintre entitățile implicate în acest proces, precum și o serie de elemente specifice pentru închiderea Programului Operațional Regional 2014-2020.

Dansa a făcut o scurtă trecere în revistă a termenelor care trebuie respectate.

- Regulamentele Uniunii Europene stabilesc o perioadă de eligibilitate a cheltuielilor, care se încheie

- la 31 decembrie 2023, ceea ce înseamnă că ultimele activități ale beneficiarilor acestor proiecte pot fi realizate până la această dată. Până la acel moment există o serie de etape intermediare, respectiv posibilitățile de modificare a programelor operaționale sau a proiectelor majore, care sunt în sarcina autorităților de management, ce transmit aceste cereri de modificare către Comisia Europeană.
- Un alt termen limită este 30 septembrie 2023. Modificările care pot fi realizate sunt în principiu minime, acestea ar fi la alocările între axe prioritare ale aceluiași program, în cadrul aceluiași tip de regiune. Prin comparație, la nivelul Ordonanței de Urgență 36 din 2023 termenele sunt un pic mai strânse, iar autoritățile de management sunt încurajate să inițieze aceste modificări de Programe Operaționale 2014-2020 cât mai repede posibil, astfel încât să nu se ajunga la termenul limită de 30 septembrie și să existe timp pentru analiză. Aceste modificări au la rândul lor termen de aprobare la nivelul Comisiei Europene, respectiv 31 decembrie 2023.
 - transmiterea cererilor intermediare și a cererilor de plată - 30 iunie 2024. Până atunci practic autoritățile de management au responsabilitatea realizării tuturor verificărilor pe cererile de rambursare depuse de către Beneficiari, pentru cheltuielile efectuate până la 31 decembrie 2023.
 - Un alt termen este 15 februarie 2025, pentru transmiterea pachetului de închidere, care cuprinde raportul final de implementare, conturile, declarația de gestiune și raportul de audit. Acestea ar fi termenele mari. În interiorul acestor termene, prin Ordonanța de Urgență nr. 36 din 2023 sunt prevăzute o serie de termene intermediare, pe care autoritățile de management și structurile din sistemul de management și control au obligația să le respecte, astfel încât să asigure respectarea termenelor stabilite prin Regulament.
 - Unul dintre primele termene și poate printre cele mai importante ale acestui proces se referă la termenul de elaborare de către autoritățile de management pentru Programele Operaționale 2014-2020 a unei metodologii specifice pentru etapizarea proiectelor sau fazarea proiectelor în două perioade de implementare: 2014-2020 și 2021-2027. Pentru aceste metodologii este un termen intermediar, 30 iunie 2023, în care autoritățile de management 2014-2020 trebuie să comunice autorităților de management pentru perioada 2021-2027 o listă preliminară a proiectelor propuse a fi făzate, respectiv etapizate. Terminologia exactă pentru acest proces este aceea de etapizare.
 - Un alt termen după acest moment este 30 septembrie 2023, termen în care autoritățile de management pentru programele 2014-2020, în urma analizelor și discuțiilor realizate cu autoritățile de management 2021-2027 transmit lista proiectelor etapizate cu necesarul de finanțat în perioada 2021-2027, de asemenea, actualizat, acolo unde este necesar și posibil, în conformitate cu Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 64 din 2022. Altfel spus, acest proces de etapizare este un proces care presupune acțiuni comune, sarcini, discuții și negocieri între autoritățile de management pentru 2014-2020 și cele pentru 2021-2027. În procesul de etapizare se analizează stadiul implementării proiectelor propuse pentru fazare, condițiile de fazare, îndeplinirea condițiilor de eligibilitate. De asemenea, autoritățile de management pentru 2021-2027 au la rândul lor sarcina și responsabilitatea, conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 36 din 2023 de a dezvolta metodologia de selecție pentru proiectele făzate sau pentru proiectele care vor fi etapizate din perioada 2014-2020.
 - Termenul de 30 septembrie 2023 presupune transmiterea cererilor de modificare a Programului 2014-2020 și a proiectelor majore, mai ales a celor care vor fi avute în vedere pentru fazare, etapizare, cât și cele care ar putea fi declarate nefuncționale către Comisia Europeană. De asemenea, același termen este acela în care, în urma unui proces de conlucrare între autoritățile de management pentru 2014-2020 și cele pentru 2021-2027, se va întocmi o listă a proiectelor care vor fi etapizate. Etapizarea poate presupune, acolo unde este cazul, și inițierea unor propuneri de modificare a Programelor 2021-2027, dacă este necesar. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 36 din 2023 a prevăzut un termen limită, respectiv 30 noiembrie, pentru transmiterea acestor propuneri de modificare către Comisia Europeană. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 36 din 2023 mai prevede și un alt termen, între termenele 30 septembrie – 31 decembrie 2023 – 30 iunie

2024, respectiv 31 decembrie 2023 pentru perioada 2021-2027 pentru a încheia contractele de finanțare pentru proiectele care vor fi etapizate din perioada 2014-2020. Tot acesta este un termen limită în care se pot încheia acte adiționale pentru contractele de finanțare pentru care proiectul care nu a fost complet finalizat, implementat, dar poate continua pentru o perioadă de timp până la finalizare, utilizând resursele financiare ale beneficiarului. Aceste proiecte nu sunt etapizate și nu sunt eligibile. Dacă mai sunt mici acțiuni de întreprins pentru finalizarea completă a proiectului respectiv, acest lucru va fi posibil, resursele financiare pentru finalizarea completă a acelor proiecte fiind cele asigurate de beneficiar. Acest termen de 31 decembrie 2023 este un termen limită, iar scopul acestuia este acela de a asigura continuitatea proiectelor care sunt etapizate sau care se vor finaliza în scurt timp din resursele beneficiarului, astfel încât să nu existe sincope, să nu existe întreruperi și să se asigure continuitatea acestor proiecte și a acțiunilor pentru aceste proiecte.

Un lucru important în sarcina autorităților de management din perioada 2014-2020 sunt documentele de închidere, care cuprind raportul final de implementare, deconturile, declarația de gestiune, opinia de audit, care de asemenea au formatele și conținutul stabilite prin Regulament și prin anexa la Regulament.

Pregătirea în vederea închiderii acestui program, așa cum s-a menționat și în calendarul termenelor, înseamnă o serie de măsuri cum ar fi modificarea programelor operaționale 2014-2020. În majoritatea cazurilor sunt propuse sau sunt deja inițiate sau în discuție propuneri de modificare a acestor programe, în vederea transferului de resurse între axele prioritare ale aceluiași program. Ca regulă generală se merge pe ideea transferului de la axe mai puțin performante către axe mai performante în materie de absorbție sau pentru care există cerere sau pentru care există proiecte care au nevoie de finanțare și astfel se vor implementa până la 31 decembrie 2023.

Exista și operațiuni legate de gestiunea financiară și presupun acțiuni și responsabilități în sarcina Autorității de Certificare și Plată, împreună cu Comisia Europeană și în colaborare cu autoritățile de management.

Extrem de important este cadrul de performanță și de realizare a indicatorilor, pentru ca la închiderea acestor programe operaționale se raportează și indicatorii realizați. Așa cum este precizat în orientările tehnice ale Comisiei Europene actualizate în decembrie 2022, în principiu se pornește și se raportează indicatorii realizați la 31 decembrie 2023. Aceasta este regula prevăzută în orientările tehnice ale comisiei. Este extrem de important să se acorde atenție și realizării acestor indicatori a caror realizare depinde de finalizarea proiectelor finalizate în perioada 2014-2020, pentru că, la final, cumularea acestor indicatori este evaluată din perspectiva indicatorilor asumați, iar abaterile semnificative de la realizarea acestor indicatori pot avea și alte implicații la nivelul programului operațional respectiv. Depunerea documentelor de închidere a programelor are termen de 15 februarie 2025, cu posibilitatea de prelungire din partea Comisiei Europene până la 1 martie 2025.

Transpunerea acestui cadru extrem de clar precizat în regulamente și în orientările tehnice ale Comisiei Europene, realizat la nivel național prin Ordonanța de Urgență nr. 36 din 2023, este disponibilă și pe site-ul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, la secțiunea de legislație.

Este necesară continuitatea între perioadele de programare, în special la nivelul proiectelor etapizate. De asemenea, este necesară stabilirea acestor termene intermediare și responsabilități care revin fiecărei structuri din sistemul de management și control și modul în care se va realiza cooperarea dintre autoritățile de management 2014-2020 și cele din 2021-2027 în acest proces de etapizare.

Ordonanța de Urgență nr. 36 din 2023:

- stabilește o tipologie a proiectelor într-un mod unitar: proiectele etapizate, proiectele nefuncționale, proiectele nefinalizate și, de asemenea, proiectele care ar trebui reziliate;
- stabilește ca regulă generală că proiectele care vor fi etapizate sau care pot fi declarate nefuncționale/nefinalizate, pentru a putea încheia contracte de finanțare pentru etapizare sau acte adiționale pentru proiectele nefinalizate sau nefuncționale, trebuie să aibă în plus față de condițiile prevăzute în Regulament, un progres financiar minim de 5%, cu excepția Programului Operațional

Infrastructură Mare. Aceste proiecte trebuie să nu înregistreze modificări semnificative fata de ultimul grafic aprobat.

- stabilește și condiții pentru închiderea proiectelor, inclusiv pentru anumite programe termene până la care pot fi depuse cereri de rambursare finale, termene de procesare. Este creat cadrul legal pentru ca tot ce înseamnă costuri salariale în proiect, acolo unde sunt eligibile, plățile să poată fi facute până la 31 decembrie 2023. Este necesară adoptarea unei metodologii specifice la nivelul fiecăreia dintre cele două autorități de management, respectiv cea pentru 2014-2020 și cea pentru 2021-2027.

Președintele CM a remarcat că ceea ce este important este colaborarea între cele două autorități de management, respectiv dintre autoritatea de management din perioada 2014-2020 și autoritatea de management din perioada 2021-2027, pentru a putea găsi soluții privind finanțarea diferitelor proiecte după 1 ianuarie 2024. Doamna Mihailov a afirmat că au loc discuții cu colegii din AM POR 2014-2020 cu privire la acest portofoliu de proiecte. De asemenea, se analizează și împreună cu autoritățile locale, pentru a se vedea care este estimarea față de posibilitatea de a finaliza proiectele până la data de 31.12.2023, aici făcându-se referire la proiectele care au valoare peste 1.000.000 Euro, deoarece acestea sunt proiectele care se pot etapiza și se dorește să fie o continuitate, adică în măsura în care se găsesc soluții să nu trebuiască modificat programul, pentru a putea prelua proiectele care sunt etapizabile din programul actual.

Președintele CM i-a informat pe membrii CM că urmează în perioada imediat următoare să se desfășoare întâlniri de lucru cu AM POR 2014-2020, cu AM PR SE și Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, în așa fel încât să se găsească soluții, apoi să se discute cu colegii de la Comisia Europeană. Președintele CM a mai spus că trebuie identificate soluții pragmatice pentru a rezolva într-un timp foarte scurt aceste provocări și probabil că după 1 Iulie vor lua amploare aceste discuții.

Președintele CM a dat cuvântul domnului primar Atanase MORARU, primarul orasului Isaccea.

Domnul Atanase MORARU a avut o întrebare legata de faptul ca Ordonanta 36 din 2023 prevede că în 30 de zile vor apărea normele de aplicare și dacă se știe când vor apărea aceste norme de aplicare a ordonanței.

Doamna Director general Lucica CRĂCIUN, din partea Autorității de Certificare și Plată a răspuns că nu sunt norme de aplicare a ordonanței, ci metodologii specifice, că sunt în pregătire, urmând să apară.

Domnul primar MORARU a precizat că termenele sunt foarte scurte și ar trebui să apară aceasta metodologie cât mai repede.

Președintele CM a completat spunând că Autoritatea de Management lucrează la o asemenea metodologie, pentru că e o chestiune importantă și negocierile între programe vor trebui să înceapă mai repede, pentru a se vedea ce se poate prelua fără modificări de program, pentru că, așa cum spune ordonanța, Autoritățile de Management din perioada 2021-2027 trebuie să rezerve fonduri pentru finanțarea proiectelor etapizate. Președintele CM a spus că este de părere că este o chestiune foarte importantă să se clarifice aceasta posibilitate de eligibilitate a cheltuielilor în primul rând, a activităților și să se vadă cum va fi cât mai simplu acest mecanism de preluare. Aici nu se discută de aceeași autoritate de management, a spus doamna Mihailov, ci, în cazul Programului Regional 2014-2020 se discută despre o autoritate de management veche și mai multe autorități de management care preiau, fiind diferit de alte situații în care practic exista aceeași Autoritate de Management, și a oferit un exemplu cum a fost în programarea 2007-2013, când a fost aceeași Autoritate de Management care a finanțat în primul exercițiu și a preluat după aceea continuarea proiectelor. Președintele CM a remarcat că în cazul de față este o chestiune de noutate dar a spus că este sigură că se vor găsi soluții care să rezolve repede și corect aceste probleme.

Domnul primar MORARU a întrebat cum se derulează la ora actuală decontările, deoarece a spus că este foarte greu să se realizeze la ora actuală o evaluare exactă ce valori se vor înscrie pentru anul viitor. Dumnealui a mai întrebat dacă există o gândire din punctul acesta de vedere și cum să se facă evaluările,

pentru că sumele pe care le declară vor deveni partea contractului de finanțare care se semnează în decembrie, așa cum se înțelege din ordonanță.

Doamna Director general Lucica CRĂCIUN a intervenit și a precizat că sunt două etape, iar discuțiile punctuale pe ceea ce înseamnă plăți, decontări se poartă bine cu AM POR 2014-2020. Domnia sa a mai spus că sunt două momente în ordonanță, practic un estimat la 30 septembrie a ceea ce se va efectua ca plăți de către beneficiarii de proiecte, iar ceea ce ar rămâne de executat se poate actualiza conform Ordonanței de Urgență nr. 64 din 2022. De asemenea, exista posibilitatea ca la 31 decembrie 2023 să se facă noua actualizare a valorii de executare.

Dar pentru zona de decontări, planificarea la plată a cererilor de rambursare, aceasta este o discuție care se poartă cu AM POR 2014-2020. De asemenea, domnia sa a adăugat faptul că proiectele încheiate în cadrul POR 2014-2020, ca și alte programe din această perioadă, ar fi de dorit să se finalizeze într-un procent cât mai mare în termen. Etapizarea este o opțiune, deoarece presupune o analiză la nivelul AM POR 2014-2020 și o analiză la nivelul AM PR SE 2021-2027. Ideal ar fi să poată fi preluate proiectele etapizate fără modificări prea mari de program, iar obiectivele specifice programelor să fie realizate și realizabile. Domnul primar MORARU i-a mulțumit doamnei director general pentru răspunsul oferit.

Președintele CM i-a mulțumit doamnei director general DGPCS MIPE, Laura MARINAS pentru participarea la reuniunea CM. Domnia sa a precizat că este o informație foarte importantă această viziune asupra închiderii programului 2014-2020 și rezolvării acestei etapizări acolo unde va fi necesar. Domnia sa consideră că în perioada imediat următoare va trebui ca membrii CM să se întâlnească, să discute concret acolo unde va fi necesar să se modifice programele, să vada cum se va putea face acest lucru.

Doamna Aida LIHA MATEJICEK a precizat că dorește să intervina cu câteva aspecte legate de calendarul pe care doamna Director General MARINAS l-a prezentat, precum și despre Ordonanța de urgență nr. 36 din 2023. Doamna a menționat faptul că 11 dacă nu chiar 12 state membre au cerut până în momentul de față într-o scrisoare comună, o extindere a termenului de închidere. Acest lucru a fost luat în considerare, a fost discutat, foarte multe state membre având probleme în implementarea programului din cauza atacului asupra Ucrainei. De asemenea, a mai spus domnia sa, există tot felul de crize la nivel global, și trebuie făcută o evaluare și în privința termenelor aferente, iar dacă se face referire foarte clar la termenele limită, acestea par foarte din scurt. Până în acest moment nu a fost luată nicio decizie în acest sens.

Doamna Aida LIHA MATEJICEK a continuat cu al 2-lea punct avut în vedere, cel legat de Ordonanța de urgență nr. 36 din 2023. Dansa a menționat că a avut o serie de discuții cu doamna director general Laura Marinaș și a făcut cu mai multe ocazii observații cu privire la unele dispoziții din ordonanța de urgență și că a fost cerut, așa cum s-a menționat anterior la începutul acestui eveniment, un angajament clar din partea autorităților naționale, pentru a se asigura resursele necesare în cadrul autorităților de management regionale, când este vorba despre fazare, etapizare, deoarece acesta este unul dintre marile riscuri în procesul de încheiere a programului. De aceea, dansa a spus că ar dori să vadă măsurile pe care autoritățile vor să le ia pentru autoritățile de management regionale, ca să preia aceste proiecte fazate.

După pauza, președintele CM a propus discutarea acțiunilor 5.1 - *Dezvoltarea infrastructurii educaționale la nivelul învățământului preșcolar* la nivel de tipologie de grădinițe și 5.4. *Dezvoltarea infrastructurii educaționale în învățământul universitar*. Domnia sa a menționat că este foarte interesată de feedback-ul, respectiv de comentariile din partea partenerilor care sunt în sală sau care sunt conectați online.

Președintele CM a precizat că cele 2 acțiuni din axa 6, vor fi discutate în ziua următoare. Domnia sa a dat cuvântul Doamnei Director Jenica Crăciun.

Sefa AM a precizat faptul că, pentru acțiunea dedicată învățământului preșcolar, principalele modificări realizate față de materialele prezentate la ședința anterioară sunt structurate pe două categorii: criteriile de eligibilitate și criteriile de selecție.

La criteriile de eligibilitate, modificările se refera la:

- Criteriul *“Forma de constituire a solicitantului”* a fost modificat prin includerea parteneriatelor încheiate între entitățile eligibile.
- Criteriul *Proiectul respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de șanse, gen, nediscriminarea și accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități a fost completat cu necesitatea respectării „Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități”* a fost completat cu necesitatea respectării convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități.
- La criteriul *Încadrarea valorii proiectului în limitele valorilor minime și maxime eligibile*, valoarea maximă eligibilă a fost diminuată de la 2.000.000 euro la 1.000.000 euro.
- a fost adăugat criteriul *Clădirea expertizată tehnic, conform reglementărilor tehnice în vigoare, nu este încadrată, prin raport de expertiză tehnică, în clasa I de risc seismic, respectiv clădire cu risc ridicat de prăbușire, sau în clasa II de risc seismic, respectiv clădire care sub efectul cutremurului poate suferi degradări structurale majore*. Acest criteriu nu se aplică clădirilor care se încadrează în clasa I sau II de risc seismic, dacă la data depunerii proiectului lucrările de consolidare antisismică sunt în derulare sau există un contract /angajament ferm din alte surse/din sursele solicitantului care vizează execuția acestor lucrări în corelare cu lucrările prevăzute prin proiect sau solicitantul a depus/se angajează să depună un proiect în cadrul Acțiunii 2.2. Consolidarea clădirilor aflate în risc seismic major

A fost adăugat acest criteriu legat de neîncadrarea proiectului în clasa de risc seismic 1 și 2, dar cu aceeași excepție, care a fost prezentată la acțiunea privind eficiența energetică, respectiv sunt eligibile clădirile care se încadrează în clasa de risc seismic 1 sau 2, dacă lucrările de consolidare sunt prevăzute într-un alt contract sau proiect, ce este sau va fi depus pe acțiunea 2.2 consolidarea clădirilor publice.

Referitor la criteriile de selecție:

- Criteriul 1.5 *Reducerea decalajului privind accesul la educație de calitate*- s-a menționat că în cazul în care la data evaluării nu va fi publicat Atlasul zonelor urbane/rurale marginalizate actualizat la 2023, punctarea se va putea face în baza SIDU/SDU/studii sau strategii în domeniu-așa cum s-a discutat în CM PR SE anterior, au fost luate în calcul, pe lângă atlasul zonelor urbane rurale marginalizate, care se presupune că va fi actualizat până la finalul acestui an, strategii în domeniu, strategia integrată, cu secțiuni unde se pot identifica elemente legate de încadrarea acestor zone ca fiind marginalizate.
- Criteriul 2 *Gradul de pregătire/maturitate al proiectului* are aceeași modificare ca și în cazul celorlalte acțiuni, cu cele patru categorii de punctaje.
- La criteriul 3 - *Complementaritatea cu alte investiții /realizate prin PRSE 2021-2027/alte surse, programe de finanțare; integrarea cooperării la nivel de proiect* - s-a adăugat punctarea situației în care proiectul este complementar cu alte proiecte din domeniul educației. În ceea ce privește complementaritatea cu proiecte din alte domenii, s-a inclus acea distanță de maxim 500 m față de 300 m cât era inițial;
- Criteriul 4 - *Contribuția proiectului la teme orizontale* - a fost completat prin adăugarea măsurilor suplimentare, conform Metodologiei privind imunizarea și abordarea DNSH;
- a fost modificat criteriul 7 *„Capacitatea operațională a solicitantului și sustenabilitatea investiției”* subcriteriul c: - a fost eliminat *„Fluxul de numerar net cumulativ este pozitiv pe toată durata de analiză a investiției, proiectul nu întâmpină riscul unui deficit de numerar (lichidități) care să pună în pericol realizarea sau operarea investiției”*; a fost adăugat *„Investiția este sustenabilă, proiecțiile veniturilor și cheltuielilor sunt realiste, fundamentate pe date corecte și surse verificabile”*.

Sefa AM a precizat că acestea sunt modificările și că Ghidul solicitantului este în consultare publică până în a doua parte a lunii iulie 2023. Dansa a menționat că așteaptă propunerile membrilor cu privire la aceste criterii de eligibilitate sau de selecție, în vederea îmbunătățirii acestora și a invitat persoanele din sală și participanții on line să pună întrebări sau să facă propuneri.

Domnul Marian Filimon, Primvicepreședinte dezvoltare teritorială la Consiliul Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii (a participat online) a precizat că a studiat cu atenție ghidurile și din punctul de vedere al Consiliului Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii acestea sunt bine întocmite și observațiile care s-au făcut sunt corecte. Dansul a menționat că are o problema de fond, respectiv nu există decât o abordare pentru ceea ce înseamnă problemele de învățământ atât preșcolar, cât și la nivelul universitar, legată doar de unitatile de invatamant de stat. Domnul Filimon a menționat că el reprezintă mediul privat, iar în Regiunea Sud-Est, România și Uniunea Europeană există și învățământ privat. Prin finanțarea doar a unităților de stat, a spus dumnealui, se adâncește decalajul și se creează un ecartament destul de mare între învățământul de stat și cel privat. Domnul Marian Filimon a avut obiecțiuni cu privire la faptul că învățământul preșcolar sau universitar privat nu beneficiază de același tratament ca învățământul de stat. Dumnealui a susținut că acest lucru este nedrept, pentru că sunt agenți economici și entități care fac parte din sistemul asociativ și care dezvoltă învățământ și preșcolar și universitar în România. A fost de părere că ar trebui să se aplice același tratament pentru învățământul privat și pentru cel de stat, agenții economici ar fi astfel încurajați, iar în acest fel nu s-ar crea o discrepanță și mai mare între cele două forme de învățământ. Dumnealui a considerat că Uniunea Europeană nu dorește ca tot învățământul să fie de stat.

Președintele CM i-a mulțumit domnului Marian Filimon pentru aceste observații și întrebări pertinente și a răspuns că eligibilitatea grădinițelor private și similar, a universităților private, în această acțiune dedicată dezvoltării învățământului, infrastructurii educaționale de fapt, s-a limitat în zona publică, pentru că în cazul în care s-ar fi discutat de eligibilitate în sectorul privat, atunci ar fi trebuit să se ia în calcul regulamentele privind ajutoarele de stat. Domnia sa a precizat că activitatea privată de grădinițe, de educație în general, în sectorul educației preșcolare sau în orice sector, inclusiv universitar terțiar, este o afacere. Aceste societăți sunt organizate pe principii de piață. Ele funcționează pe model cerere-ofertă, ei își vând serviciile, prin urmare învățământul lor nu este gratuit.

Președintele CM a dat un exemplu privind alte obiective de politică a Uniunii Europene, cum ar fi de pildă zona de cercetare, în cadrul căreia universitățile private pot participa împreună cu o firmă privată să solicite fonduri pentru crearea unui produs, o soluție tehnică, în condițiile ajutorului de stat. Aceasta este explicația pentru care, în acest moment, pentru infrastructura publică, nu s-au putut lua în calcul beneficiarii privați. Președintele CM a precizat că, în ce privește zona de grădinițe, operatorii economici care activează în acest sector, teoretic ar putea accesa zona de minimis pentru întreprinderi, care va fi discutată în cadrul reuniunii, în ziua următoare. Domnia sa a adăugat că, în lista de coduri CAEN care a fost pusă la dispoziție membrilor, a fost inclusă de pildă zona de servicii medicale. Membrii CM ar putea discuta dacă în lista de coduri CAEN ar putea fi inclusă și zona de servicii educaționale. În acest caz se discută despre competitivitate, despre piață și despre coeziune în obiectivul de competitivitate pentru microintreprinderi.

Domnul Marian Filimon a mulțumit doamnei președinte a CM pentru disponibilitatea de a găsi soluții.

Președintele CM a întrebat dacă mai sunt observații pe partea de criterii pentru grădinițe, inclusiv din partea colegilor domniei sale din online, nemaifiind intervenții, a propus să se continue discuția despre criteriile pentru modernizarea infrastructurii universitare.

Șefa AM a precizat ca va face o scurtă prezentare a principalelor modificări realizate, structurate pe două categorii: criteriile de eligibilitate și criterii de selecție:

- Criteriul *Forma de constituire a solicitantului* a fost modificat prin includerea parteneriatelor încheiate între entitățile eligibile, adică și parteneriatele între universități.;
- Criteriul *Proiectul respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de șanse, gen, nediscriminarea și accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități* a fost completat cu

necesitatea respectării „Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități”.

- Criteriul *Încadrarea valorii proiectului în limitele valorilor minime și maxime eligibile*, în urma discuțiilor cu reprezentanții universităților a fost crescută valoarea maximă eligibilă de la 3.000.000 Euro la 5.000.000 Euro.
- a fost adăugat criteriul *Clădirea expertizată tehnic, conform reglementărilor tehnice în vigoare, nu este încadrată, prin raport de expertiză tehnică, în clasa I de risc seismic, respectiv clădire cu risc ridicat de prăbușire, sau în clasa II de risc seismic, respectiv clădire care sub efectul cutremurului poate suferi degradări structurale majore*. Acest criteriu nu se aplică clădirilor care se încadrează în clasa I sau II de risc seismic, dacă la data depunerii proiectului lucrările de consolidare antisismică sunt în derulare sau există un contract /angajament ferm din alte surse/din sursele solicitantului care vizează execuția acestor lucrări în corelare cu lucrările prevăzute prin proiect sau solicitantul a depus/se angajează să depună un proiect în cadrul Acțiunii 2.2. Consolidarea clădirilor aflate în risc seismic major

Criteriile de selecție au fost revizuite tot în urma propunerilor transmise de către universitățile din regiune:

- Subcriteriul 1.1 *Corelarea ofertei educaționale a universității cu nevoi de competențe de pe piața forței de muncă, prin considerarea gradului de inserție profesională a absolvenților, conform metodologiei ARACIS* a fost modificat prin reducerea procentului de absolvenți angajați în termen de 2 ani de la data absolvirii, după cum urmează:
 - a) universități la care peste 60% din absolvenți sunt angajați în termen de 2 ani de la data absolvirii la nivelul calificării;
 - b) universități la care între 50% și 60% (inclusiv) din absolvenți sunt angajați în termen de 2 ani de la data absolvirii la nivelul calificării absolvite ;
 - c) universități la care sub 50% din absolvenți sunt angajați în termen de 2 ani de la data absolvirii la nivelul calificării absolvite.A fost modificat prin reducerea procentului de absolvenți angajați în termen de doi ani de la data absolvirii, punctând astfel: 8 puncte dacă peste 60 la sută dintre absolvenți sunt angajați, 4 puncte sunt între 50 și 60% și 2 puncte dacă sunt sub 50% la sută absolvenți angajați în termen de doi ani de la data absolvirii.
- subcriteriul 1.5 *Participarea studenților care aparțin grupurilor marginalizate (pentru infrastructura modernizată/creată)* a fost reformulat după cum urmează: - s-a clarificat că este vorba de infrastructura modernizată creată, deci nu la nivelul întregii universități și s-a reformulat criteriul astfel:
 - a) Universitatea are o participare mai mare de 10% de studenți care aparțin grupurilor marginalizate (pentru infrastructura modernizată/creată);
 - b) Universitatea are o participare mai mică de 10%, dar mai mare de 3% de studenți care aparțin grupurilor marginalizate (pentru infrastructura modernizată/creată).
- Criteriul 2 - *Gradul de pregătire/maturitate al proiectului* aceeași modificare cu cele patru categorii de acordare a punctajului;
- La criteriul 4 *Contribuția proiectului la teme orizontale* s-a adăugat la fel, punctarea măsurilor suplimentare din metodologia privind imunizarea și DNSH.
- La criteriul 7 *Capacitatea operațională a solicitantului și sustenabilitatea investiției* -legat de eliminarea analizei fluxului de numerar și introducerea analizei sustenabilității investiției prin proiecțiile financiare, proiecțiile de venituri și cheltuieli din matricea financiară, ce va fi anexată la proiect.

Dansa a subliniat că acest ghid este în consultare publică până în a doua jumătate a lunii iulie, timp în care se pot face propuneri pentru alte modificări.

Președintele CM a mulțumit doamnei Director Crăciun, pentru prezentare și a întrebat dacă există membri în cadrul CM care ar dori să transmită observații. Domnia sa a dat cuvântul doamnei Mariana IUSCO, din partea Comisiei Europene.

Doamna Mariana IUSCO a precizat că are un comentariu referitor la criteriul de selecție 1, subcriteriul 1.1, referitor la procentul de studenți care este absorbit apoi pe piața muncii și anume: la categoria 3 - sunt mai puțin de 50%, ar fi mai bine să fie o limitare minimă, 0% este tot sub 50%, prin urmare ar putea fi modificat procentul, respectiv de la 20-30% la 50% de exemplu, asta ar depinde de AM și de comenziile primite, însă consideră că ar fi de preferat să existe totuși un prag minim.

Președintele CM a întrebat dacă nu mai sunt alte comentarii din partea membrilor și în online.

Domnia sa a propus închiderea reuniunii pentru prima zi și reluarea discuțiilor în următoarea zi, la ora 9, conform programului, de la punctul de unde s-a rămas cu Prioritatea 6 și restul de puncte de pe ordinea de zi. Președintele CM a anunțat membrii CM că în continuare, programul prevede vizita la unul din proiectele finanțate de ADR SE pe POR 2014-2020, respectiv este vorba despre Reabilitarea Muzeului de etnografie din Tulcea, beneficiar fiind Consiliul Județean Tulcea. Domnia sa considera ca aceasta este o lucrare foarte frumoasă și și-a exprimat bucuria că a putut fi finanțată, proiectul fiind în etapa finală de implementare, de raportare finală.

Președintele CM a mulțumit foarte mult și colegilor din online care au stat toată ziua alături, precum și doamnei și domnului traducător, care au ajutat la înlesnirea comunicării cu cei care nu cunosc limba română și care sunt alături în cadrul reuniunii. Președintele CM a mulțumit tuturor participanților, lucrările reuniunii primei zile fiind închise.

Ziua 2 - 21 iunie 2023, a treia reuniune a CM PR SE

Președintele CM Doamna Luminița MIHAILOV a anunțat că este îndeplinită condiția cvorumului, reuniunea respectând prevederile ROF CM PR SE.

Propunerea doamnei președinte a fost de a relua discuțiile de la agenda din ziua precedentă, cu punctele rămase restante, respectiv obiectivul de politică 5, acțiunile 6.1. *Dezvoltare integrată (DUI) în zonele urbane prin regenerare urbană, conservarea patrimoniului și dezvoltarea turismului* și 6.2 *Valorificarea potențialului turistic în zone non – urbane*, care vizează un subiect foarte important pentru toată lumea, dar mai ales pentru Regiunea de Sud-Est fiind vorba despre dezvoltarea integrată a zonelor urbane a comunităților prin valorificarea potențialului turistic, conservarea patrimoniului, subiecte foarte importante pentru această regiune, ținând cont de patrimoniul cultural și turistic.

Prin urmare, dna președinte a propus începerea cu subiectul legat de dezvoltarea integrată a comunităților, zona urbană și non urbană, după care urmează observații, întrebări, urmând apoi, pe agendă, conform programului, subiectele prezente pe ordinea de zi, adică obiectivul de politică 1., Acțiunea 1.6 *Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor Operațiunea A1 Creșterea competitivității microîntreprinderilor*, care va fi prezentat de către doamna Diana GRADEA, colega responsabilă de OP 1 și încă două puncte foarte importante, preponderent tehnice, cu privire la prezentarea Metodologiei de selecție a proiectelor și ultimul punct cu referință la repere privind elaborarea Planului de evaluare, considerând că pentru fiecare program sunt necesare câteva instrumente tehnice. Unul dintre ele este planul de evaluare multianual, care va fi prezentat și supus aprobării CM. Acest plan, de fapt, planificarea acestui plan de evaluare va fi prezentată de către doamna Cornelia DUMITRESCU, colega care răspunde de activitatea de evaluare a programului.

În continuare, președintele CM a invitat-o pe doamna Jeni CRACIUN, Șefa AM, să ia cuvântul pentru a prezenta obiectivul de politică 5 - *O Europă mai aproape de cetățeni prin promovarea dezvoltării sustenabile și integrate a tuturor tipuri de teritorii și a inițiativelor locale*, Prioritatea 6 - *O regiune atractivă*, Obiectiv

Specific 5.1 - *Promovarea dezvoltării integrate și incluzive în domeniul social, economic și al mediului, precum și a culturii, a patrimoniului natural, a turismului durabil și a securității în zonele urbane*; Acțiunea 6.1 *Dezvoltare integrată (DUI) în zonele urbane prin regenerare urbană, conservarea patrimoniului și dezvoltarea turismului.*

Șefa AM a prezentat acțiunea 6.1, în cadrul căreia a spus că vor exista 3 apeluri de proiecte: un apel necompetitiv pentru municipiile reședință de județ, având alocare dedicată, conform Ordonanței de Urgență nr. 156 din 3 septembrie 2020 privind unele măsuri pentru susținerea dezvoltării teritoriale a localităților urbane și rurale din România cu finanțare din fonduri externe nerambursabile și 2 apeluri competitive, unul pentru municipii și unul pentru orașe. Șefa AM a dorit să prezinte, la fel ca și în ziua precedentă, principalele modificări care au fost operate față de materialul prezentat în reuniunea anterioară a CM:

Referitor la criteriile de eligibilitate:

- a fost completat criteriul privind forma de constituire a solicitantului prin completarea categoriilor de solicitanți eligibili cu următoarele categorii:
 - o Unitățile de cult sau parteneriate ale acestora cu unitățile administrativ-teritoriale municipiu reședință de județ/municipiu/oraș pentru acțiunea care vizează Conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și istoric din zone urbane.
 - o Unitățile administrativ-teritoriale județene sau parteneriate ale acestora cu unitățile administrativ-teritoriale municipiu reședință de județ/municipiu/oraș – pentru acțiunea care vizează Conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și istoric din zone urbane.
 - o parteneriate între UAT-urile eligibile și asociații și fundații, pentru derularea exclusivă a 2 categorii de acțiuni, categoriile e) și f), care sunt acțiuni care vizează dezvoltarea economică, integrarea și inovarea socială și activități de animare și conștientizare în teritoriu și de cooperare transfrontalieră și transnațională.
- criteriul *Proiectul respectă principiile privind dezvoltarea durabilă, egalitatea de șanse, gen, nediscriminarea și accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități* a fost completat cu necesitatea respectării „Convenției ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități”;
- Tipurile de activități eligibile din cadrul domeniului de intervenție d)- *Conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și istoric, dezvoltarea serviciilor aferente*, au fost completate cu următoarele activități, având în vedere că, anterior, această mențiune era cuprinsă în partea de titlu, dar nu și în partea de detaliere:
 - o Construirea/ modernizarea / reabilitarea / extinderea / dotarea clădirilor cu funcții culturale etc;
 - o Dotări pentru functionarea, expunerea și protecția patrimoniului cultural mobil și imobil;
 - o Restaurarea și remodelarea plasticii fațadelor în scopul punerii în valoare a patrimoniului cultural și istoric.

În ceea ce privesc criteriile de selecție: există 2 categorii de proiecte și 2 categorii de grile, o categorie de proiecte vizează regenerarea urbană și o altă categorie vizează patrimoniul cultural/turistic. Modificările realizate vizează ambele categorii de grile, astfel:

- Referitor la criteriile de selecție din Secțiunea I:
 - Criteriul *Gradul de pregătire/maturitate al proiectului* a fost modificat, cu aceeași separare pe cele 4 categorii de punctare, așa cum a fost prezentat și în ziua anterioară.
 - Criteriul *Contribuția proiectului la teme orizontale* a fost modificat/completat, cu punctarea măsurilor suplimentare prevăzute de metodologia privind imunizarea și abordarea DNSH;
- Referitor la criteriile de selecție din Secțiunea II:
 - criteriul *Capacitatea operațională a solicitantului și sustenabilitatea investiției* subcriteriul c a fost modificat:
 - o a fost eliminat *Fluxul de numerar net cumulativ este pozitiv pe toată durata de analiză a*

investiției, proiectul nu întâmpină riscul unui deficit de numerar (lichidități) care să pună în pericol realizarea sau operarea investiției;

- *a fost adăugat Investiția este sustenabilă, proiecțiile veniturilor și cheltuielilor sunt realiste, fundamentate pe date corecte și surse verificabile.*
- criteriul *Caracterul integrat al proiectului (a și/sau b)*, a fost modificat astfel, fiind legate de caracterul integrat al proiectului, definițiile au fost completate cu câteva exemple privind partea de domenii cărora li se adresează proiectul, respectiv domeniul social și de educație, precum și modul în care este implicată comunitatea de la elaborarea proiectului, până la implementarea acestuia și în perioada de sustenabilitate:
- a fost introdus criteriul *Proiectul face parte din lista proiectelor prioritizate de Structura Partenerială cu rol în elaborarea/actualizarea/monitorizarea SIDU/SDU/Strategie aferenta ZUF.*

Sefa AM a adăugat că ghidurile pentru acțiunile 6.1 și 6.2 au fost lansate în consultare publică în urma cu o săptămână și că sunt disponibile pentru comentarii până în a doua jumătate a lunii iulie 2023.

Presedintele CM a mulțumit și i-a invitat pe membrii CM să facă propuneri față de propunerea de criterii și de acțiuni, având în vedere importanța axei prezentate.

Doamna Andreea Toma – reprezentant al Asociației pentru Dezvoltare Intercomunitară ITI Delta Dunării a intervenit și a adresat o întrebare referitoare la cum s-a raportat și cum se calculează numărul de vizitatori, adică acel număr cu utilizatori mai mare de 20.000 de zile/persoană pe an.

Sefa AM a răspuns că indicatorul nu este pentru persoană, făcându-se diferența între persoană și om. Prin urmare, o persoană poate să vină de 3 ori sau de mai multe ori și se va considera de fiecare dată când vine, înseamnă număr de zile pe om, dând exemplul biletului care se taie.

Presedintele CM a intervenit, subliniind provocarea care există față de abordarea precedentă, în sensul în care, conform regulamentului Comisiei, acest tip de proiecte va trebui să fie prioritizat la nivelul parteneriatului care se va constitui la nivelul teritoriului și că, spre deosebire de abordarea din programele precedente 2007 - 2013 și 2014 – 2020, în ceea ce privește acest tip de proiecte, turism, patrimoniu, regenerare urbană, abordarea era una competitivă. Anterior, a adăugat domnia sa, exista un punctaj, o ordine de alegeri, de selecție a proiectului, însă în cadrul prezentei programări, vor trebui găsite cele mai bune instrumente pentru această provocare pe care o solicită regulamentul, aceea de a prioritiza proiectele, nefiind vorba doar de proiectele publice, ci de proiectele la care pot participa și alți actori sociali, organizații neguvernamentale, unități de cult, parteneriate, fiind foarte importantă mai ales selecția parteneriatului. Orientarea abordată în prezent, a mai spus domnia sa, a fost realizată după metodologia de selecție a partenerilor din CM, iar criteriile de selecție a acestor parteneri au fost transmise către majoritatea participanților, în așa fel încât să fie relevanți pentru program.

Presedintele CM a continuat, explicând că programul vizează protecția mediului, protecția comunităților defavorizate, zona de dezvoltare culturală, turistică, fiind foarte important ca partenerii selectați să aibă competențe în această acțiune voluntară de a participa la parteneriatul strategic de la nivelul municipiului, orașului, iar, în cazul zonei ITI Delta Dunării, parteneriatul la nivelul teritoriului ITI Delta Dunării. În acest context, în opinia doamnei presedinte a CM, provocarea va exista atât pentru proiectele din zona urbană, cât și pentru cele din zona rurală. În plus, a adăugat domnia sa, referitor la alocările predefinite la nivelul municipiilor reședință de județ, dar și al municipiilor așa cum este prevăzut în program, la nivel non ITI s-a utilizat pentru această prealocare o formulă de calcul în conformitate cu *Ordonanța de urgență 156/2020 privind unele măsuri pentru susținerea dezvoltării teritoriale a localităților urbane și rurale din România cu finanțare din fonduri externe nerambursabile*, respectiv o împărțire bazată pe jumătate din suma alocată bazată pe populație, adică împărțire egală între numărul respectiv de municipii, iar cealaltă jumătate de fonduri se alocă în funcție de populație.

În ceea ce privește teritoriul ITI Delta Dunării, presedintele CM a completat că va fi necesar să se stabilească această predefinire de către municipiul Tulcea și de către cele 3 orașe, Isaccea, Măcin și Sulina și că această

provocare are importanță în orientarea din punct de vedere al alocărilor disponibile, deoarece creează posibilitatea de a merge și pe competiție, deși în opinia sa, probabil că nu va fi cazul, cu atât mai mult în cazul ITI. Presedintele CM a menționat că acest aspect, precum și care este cea mai bună abordare referitoare la predefinirea sumelor alocate, vor trebui analizate într-o perioadă imediat următoare, de elaborare a ghidurilor pentru zona ITI Delta Dunării. Presedintele CM a completat, spunând că, referitor la provocările din zona non urbană, pe partea de parteneriat, sunt similare, pentru că în partea de selecție a proiectelor, practic, se dorește o prioritizare, iar proiectele trebuie să parcurgă un proces transparent de prioritizare, să existe o lista a proiectelor prioritizate de la nivelul parteneriatului, în care să fie evidențiate cele mai potrivite proiecte care corespund priorităților teritoriului. Mai departe, presedintele CM i-a invitat pe membrii CM să formuleze eventualele comentarii sau observații.

Doamna Camelia IONESCU reprezentanta WWF a intervenit, menționând că are pregătite câteva întrebări și propuneri care, deși, spune dumneaei, nu sunt majore, sunt în legătură cu ceea ce s-a discutat până la momentul acela. Dânsa a continuat prin a menționa importanța implicării altor parteneri sociali și în proiectele mai serioase, subliniind încă odată necesitatea creării oportunității de a avea și de a implica fundațiile și asociațiile, pe idei, pe concepte dar, în același timp, și importanța aspectului operațional, oferind ca exemplu, colegii domniei sale care au mai realizat sau au dorit să realizeze în parcuri, diverse panouri sau case pentru păsări. Prin urmare, Doamna IONESCU și-a exprimat propunerea ca asociațiile și fundațiile să fie eligibile și la alte categorii de activități decât e) și f), fapt justificat, în opinia dânselor, atât de o procedură asemănătoare aplicabilă și în cadrul altor apeluri similare, cât și de posibilitatea de a aduce idei legate de designul de concept, pe partea de regenerare infrastructură verde.

Presedintele CM a intervenit, clarificând faptul că subiectul discuției este despre investiții, iar acțiunile e) și f) nu sunt despre investiții. Doamna președinte a CM a evidențiat faptul că trebuie să existe un cadru juridic pentru ca o asociație să facă o investiție într-un parc, iar primăria să permită aceasta deoarece, în prezent, acest aspect ține de cel care este proprietar sau deține alte drepturi reale care permit obținerea autorizației de construire. În situația în care parcul ar fi proprietatea asociației aplicante sau un parc privat, nu ar exista această problemă, iar ghidul ar putea fi completat cu această propunere. Astfel, dacă este vorba despre o persoană privată care dorește să investească sau să ia fonduri din strategia integrată a orașului ca să pună la dispoziția comunității un parc, iar parteneriatul va fi de acord ca să aloce resurse, atunci propunerea făcută de către Doamna IONESCU ar putea fi luată în considerare, având în vedere că interesul este reprezentat de capacitatea juridică de a face investiții. Prin urmare, a continuat presedintele CM, ținând cont de faptul că investițiile pe proprietatea publică s-au făcut până la momentul reuniunii cel mai probabil în baza unor parteneriate, domnia sa adresează doamnei IONESCU rugăminta de a specifica fie inițiativa pe parte privată, fie cea în parteneriat pentru ca, în urma unei discuții cu juriștii din zona publică, să se poată încerca adaptarea/încadrarea/corelarea acestor propuneri. De asemenea, presedintele CM a evidențiat și posibilitatea de a se veni și cu fonduri, în sensul de fund raising de la donatori sau alte fonduri pe care pot fi accesate, parțial, iar restul să fie suplimentat prin program de la Uniunea Europeană. Prin urmare, presedintele CM afirmă că se constată existența unor mai multe formule de calcul iar, prin generozitatea acestei axe din punct de vedere al implicării comunității, se lasă libertatea de a fi inventivi, prioritară fiind identificarea posibilităților de implicare pe investiții.

Doamna Camelia IONESCU a continuat argumentarea propunerii sale, recunoscând faptul că, în ceea ce privește investițiile în zona publică, în momentul în care se vorbește de forma de constituire a solicitantului în parteneriat, trebuie să se facă cu responsabilii, adică cu primăria, consiliul local ca atare și în niciun caz, cu orice investitor privat, inclusiv ONG-uri, cu atât mai mult cu cât este vorba de bani publici sau europeni. Cu atât mai mult, consideră dumneaei, având în vedere și lista de activități eligibile care țin, de exemplu, de biodiversitate, amenajări peisagistice, modernizare, extindere de parcuri, spații verzi, aliniamente plantate pe maluri de râuri și lacuri, este de dorit să existe această formă de constituire a solicitantului în parteneriat

cu UAT. Doamna IONESCU subliniază susținerea puternică, din partea Asociației pe care o reprezintă, a acestui dialog între societatea civilă și autorități, în scopul comun al dezvoltării, precizând că scopul intervenției sale a fost acela de a evidenția necesitatea ca, în structură partenerială, să existe implicare nu numai pe partea de activități soft, care țin de comunicare, ci și de cele care țin de infrastructură.

Presedintele CM a precizat că primăriile realizează infrastructuri cu operatorii economici selectați pe baza unor proceduri de achiziție publică, nefiind posibil să se accepte ca un ONG să preia rolul unui operator economic care ar putea să facă același lucru pe baza unei proceduri de achiziție publică. Operatorii economici ar putea să meargă pe criterii de piață și să facă mai ieftin și mai bine decât ce poate un ONG, care nu prestează activități economice, nu face lucrări hidrotehnice, nu face cuiburi de păsări sau chiar dacă face cuiburi de păsări. Fiind vorba despre activități care se fac pe baza unor criterii economice, de la proiectul tehnic la licitație, la firmele care vin și participă, execută lucrarea, etc.

Doamna Mariana IUSCO a intervenit prin a preciza că, din punctul său de vedere, deși ONG-urile nu pot participa la licitație în calitate de beneficiar, ar fi binevenită o etapă premergătoare, în care să existe un parteneriat între UAT și respectivul ONG, pentru elaborarea conceptuală a proiectului, dar nu la faza următoare, de trecere la procesul de licitație.

Doamna Camelia IONESCU a intervenit pentru a da un exemplu concret, referitor la procedurile de parteneriere pe baza legilor, cu autoritate publică locală, în cazul coridorului Jiului, unde Asociația WWF România implementează un proiect finanțat din Programul Operațional Infrastructură Mare, proiect al cărui obiectiv este implementarea Planului de Management pe coridorul Jiului. Doamna IONESCU a precizat că proiectul se implementează în parteneriat cu Administrația Ariei Naturale Protejate și în cadrul lucrărilor care țin de infrastructură, deși partea de licitație a fost susținută de către partener, asociația a fost eligibilă în consorțiu, cu toate că activitățile pe care le realizează au un specific anume, unele țin și de deschiderea liderului de consorțiu, practic a UAT. Doamna IONESCU a punctat ideea că, dacă liderul are capacitatea de a desfășura aceste licitații sau dacă alții pot prelua, de exemplu, alte UAT-uri, deși exemplul dat se referă la o administrație de arie protejată, din consorțiu poate să facă parte și un UAT care putea să preia anumite activități pentru a desfășura licitația în funcție de cunoștințele deținute în materie de achiziții publice sau dacă au cash flow-ul necesar. Doamna IONESCU a dorit să puncteze faptul că există și cazuri în care se face acest tip de parteneriat, în etapa de definire a solicitantului, astfel încât mai multe categorii de solicitanți să fie eligibili, de la etapa de pregătire a proiectului, până la cea de implementare, cu fiecare partener stabilindu-și rolul în proiectul respectiv într-un mod mai amplu, considerând atât partea care intră la investiții, dar și partea de comunicare, precum și alte aspecte.

Presedintele CM a remarcat că, în ceea ce privește partea de comunicare, informare, conștientizare, Asociația WWF România este în măsură să presteze mult mai multe activități decât sectorul public, însă partea de investiții necesită clarificări suplimentare cu privire la încadrarea unui sector neguvernamental într-un proiect de investiții deoarece, pentru finanțator, investițiile înseamnă autoritate contractantă, înseamnă procedură de achiziție publică, înseamnă Autorizație de construire și înseamnă competențe de investiții. Discuțiile fiind ample cu privire la acest subiect, presedintele CM a anunțat că observațiile pot fi trimise în scris.

În continuare, doamna IONESCU a precizat că, în ceea ce privește ONG-urile, în situația în care acestea ar beneficia de fonduri din proiect, va fi necesară o procedură transparentă de selecție din partea UAT-ului, chiar dacă se referă la activități de comunicare, conștientizare sau poate chiar și de investiții, deși presedintele CM își exprima rezerve cu privire la această posibilitate, deoarece ONG-ul, spre deosebire de sectorul economic, are activități non-profit. În situația în care organizația neguvernamentală non-profit face activități în scop de TVA, discuțiile pot fi continuate, considerând calitatea de operator economic.

Răspunsul Doamnei IONESCU a fost că, nefiind cazul de TVA, dumneaei dorește să explice mai detaliat perspectiva operațională și procedurală, dând un alt exemplu, anume un panou de informare în orașul Sfântu Gheorghe. Acel panou de informare reprezintă o infrastructură pe etape care pornește de la pregătirea

proiectului tehnic și continuă până la obținerea Autorizației de construire. Astfel, doamna IONESCU este de opinie că, acest gen de activități se încadrează la partea *hard* a proiectului, chiar dacă nu intră în categoria activităților de construcție diguri sau de regularizare râuri.

Presedintele CM i-a solicitat doamnei IONESCU să trimită concret completările pe care aceasta le dorește, în vederea analizei și a unei încadrări adecvate. Dansa a propus în continuare trecerea la următorul subiect al ordinii de zi, nu înainte de a solicita eventualele intervenții colegilor din online.

Nefiind alte intervenții, presedintele CM i-a dat cuvântul doamnei Mariana IUSCO, manager Program din cadrul DG REGIO.

Doamna Mariana IUSCO a comunicat că, pe Ghidul de integrare urbană, dorește să facă 3 comentarii:

- primul comentariu fiind referitor la definiția proiectului integrat - dansa apreciează clarificările aduse prin includerea de exemple, însă propune ca această definiție să fie armonizată cu definiția indicatorului de realizare RCO 76 care, consideră dumneaei, este un pic mai amplă și mai precisă. Doamna IUSCO este de părere că, deși nu toate cazurile din acest indicator se aplică, în speță, la proiectele din listă, aceasta permite cel puțin o armonizare, asupra definiției indicatorului, pentru a evita interpretări diferite în a înțelege ceea ce este un proiect integrat;
- al 2-lea comentariu al doamnei IUSCO a fost referitor la una dintre activitățile eligibile și anume faptul că pasajele pietonale, pasaje subterane sunt strict pietonale, deoarece dacă implică și un alt mijloc de transport, atunci nu mai sunt eligibile în cadrul acestui apel, pentru că se trece la un alt apel, respectiv mobilitate urbană;
- al 3-lea comentariu a fost făcut cu privire la grila pentru criteriile de selecție, unde la punctul 1.8 se menționează că proiectul include acțiuni care se adresează grupurilor defavorizate, persoane vârstnice cu dizabilități, iar la punctul 1.10 litera d) este punctată adaptarea infrastructurii echipamentelor pentru accesul persoanelor cu dizabilități. Având în vedere cele menționate, doamna IUSCO este de părere că există o posibilă suprapunere între cele 2 criterii și întreabă dacă au fost luate în considerare și alte aspecte pentru a putea face o diferențiere clară între ele și a evita suprapunerile.

Presedintele CM a precizat că urmatoarele:

- la punctul 1. 10 litera d) se arată faptul că este acordat punctaj proiectelor care fac mai mult decât minimumul pe legislație, și anume atunci când există instrumente de tip audio, acustice, Braille în cadrul proiectului de investiții care vizează accesul persoanelor cu dizabilități, fiind vorba despre o chestiune orizontală, care se va regăsi în cadrul secțiunii *Contribuția proiectului la teme orizontale* și va fi prezentă în toate ghidurile;
- referitor la punctul 1.8., dansa a indicat faptul că s-a avut în vedere un proiect complex, care să includă, de exemplu, o componentă socială care va trebui să fie explicată mai detaliat în ceea ce privește însemnătatea grupurilor defavorizate, vulnerabile. Doamna președinte a continuat cu un exemplu, dacă într-un proiect complex se au în vedere acțiuni de antreprenoriat, atunci se poate merge până la a crea întreprinderi sociale, în funcție de ce se regăsește în strategie, deoarece nu se dorește suprapunerea cu alte programe, cum ar fi cea cu programul de intervenții în grupurile de acțiune urbană, care vizează exact problematica integrării grupurilor favorizate. Presedintele CM a propus exemplul unei comunități urbane în care există un cartier de persoane de etnie rroma, exemplificând că în acest cartier, primăria poate să-și propună să facă acțiuni în cadrul programului de strategii integrate, fie pentru copiii de acolo, fie pentru tinerii de acolo, fie pentru mamele minore. Presedintele CM a subliniat faptul că obiectivul avut în vedere este acela de a încuraja proiectele complexe, nu doar de infrastructură, ci și cele care vizează acțiuni adresate grupurilor defavorizate, evitându-se suprapunerea cu alte programe care au același obiectiv. Doamna președinte a precizat că se referă la acțiunile de tip FSE.

Doamna IUSCO i-a mulțumit doamnei presedinte pentru clarificarea adusă, fiind de acord că punctul 1. 10 este un criteriu care se regăsește orizontal în toate grilele iar, acțiunile clarificate și în care se dorește implicarea și susținerea prin criteriul 1.8, sunt acțiuni care sunt, de asemenea, susținute și solicitate de către instituția pe care o reprezintă. Cu toate acestea, doamna IUSCO a spus că este de părere că ar fi utilă o precizare, având în vedere că sintagma *persoane cu dizabilități* a dus la această neînțelegere, propunând o reformulare care definește mai clar că este vorba despre aspectul social, și nu o persoană cu dizabilități din punct de vedere fizic, eventual clarificarea că se are în vedere grupurile defavorizate, marginalizate sau o alta formulare în acest sens.

Doamna CRACIUN, sefa AM a intervenit cu precizarea că ceea ce s-a luat în considerare a fost tocmai faptul că aceasta categorie a persoanelor defavorizate este mai largă decât categoria persoanelor cu dizabilități, dar că este de acord cu o reformulare pentru a evita limitarea. În ceea ce privește proiectul integrat, dansa a precizat că nu a fost preluat punctul b) din definiția din regulament referitor la implicarea mai multor UAT-uri, deoarece s-a considerat, în urma unei analize, că nu ar fi cazul, dar că se va completa și cu această categorie definiția din ghid și din partea de grilă. Aceasta a menționat că în regulament se solicită îndeplinirea a uneia dintre 3 condiții, de aceea s-a considerat că nu ar fi o problemă dacă nu se trece punctul b), însă a spus că este de acord cu completarea definiției.

Presedintele CM a întrebat dacă mai sunt alte observații sau comentarii și a informat că ghidul a fost pus spre consultare publică pentru 30 zile. În această perioadă, a completat domnia sa, se preconizează și alte întâlniri cu UAT-urile, cu consiliile județene și se așteaptă comentarii referitoare la punctele sensibile sau clarificări, în așa fel încât ghidurile să fie foarte clare în ceea ce privește condițiile de acordare a finanțării.

Presedintele CM a menționat faptul că, în raport cu portofoliul de proiecte care ar fi eligibil în aceste finanțări, sumele sunt destul de mici față de nevoile în domeniu și este de părere că ar fi indicată o creștere a contribuției proprii mai mare decât 2 %, pentru a putea rezolva mai multe tipuri de investiții. Dansa a continuat prin a da ca exemplu primăria Tulcea, care ar putea accesa maximum 10 milioane de euro sau poate mai puțin. Aceasta a spus că dacă este vorba despre 6 milioane de euro pentru proiecte care vizează regenerarea urbană, patrimoniul turistic, acțiuni de includere a grupurilor defavorizate, fiind o sumă destul de mică, vor trebui selectate cele mai bune proiecte pentru a se identifica soluția cea mai bună raportată la costuri. Doamna președinte a specificat faptul că nu se referă doar de proiectele primăriei, ci și la proiectele care pot veni și din partea unităților de cult, din partea organizațiilor neguvernamentale și din partea sectorului privat. Aceasta a dat exemplu, în cazul unui cetățean, persoană privată, care are un teren pârloagă, abandonat și vrea să-l doneze comunității și să facă un loc de joacă, de copii și un parc, există posibilitatea de a accesa fonduri în cadrul acestei axe, fiind de maximă importanță a se lua foarte serios în calcul criteriile de selecție la nivelul parteneriatului.

Presedintele CM a adresat apoi rugămintea doamnei CRACIUN, Șefa AM de a prezenta criteriile pentru Acțiunea 6.2 *Valorificarea potențialului turistic în zone non – urbane*.

Sefa AM a solicitat, cu permisiunea membrilor CM, să prezinte doar prima modificare, deoarece, a spus domnia sa, restul modificărilor sunt la fel ca la acțiunea 6.1 și nu consideră necesar a le repeta. Dansa a menționat că, la criteriile de eligibilitate, au fost adăugate parteneriatele între UAT-urile județene sau comune și unitățile de cult sau parteneriatele cu asociațiile și fundațiile în vederea derulării anumitor categorii de activități, denumite *soft* în cadrul proiectului. A fost completat criteriul privind forma de constituire a solicitantului prin completarea categoriilor de solicitanți eligibili cu următoarele categorii: unitățile de cult sau parteneriate ale acestora cu unitățile administrativ-teritoriale județene și/sau unități administrativ teritoriale comune) pentru acțiunea care vizează *Conservarea, protecția, restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural și istoric din zone non urbane*.

Sefa AM a subliniat că a fost reținută propunerea doamnei IONESCU și că își exprimă dorința de a lucra împreună pentru a identifica anumite activități suplimentare, care ar putea fi încadrate în categoria celorlalte activități, nu neapărat de tip *soft*, astfel încât să se poată defini mai exact partea de contribuție a asociației

sau ONG-ului la activitățile proiectului care trebuie identificate în acordul de parteneriat. În mod asemănător, a spus domnia sa, există aceeași abordare pe structură partenerială, pe partea de strategie, specific pe strategia județeană, parteneriat între județ și comune, iar restul modificărilor sunt pe aceleași criterii, cele prezentate și pentru partea de dezvoltare urbană integrată. Sefa AM a menționat că propunerea pentru definiția proiectului integrat va fi avută în vedere și pentru acțiunea 6. 2.

Presedintele CM a intervenit, aducând precizarea că, în acest tip de acțiuni, raportarea se face la Strategia de dezvoltare integrată a județului, cu excepția zonei ITI Delta Dunării, unde se are în vedere Strategia ITI Delta Dunării, însă pentru Județul Tulcea, anume zona care nu este acoperită de teritoriul ITI Delta Dunării, va fi utilizat instrumentul *Strategia de dezvoltare a județului*. Aceasta fiind regula, a mai spus domnia sa, va fi necesar să se lucreze împreună, pentru a stabili structurile parteneriale prin care să se actualizeze strategia și să se prioritizeze proiectele și că obiectivul este ca, în perioada următoare de o lună sau două luni, odată cu ghidurile, este necesar să se lucreze la stabilirea acestui parteneriat strategic, pentru că, deși este cunoscut faptul că toate autoritățile locale și-au actualizat strategiile în ultima perioadă, în ceea ce privește guvernanta, acest lucru nu este foarte bine definit. Până la acest moment, a continuat Presedintele CM, partea de societate civilă a fost implicată mai mult în partea de pregătire a strategiei, mai puțin în partea de aprobare însă, actual, va trebui ca parteneriatul cu societatea civilă să fie inclus în zona de responsabilitate, în zona de aprobare. Astfel, va deveni necesară activitatea Comitetului partenerial strategic, care va aproba criteriile de selecție și va prioritiza proiectele.

Presedintele CM i-a invitat pe participanți să formuleze eventualele comentarii și, constatând că nu sunt, a propus să se treacă la următorul punct din agenda de lucru a zilei, dând astfel cuvântul doamnei Diana GRADEA, manager proiect în cadrul biroului Planificare, Programare și Monitorizare Regională din cadrul ADR SE, în vederea prezentării propunerii privind schema de ajutor de minimis pentru micro întreprinderi, acțiunea 1.6., *Stimularea activităților inovatoare și creșterea competitivității IMM-urilor Operațiunea A1 Creșterea competitivității microîntreprinderilor Prioritatea 1 O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice*, Obiectiv specific (iii) *Intensificarea creșterii durabile și a competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive*

Doamna GRADEA a menționat că expunerea sa se referă la prima versiune a criteriilor de eligibilitate și selecție pentru schema de ajutor de minimis pentru microîntreprinderi și că, în cadrul prezentării slide-urilor, a fost evidențiat cu albastru textul care a suferit modificări sau completări realizate în urma observațiilor și sugestiilor primite din partea reprezentanților Comisiei.

Referitor la criteriile de eligibilitate, Doamna GRADEA a precizat că acestea trebuie respectate de către solicitant începând cu data depunerii cererii de finanțare și pe tot parcursul procesului de evaluare, selecție și contractare, precum și pe perioada de durabilitate a contractelor de finanțare. Dansa a prezentat criteriile de eligibilitate referitoare la: solicitanti, codul CAEN eligibil vizat de investiție, detinerea unui drept solicitat de ghid, sustenabilitatea proiectului, respectarea obligațiilor prevăzute în PR SE 2021-2027 pentru implementarea principiului „Do No Significant Harm” (DNSH) (“A nu prejudicia în mod semnificativ”), în conformitate cu Orientările tehnice DNSH (2021/C58/01), pe toată perioada de implementare a proiectului, alte criterii de eligibilitate a solicitantului de finanțare specifice intervenției regionale detaliate la nivelul Ghidului solicitantului de finanțare, ce nu sunt incidente regulilor de ajutor de stat.

Presedintele CM a intervenit solicitând să nu se repete informațiile care există deja pe suport material și propune continuarea prin prezentarea criteriilor de selecție deoarece condițiile de eligibilitate sunt preluate în majoritate din Regulament. Doamna președinte a spus că este de părere că ceea ce face diferența între această schemă și alte scheme similare este lista de coduri CAEN, lista de activități eligibile și criteriile de selecție propuse, precizând că Schema de finanțare se află actualmente în analiză la Consiliul Concurenței, de unde se așteaptă observații.

Doamna GRADEAa continuat prezentarea, referindu-se la activitățile eligibile, anume:

- Construirea, extinderea infrastructurii, inclusiv asigurarea utilităților generale;
- Dotare cu active corporale;
- Dotarea cu mijloace de transport, pasageri rutier și/sau naval doar pentru arealul ITI Delta Dunării și doar pentru codurile Caen, 8621, 8622, 8623 și 8690, justificat de utilizarea exclusivă a acestora pentru transportul pacienților sau personalului medical în Delta Dunării. Această activitate se încadrează în categoria activităților auxiliare activității de bază și este eligibilă în limita a 15 % din bugetul total eligibil;
- Dotarea cu instalații echipamente specifice în scopul obținerii unei economii de energie, precum și sisteme care utilizează surse regenerabile alternative de energie;
- Investiții în active necorporale exclusiv legate de funcționarea mijloacelor fixe care se achiziționează în vederea desfășurării activității finanțate;
- Activități dedicate extinderii piețelor de vânzare a gamei de produse și servicii oferite, precum și participarea la principalele canale și platforme de internationalizare. Activități din domeniul economiei circulare;
- Activități legate de soluții pentru recuperarea și reutilizarea materiilor prime, simbioză industrială, promovarea amprentei de mediu a produsului, sprijinirea designului produsului pentru durabilitate, reparabilitate, reutilizare.

Mai departe, a continuat cu prezentarea criteriilor de selecție, secțiunea I, astfel:

- Primul criteriu vizează *contribuția proiectului la realizarea obiectivului specific*, acordându-se un punctaj maxim de 34 de puncte.
 - Sub - criteriul 1.1 vizează *domeniul de activitate în care se realizează investiția*, fiind punctate suplimentar proiectele al căror domeniu de activitate în care se realizează investiția face parte din domeniile identificate în Strategia regională de specializare inteligentă a regiunii Sud Est, fiind luat în considerare și dacă investiția este realizată pe codul CAEN aferent soldului negativ al balanței comerciale, respectiv importurile sunt mai mari decât exporturile.
 - Sub- criteriul 1.2 vizează *caracterul inovativ al investiției*, fiind punctate suplimentar proiectele care au ca obiectiv o inovație de produs, serviciu și proces.
 - Sub- criteriul 1.3 proiectul propune *extinderea pe noi piețe*, fiind punctate suplimentar proiectele care propun pătrunderea pe piața externă în situația în care solicitantul nu a activat pe piețele externe înainte de depunerea cererii de finanțare sau extinderea pe noi piețe externe sau extinderea pe piața națională; solicitantul vizează menținerea și dezvoltarea de noi piețe externe; solicitantul vizează extinderea pe piața națională.
 - Sub- criteriul 1.4 investiția prevede *crearea de noi locuri de muncă și menținerea acestei creșteri pe întreaga perioadă de verificare asigurării caracterului durabil*- se vor puncta suplimentar proiectele care vizează crearea a cel puțin 4 noi locuri de muncă.
 - Sub criteriul 1.5 *creșterea cifrei de afaceri*-se va acorda punctaj suplimentar dacă, în urma implementării proiectului, se estimează o rată anuală de creștere a cifrei de afaceri mai mare sau egală cu 5%.
- Criteriul 2, *capacitatea financiară a solicitantului*, cu un punctaj maxim de 30 de puncte.
 - Sub- criteriul 2.1 - *rata solvabilității generale*- se calculează rata solvabilității generale mai mare sau egală cu 1, în anul anterior depunerii cererii de finanțare. Acest calcul se realizează automat în cadrul machetei financiare.
 - Sub- criteriul 2.2. *rata rentabilității financiare*-se punctează suplimentar dacă rata rentabilității financiare este mai mare sau egală cu 7 % în anul anterior depunerii cererii de finanțare.

- Sub- criteriul 2, 3. *contribuția solicitantului la valoarea cheltuielilor eligibile*- se punctează fiecare punct, procentual, rotunjit la un număr întreg peste limita minimă obligatorie de 10 % și se acordă câte un punct în limita a 10 puncte.
- Subcriteriul 2, 4. *raportul dintre cuantumul finanțării nerambursabile solicitate și cifra de afaceri înregistrată în anul fiscal anterior depunerii cererii de finanțare*- se va puncta suplimentar dacă acest raport este mai mic sau egal cu 1.
- Criteriul 3- *sustenabilitatea investiției*.
 - Sub- criteriul 3, 1. *rata internă de rentabilitate a investiției* se va puncta suplimentar dacă rata internă de rentabilitate a investiției este mai mică sau egală cu 3 %.
 - Sub- criteriul 3.2, *fluxul net de numerar*-se acordă punctaj în situația în care fluxul de numerar net, cumulat al microîntreprinderii este pozitiv pe întreaga perioadă de estimare, conform informațiilor din macheta financiară.
- Criteriul 4 - *contribuția la tranziția verde*- se acordă punctaj cumulativ de maxim 4 puncte dacă investiția include măsuri care vizează economia circulară, dacă include măsuri de îmbunătățire a calității mediului înconjurător și de creștere a eficienței energetice.
- Criteriul 5 -*activități de marketing și internaționalizare*, se acordă punctaj de maxim 4 puncte în cazul în care proiectul cuprinde activități de marketing și/ sau internaționalizare.
- Criteriul 6 - *contribuția proiectului la teme orizontale suplimentar față de minimul legislativ* cu un punctaj de maxim 8 puncte. Se acordă punctaj dacă soluția propusă promovează principiul *Nature based solution*, dacă proiectul prevede crearea de facilități, adaptarea infrastructurii echipamentelor pentru accesul și utilizarea persoanelor cu dizabilități.
- Secțiunea II. Criteriul 7 - *calitatea planului de afaceri*- se acordă punctaj cumulativ dacă proiectul este bine structurat, coerent și prezintă claritate în atingerea obiectivului, dacă proiectul este realist, proiecțiile, veniturile și cheltuielile de operare sunt realiste, dacă analiza pieței demonstrează existența cererii pentru produsele și serviciile oferite și sunt identificate riscurile ce pot interveni în implementarea proiectului și operarea investiției.
- Criteriul 8 - *bugetul proiectului* pentru care se acordă punctaj de maxim 3 puncte atunci când costurile sunt realiste, bugetul este complet și corelat cu activitățile prevăzute, cheltuielile au fost corect încadrate în categoria celor eligibile sau neeligibile și au fost respectate pragurile pentru anumite cheltuieli.
- Criteriul 9 - *respectarea principiilor orizontale privind promovarea dezvoltării durabile a egalității de șanse, de gen, nediscriminării și accesibilității persoanelor cu dizabilități* -se vor puncta măsurile privind promovarea dezvoltării durabile a egalității de șanse, de gen și accesul persoanelor cu dizabilități, conform prevederilor legale.

Doamna GRADEA a anunțat că ultima parte a prezentării sale vizează domeniile eligibile, care sunt prezentate în material, însă pe care însă nu o să le citeze în detaliu, fiind vorba despre partea de producție, asistența medicală, în general, corelate cu domeniile din strategia de specializare inteligentă, zona de TIC, zona industria navală etc.

Presedintele CM i-a mulțumit doamnei Diana GRADEA pentru prezentarea făcută și a întrebat dacă există comentarii sau observații, menționând că ghidul urmează a fi publicat în consultare în luna iulie, între timp fiind posibil să se primească comentarii și de la Consiliul Concurenței. Prin urmare, a adăugat domnia sa, se preconizează ca, după ce se încheie procedura de consultare publică, să se propună eventual o procedură scrisă de aprobare a criteriilor, în așa fel încât să se poată lansa apelul de proiecte estimativ în lunile august-septembrie, aceasta pentru a se putea utiliza regulamentul actual de minimis, având în vedere că, începând cu 1 ianuarie 2024, regulamentul de minimis va fi schimbat, în sensul că plafonul va crește de la 200.000 EUR la 300.000 EUR. Doamna președinte a precizat că valorile indicatorilor incluși în program au rezultat prin

utilizarea pragului de 200.000 EUR. Din acest motiv, a continuat doamna președinte, este preferabil ca acest apel să fie lansat pe anul în curs și să nu fie amânat pe anul viitor și că propunerea este aceea de a lansa întreaga sumă din program, aproximativ 50 de milioane de euro. Președintele CM a spus că domnia sa consideră că, o altă chestiune importantă, care însă poate fi discutată mai în detaliu în cadrul secțiunii dedicate Metodologiei de selecție, este propunerea de a limita depunerea cererilor de finanțare la maximum 300 % față de suma disponibilă alocată în cadrul apelului. Doamna președinte a menționat că va reveni cu această propunere către membrii CM, pentru că, în caz contrar, cu cât vor fi mai multe proiecte depuse, cu atât vor exista întârzieri în procesul de evaluare și selecție. Domnia sa a explicat că propunerea de a lua în calcul 300 % față de suma alocată, este făcută ținând cont și de posibilitățile de supracontractare, făcând necesar a avea în vedere această limitare a depunerii la un procent față de suma alocată disponibilă în cadrul apelului.

Președintele CM a adresat invitația de formulare a eventualelor comentarii sau observații.

Domnul Liviu TĂNASE – Președinte interimar PSC - filiala Constanța, Federația Patronatelor Societăților din Construcții a adresat o întrebare referitoare la rata internă de rentabilitate a investiției, exprimându-și părerea că există o confuzie cu privire la acordarea punctajului suplimentar și a întrebare care ar fi logica.

Sefa AM a răspuns, clarificând că rata internă de rentabilitate a investiției se va puncta dacă este mai mică decât 5%.

Domnul Liviu TĂNASE a remarcat că performanța economică se calculează în măsura în care rata este mai mare de un prag, nu mai mică.

Sefa AM a explicat faptul că rata internă de rentabilitate este punctată cu 0 atunci când este mai mare decât 5%, iar în cazul în care este egală cu 5%, este punctată cu 1. Inițial, a mai spus domnia sa, erau doar 2 variante, mai mare decât 5% sau mai mică decât acest prag, punctate cu 0, respectiv 5 puncte însă, în urma discuțiilor cu Comisia Europeană, acest punctaj a fost diferențiat și au fost luate în considerare 5 puncte pentru situația în care rata internă de rentabilitate este mai mică sau egală cu 3%.

Domnul Liviu a concluzionat că se valorizează investițiile care au un randament scăzut, analizând această rată, adică investițiile care nu sunt atât de performante.

Sefa AM a venit cu clarificarea că se dorește sprijinirea acelor proiecte care nu ar putea fi realizate în lipsa finanțării, care nu sunt bancabile.

Președintele CM a invitat-o în continuarea pe doamna Iva MARIC, responsabil OP1 DG Regio de la Comisia Europeană care acordă asistență pe partea de Obiectivul de politică 1, să adreseze observațiile pe această propunere.

Doamna Iva MARIC i-a mulțumit doamnei președinte a CM și a salutat participanții. Dansa a precizat faptul că au existat o serie de întâlniri tehnice ample cu AM și că dorește să spună câteva cuvinte despre metodologia care a fost prezentată, mai ales în raport cu modul în care punctele sunt acordate pe anumite criterii. Doamna Iva MARIC a subliniat faptul că sfatul acordat aproape tuturor autorităților regionale care și-au propus să finanțeze măsuri pentru microîntreprinderi și IMM-uri, este că este necesar cu siguranța să se verifice capacitatea financiară a Beneficiarului, dar este de asemenea necesar ca și criteriile și punctele să fie suficient de echilibrate, pentru a nu fi favorizate doar acele IMM-uri sau microîntreprinderi care nu se descurcă bine de la sine și să se încerce a se acorda maximum de puncte în special acelor proiecte care sunt de bună calitate și contribuie în cel mai bun mod posibil la atingerea obiectivului specific și a obiectivului de politică 1 care este legat de Europa inteligentă.

Prin urmare, a spus domnia sa, este recomandabil a reconsidera echilibrul punctelor dintre contribuția la obiectivul specific și calitatea operațională financiară a solicitantului. Doamna Iva MARIC menționează că, în grila prezentată, se acordă aproape 30 de puncte capacității financiare, ceea ce ar însemna că toate microîntreprinderile și IMM-urile care nu se descurcă bine de la sine ar obține punctaj mai ridicat, așa că sugerează echilibrarea și limitarea criteriului la 20 de puncte și, în același timp, creșterea contribuției la obiectivul specific care este sub criteriul 1 la mai mult de 40 de puncte. De asemenea, Doamna Iva MARIC a spus că este de părere că cele 10 puncte pentru raportul cifrei de afaceri ar putea fi limitate la 5, la fel și

În cazul criteriul 2.3. De asemenea, un comentariu suplimentar a domniei sale a fost cel referitor la criteriul 4, care este Contribuția la tranziția verde și criteriul 6, Contribuția la teme orizontale, în sensul că acestea ar putea fi fuzionate, deoarece tranziția verde este cumva legată și de tema orizontală a dezvoltării durabile. Presedintele CM i-a mulțumit Doamnei Iva MARIC pentru observații și a confirmat faptul că înaintea acestei prezentări a avut loc o discuție tehnică cu Comisia Europeană în cadrul căreia s-au mai modificat propuneri de criterii de selecție față de ceea ce a fost trimis, dar există varianta îmbunătățită în materialele de ședință. Doamna președinte CM a dat exemplul capacității financiare a solicitantului care, în varianta trimisă anterior era doar 10 % contribuția minimă însă, având în vedere că există resurse limitate, este preferabil a încuraja o contribuție mai mare decât acest minim de 10 %. Presedintele CM a menționat și alt subiect al discuțiilor avute cu Comisia, referitor la locurile de muncă nou-create, în cazul cărora punctajul inițial era puțin mai mare și anume 10 puncte. Totuși, a spus dumneaei, având în vedere că este vorba despre microîntreprinderi, unde plafonul maxim este de 9 angajați, s-a scăzut și acest punctaj de la cât era inițial, de la 10 la 5 puncte. În ceea ce privește exportul, a continuat doamna președinte a fost propusă această încurajarea acelor microîntreprinderi care exportă prin intermediul a 2 criterii: pe de o parte, este vorba de criteriul 1 care se referă la acele domenii care sunt considerate competitive în RIS 3, dar și domeniile care sunt competitive în plan național, unde există deficit pe partea de export; celălalt criteriu se referă la capacitatea de export a firmei, acolo unde există zona de extindere pe noi piețe, este vorba de criteriul 1.3.

Astfel, presedintele CM a evidențiat încercarea de a răspunde solicitărilor primite, în scopul contribuției la creșterea competitivității economice, aici fiind diferența față de ceea ce a reprezentat abordarea precedentă în celelalte programe, fără a aduce neapărat o critică a felului în care s-au acordat punctajele în programele precedente pentru schemele de minimis. Cu toate acestea, a spus domnia sa, actualmente se acordă o mai mare atenție către criterii care țin de inovare, de export, de extinderea pe noi piețe, de contribuția proiectului la teme orizontale cum ar fi economia circulară, eficiența energetică, toate acestea reprezentând noi provocări care vor trebui acceptate, inclusiv în zona de microîntreprinderi. Presedintele CM a concluzionat că finalizarea procedurii de consultare publică, precum și observațiile din partea Consiliului Concurenței vor definitiva acest ghid, trecându-se de la zona de consultare la lansarea oficială.

Doamna Jeni CRACIUN, sefa AM a intervenit, aducând o precizare suplimentară, referitoare la diferența dintre cele 2 criterii, în sensul că, deși într-adevăr, a spus dumneaei, diferența este mică, aceasta a rezultat și din adăugarea a 2 subcriterii la criteriul 2 și că această punctare se va reanaliza, astfel încât să existe o mai bună echilibrare între criteriul 1 și criteriul 2.

Doamna Iva MARIC a confirmat că înțelege foarte bine adăugarea subcriteriului suplimentar la criteriul 2 pentru capacitatea financiară, totuși adresează rugămintea de a se lua în considerare cele 20 de puncte pentru capacitatea financiară și acordarea a încă 10 puncte pentru calitate, considerând că astfel s-ar asigura un echilibru mai bun între contribuția la calitatea proiectului și capacitatea financiară a beneficiarului.

În continuare, presedintele CM a dat curs solicitării de a lua cuvântul doamnei Elena COANDA, de la Patronatul Național al Femeilor de Afaceri din IMM-uri.

Doamna Elena COANDA a adus la cunoștința participanților existența a 2 aspecte pe care a dorit să le semnaleze în cadrul CM, primul referitor la creșterea numărului de angajați în cazul microîntreprinderilor. Dansa a spus că este de părere că numărul de angajați reprezintă o problemă la nivelul societății, din mai multe perspective, în primul rând pentru că resursa umană nu se mai găsește, nu mai are disponibilitate de muncă, iar în al doilea rând, deoarece ne îndreptăm spre zona digitalizării, aceasta însemnând exact opusul creșterii numărului de angajați, însemnând că trebuie cu resurse mai puține să avem rezultate mai bune. Doamna COANDA a propus ca acest criteriu să fie într-un fel ajustat referitor la o productivitate a angajatului, în așa fel încât să existe o corespondență cu creșterea competitivității IMM-urilor, spunând că ar fi în interesul microîntreprinderilor să crească productivitatea per angajat, în loc de numărul de angajați.

Dansa a dorit să semnaleze încă un aspect, anume cel legat de codurile CAEN și a spus că, având în vedere că există o Strategie de competitivitate și o Strategie națională de specializare inteligentă, dumneai este de părere că o aliniere a activității IMM-urilor pe anumite coduri CAEN nu este întotdeauna foarte prietenoasă, iar aceasta se întâmplă deoarece există coduri CAEN aproape similare și care nu se regăsesc în strategie, dar în baza cărora IMM-urile funcționează, ca exemplu, codurile 7111 și 7112. Doamna COANDA a menționat că acestea sunt coduri CAEN de același tip: 7111 nu se regăsește în strategie și există beneficiari care, în exercițiul anterior, au fost declarați neeligibili pentru că activitatea a fost considerată neeligibilă în cadrul strategiei cu toate că era vorba tot de proiectare. Având în vedere faptul că mai sunt și alte coduri CAEN în această situație, iar în materialul primit electronic se face mențiunea despre clase CAEN, doamna COANDA propunând folosirea termenului de clase în loc de cel de coduri specifice.

Presedintele CM i-a mulțumit doamnei COANDA pentru observațiile aduse și a subliniat că, referitor la primul aspect semnalat, cel cu crearea de noi locuri de muncă, deja a fost redus punctajul de la 10, cât fusese propus inițial, la 5, în urma discuției cu Comisia Europeană, prin urmare, doamna președinte a spus că este de părere că, din punctul de vedere al politicii de coeziune, 5 puncte din 100 pentru o firmă care primește gratis 200.000 EUR, nu reprezintă o problemă. Doamna președinte a mai subliniat că firmele nu sunt obligate să creeze locuri de muncă, însă se acordă 5 puncte din 100 pentru acele firme care vor crea locuri de muncă și că, având în vedere problema șomajului în România, precum și aceea a oamenilor care nu vor să muncească, renunțarea la acest criteriu este imposibilă cu atât mai mult cu cât se regăsește în indicatorii de program, conform Regulamentului.

Pe lângă acest indicator, a completat că mai sunt încă 2 indicatori, respectiv creșterea cifrei de afaceri și creșterea locurilor de muncă nou create și că toți acești indicatori sunt denumiți indicatori de program, deoarece nu este altfel justificabilă, față de bugetul Uniunii Europene, atragerea sute de milioane de euro, la momentul de față, fiind vorba despre un pachet de 50 de milioane de euro. În primul rând, obiectivul este reprezentat de competitivitate, iar aceasta nu se va face cu prețul scăderii sau anulării locurilor de muncă, prin urmare, fiind necesar a se identifica balanța corectă între competitivitate și locuri de muncă. Doamna președinte a evidențiat că, dacă în această schemă numărul de locuri de muncă este punctat cu 5 puncte din 100, presiunea este cu atât mai redusă cu cât s-a avut în vedere tocmai statutul de microîntreprindere a solicitantului, microîntreprinderile au maxim 9 angajați astfel că se face presupunerea că o microîntreprindere care apelează la program are deja un număr mediu de 2-3 angajați și tocmai din cauză că nu se dorește crearea de obligații artificiale de creștere a numărului de locuri de muncă, astfel încât firma să treacă de la statutul de micro, unde beneficiază și de niște facilități fiscale la statutul de IMM, a fost diminuat și numărul de angajați față de cât fusese inițial propus, dar și punctajul.

Presedintele CM a concluzionat că nu va putea fi luată în considerare modificarea acestui criteriu și a continuat comentariul la adresa observațiilor făcute de către doamna Elena COANDA, abordând subiectul cu privire la coduri / clase CAEN. Doamna președinte a spus că este de acord că acest punct de vedere, mai ales în cazul activităților similare, ar trebui discutat mai departe și cu Consiliul Concurenței, pentru a vedea care este abordarea și a apreciat că este adevărat că nu poate fi corect pentru ca o firmă care se află în altă clasă să nu poată beneficia de finanțare din motive de un cuvânt/literă care este diferit.

Presedintele CM a adresat rugămintea de a fi trimise observațiile pe această temă.

Doamna Iva MARIC a intervenit, subliniind că există dorința de a investi bani în IMM-uri, dar că este necesar să se demonstreze faptul că acestea sunt capabile să contribuie la obiectivele programului. Prin urmare, a spus domnia sa, cei 2 indicatori care există în cadrul acestui apel și care sunt direct legați, anume crearea de noi locuri de muncă și creșterea cifrei de afaceri, se consideră că sunt indicatori obligatorii și practic, în cadrul procedurii de selecție se va verifica dacă IMM-ul sau microîntreprinderea va contribui la unul sau la celălalt dar intră în atribuțiile AM să decidă care este indicatorul obligatoriu pentru acest apel. Doamna Iva MARIC a fost de părere că este necesar a se cunoaște care este proiectul care va contribui la program pentru că altfel

nu are sens să se investească în întreprinderi care nici nu vor crește nivelul de ocupare sau nu vor avea o cifră de afaceri mai bună.

Presedintele CM a propus, în lipsa altor observații, trecerea la următorul punct de pe ordinea de zi și anume prezentarea Metodologiei de selecție în cadrul Programului Regional Sud-Est și a invitat-o pe doamna Jeni CRACIUN, sefa AM să facă această prezentare.

Sefa AM a precizat că această metodologie a fost aprobată de membrii CM în cadrul reuniunii din 21 martie 2023 de la Buzău iar de la acel moment și până în prezent a apărut necesitatea de actualizare, având în vedere apariția *Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 23/2023 privind instituirea unor măsuri de simplificare și digitalizare pentru gestionarea fondurilor europene aferente Politicii de coeziune 2021-2027*, ce implică simplificarea procesului de evaluare selecție și contractare, precum și ca urmare a discuțiilor care au fost purtate cu reprezentanții Comisiei și a comentariilor primite de la AM POAT.

Sefa AM a prezentat, în continuare, principalele modificări, respectiv:

- pentru apelul necompetitiv pragul minim de calitate a crescut de la 50 la 60 de puncte; 50 de puncte rămâne pragul minim de calitate pentru apelurile competitive, însă pentru cele necompetitive a fost propusă o creștere la 60 de puncte;
- de asemenea, pentru apelurile competitive pentru Prioritatea 1, adică pentru mediul privat, s-a propus finanțarea proiectelor cu utilizarea unor praguri de excelență diferențiate, în funcție de luna depunerii. Astfel, cererile de finanțare depuse în luna 1 a apelului există un prag de excelență de 85 de puncte, urmând să intre în contractare cele care obțin acest punctaj de excelență, restul proiectelor fiind păstrate în competiție cu proiectele depuse în următoarele luni. Pentru luna 2, s-a propus o reducere a pragului de excelență la 80 de puncte, astfel încât să intre în contractare proiectele care îndeplinesc acest prag de excelență din luna 1 și din luna 2, în sensul că se va face la fiecare lună o cumulare a proiectelor, astfel încât la luna 4 se va ajunge la un prag de excelență de 70 de puncte, prag care va rămâne valabil până la final, respectiv pragul minim de excelență utilizat va fi 70. În cazul în care valoarea apelului nu va fi acoperită de proiectele care obțin 70 de puncte, se vor putea contracta și proiectele între 50 și 69 de puncte, în ordinea descrescătoare a punctajului obținut.
- De asemenea, a menționat că, în conformitate cu Ordonanța nr. nr. 23/2023, în metodologia aprobată de CM, trebuie inserate și aspecte privind departajarea cererilor de finanțare, în cazul în care acestea obțin același punctaj. A fost propusă o abordare care presupune ca pentru departajare se vor ordona descrescător cererile, în funcție de punctajul obținut la criteriul 1, despre care a precizat că este cel mai important și reprezintă contribuția proiectului la obiectivul specific al domeniului respectiv. În cazul în care această egalitate de punctaj se păstrează și după verificarea acestui criteriu, s-a propus ordonarea cererilor descrescător în funcție de următoarele 2 criterii în ordinea pe care a menționat-o, respectiv sustenabilitatea investiției și capacitatea financiară a solicitantului.
- de asemenea, a fost completată și secțiunea dedicată Asistenței tehnice cu modalitatea de punctare a criteriilor de verificare, așa cum au fost prezentate în ziua precedentă, când au fost aprobate criteriile pentru acest domeniu.

Presedintele CM a intervenit, considerând că este necesar să se clarifice ce înseamnă prag de calitate, ce înseamnă punctaj de excelență, acestea fiind niște noțiuni introduse prin Ordonanța nr. 23/2023, care se vor regăsi în toate apelurile și care ar trebui să fie familiare tuturor.

Sefa AM a explicat faptul că pragul de calitate reprezintă acel punctaj minim pe care o cerere de finanțare trebuie să îl îndeplinească, astfel încât să poată intra în procesul de finanțare în funcție de metodologie, mergând pe principiul "primul venit, primul servit" sau în funcție de așezarea în ordine descrescătoare a punctajului, în funcție de tipul de apel, respectiv competitiv sau necompetitiv. Astfel că, acest punctaj de

calitate de 50 de puncte pentru apelurile competitive și 60 de puncte pentru apelurile necompetitive, este punctajul minim pe care o cerere trebuie să îl îndeplinească pentru a fi acceptată în procesul de finanțare. A precizat, de asemenea, că punctajul de excelență, respectiv pragul de excelență este, într-adevăr, introdus prin această Ordonanța nr. 23/2023 și că este pragul de la care proiectele care îl îndeplinesc intră automat în etapa de contractare, bineînțeles cu aplicarea mecanismului de finanțare în funcție de tipul de apel. Presedintele CM i-a întrebat pe membrii CM dacă au alte comentarii sau observații. Ulterior membrii CM au aprobat cu unanimitate de voturi, Metodologia de selecție a proiectelor în cadrul PR SE, cu completările aduse, în conformitate cu prevederile Ordonanței de urgență nr. 23 din 2023.

Presedintele CM a dat cuvântul doamnei Cornelia DUMITRESCU, în vederea prezentării Metodologiei de elaborare a Planului de evaluare a programului.

Doamna DUMITRESCU a început prin a menționa că un element foarte important îl constituie managementul oricărui program finanțat cu fonduri europene. În principal, evaluarea presupune realizarea de studii aprofundate, care sunt utilizate într-o manieră sistematică, prin proceduri recunoscute de cercetare, pentru a formula o judecată asupra valorii unei intervenții sau rezultatelor unei intervenții în raport cu rezultatele și impactul și pentru a identifica problemele asociate acestor intervenții. Practic evaluarea aduce mult mai multe informații decât o monitorizare strictă a indicatorilor unui program. Unele evaluări, care vizează îmbunătățirea la nivelul programului, sunt numite evaluări formative sau evaluări sumative sau evaluări care vizează rezultatele programului sau prezintă informații pentru a fundamenta deciziile pentru începerea, continuarea sau extinderea unor intervenții. Evaluările de proces vizează furnizarea de informații privind modul în care programul se implementează. Evaluările de impact vizează în special rezultatele și efectele programului.

Evaluarea este importantă pentru că sprijină procesul decizional, respectiv luarea unor decizii bazate pe dovezi, în ceea ce privește politicile și implementarea programului. Evaluarea ajută astfel la proiectarea de noi programe (respectiv în cazul ADR SE la pregătirea următorului program de finanțare) și la îmbunătățirea implementării programelor. Evaluările făcute pe parcursul desfășurării programului, sau la modificarea programului, dacă este cazul, ajută la atingerea rezultatelor vizate prin program. Regulamentul 1060 din 30-06-2021 are prevederi referitoare la evaluare. AM trebuie să realizeze anumite evaluări în care pot fi vizate unele criterii, cum ar fi eficacitate, eficiență, relevanță, coerență sau valoarea adăugată pentru Uniunea Europeană. Există și niște termene pentru anumite evaluări, respectiv există o evaluare de impact, care trebuie realizată până în data de 30 iunie 2029 pentru program și mai există și o evaluare intermediară. Evaluările se vor face în special cu expertiză externă. În cazul în care experții sunt interni, aceștia trebuie să fie independenți de AM. De asemenea, AM are obligația să finalizeze planul de evaluare până în termen de 1 an de la aprobarea programului. Acest plan va fi supus aprobării CM. Toate rapoartele de evaluare vor fi publicate pe site-ul dedicat programului.

Doamna DUMITRESCU a prezentat atribuțiile CM în legătură cu evaluarea:

- aprobă Planul de evaluare și orice modificare a acestuia;
- examinează progresele înregistrate cu privire la efectuarea evaluărilor, la sinteza evaluărilor și la orice acțiuni ulterioare recomandate în rapoartele de evaluare.

La articolul 18 din Regulament este reglementată evaluarea intermediară. Până la data de 31 martie 2025 se va face o evaluare pentru fiecare program cu privire la rezultatul evaluării intermediare, precum și o propunere de alocare definitivă a cuantumului de flexibilitate menționat la articolul 86 alineatul (1) al doilea paragraf.

Doamna DUMITRESCU a prezentat etapele din procesul de elaborare a planului de evaluare:

- va fi constituit un comitet de coordonare a evaluării, cu personal de conducere din cadrul AM și din cadrul instituțiilor partenere;
- se va realiza o consultare a părților interesate atât din cadrul AM intern, cât și extern din cadrul

- organizațiilor și instituțiilor interesate sau parteneri, în funcție de interesul acestora în domeniul evaluării programului;
- se va realiza o prioritizare a temelor și întrebărilor de evaluare, definitivarea listei de evaluare și prezentarea planului de evaluare către Comisie și către CM și aprobarea Planului de evaluare. O etapă importantă în definirea evaluărilor ce vor fi incluse în Planul de evaluare o reprezintă formularea întrebărilor de evaluare. Acestea vor fi structurate în funcție de cele 5 criterii enumerate la nivelul regulamentului. Întrebările de evaluare reprezintă, de fapt, interesul părților interesate în acest proces de evaluare. Ce anume doresc aceste părți interesate să afle în urma evaluărilor realizate la nivelul programului? Ce tip de informații doresc să afle? Aici au fost formulate câteva tipuri de întrebări împărțite pe cele 5 criterii. Eficacitatea se referă la efectele cantitative și calitative ale intervenției sau programului. Eficiența se referă în special la costurile intervențiilor sau intervenției în raport cu schimbările și efectele obținute. Relevanța, adică în ce măsură obiectivele inițiale au fost adecvate cu intervenția în cauză și dacă ele mai sunt relevante în contextul schimbărilor socio-economice care au avut loc între timp. Coerența se referă la măsura în care intervențiile sunt aliniate cu alte intervenții similare finanțate ori de programe naționale ori de alte programe cu finanțare europeană sau cu diverse intervenții existente la nivel european. Ultimul criteriu, valoarea adăugată pentru Uniunea Europeană, se referă la valoarea suplimentară care rezultă ca urmare a implementării intervențiilor în comparație cu așteptările statelor membre, la nivel regional. În cazul AM care sunt informațiile necesare pentru definitivarea planului de evaluare?
 - acestea ar fi temele de evaluare prioritare. Termenul la care informațiile solicitate sunt necesare pentru luarea unor decizii bazate pe dovezi sau pe informații și care și, în funcție de disponibilitatea datelor pentru evaluare, deci identificarea datelor necesare și verificarea dacă acestea sunt disponibile la momentul la care ne propunem să facem evaluarea, având în vedere că bugetul pentru evaluare este în limite normale, neexistând un buget care să permită AM să realizeze absolut toate valorile pe care propune.
 - va trebui realizată o prioritizare a temelor de evaluare și anume va fi avută în vedere proporționalitatea, adică gradul sau măsura în care anumite obiective sunt finanțate. Vor fi avute în vedere intervenții care nu au mai fost finanțate până în prezent sau intervenții care au mecanisme noi de implementare, pentru a se vedea dacă aceste mecanisme au funcționat la modul cum au fost gândite în faza inițială sau dacă mai sunt necesare ajustări. De asemenea, în mod clar se vor avea în vedere prevederile din Regulamentul 1060, respectiv se va include în mod evident evaluarea intermediară și evaluarea de impact. Și, bineînțeles, acestea vor fi ajustate în funcție de bugetul existent prevăzut pentru evaluare.

În vederea identificării temelor de evaluare va fi transmis prin e-mail un chestionar tuturor membrilor CM, prin care se va urmări identificarea interesului și a temelor de evaluare pentru acești membri. După colectarea tuturor acestor informații, va fi făcută o analiză a informațiilor primite, o prioritizare a tuturor temelor primite, astfel încât să existe în final o listă cu evaluări, care va fi inclusă în planul de evaluare.

În momentul de față, legat de acest proces al planului de evaluare, partea descriptivă a planului este deja elaborată. Urmează completarea acestor informații privind temele de evaluare. Au existat niște demersuri la nivelul AM pentru identificarea temelor de interes. Urmează a fi făcute consultări cu părțile interesate pentru completarea informațiilor. Chestionarul va fi pus la dispoziție într-o formă electronică, pentru a fi mai accesibil membrilor CM.

Președintele CM i-a mulțumit doamnei Cornelia DUMITRESCU pentru prezentare. Domnia sa i-a rugat pe membrii CM să completeze răspunsul la chestionar, pentru a se vedea care ar fi din punctul de vedere al membrilor de vedere temele care vor fi incluse în Planul de evaluare, deoarece este necesară prioritizarea. AM are fonduri alocate pentru realizarea acestor evaluări. Evaluările vor fi externalizate, respectiv vor fi realizate cu sprijinul unor experți independenți, care nu sunt angajații AM. Temele pe care ei vor trebui să le cerceteze vor fi

stabilite împreună cu membrii CM. În programele precedente, evaluările vizau implementarea diferitelor obiective specifice. Diferența față de programul precedent este că, din punctul de vedere al eficacității fondurilor, nu se mai ia în considerare fiecare obiectiv specific în parte. Sunt 5 obiective de politică, în fiecare dintre ele sunt obiectivele specifice. Trebuie găsite acele obiective specifice ale acestor instrumente care reprezintă instrumente inovative. Este necesar să se identifice care sunt temele pentru care este necesară expertiza. Va trebui incluse teme referitoare la tranziția verde și la inovare, care sunt în PR SE și pentru care sunt alocate mai mult de jumătate din resursele programului. Obiectivul de politică 1 are alocate minim 25% din fonduri. Obiectivul de politică 2 - tranziția verde, are alocate minim 30 % din fonduri. Este necesar ca aceste teme să fie în planul de evaluare. Pe lângă acestea sunt și alte domenii de interes. Programul PR SE a fost aprobat în octombrie 2022, prin urmare în octombrie 2023 va trebui să fie prezentat Comisiei Planul de evaluare, urmând ca primele evaluări să fie prezentate membrilor CM și sigur Comisiei Europene către sfârșitul anului 2024, respectiv martie 2025. Evaluarea va fi făcută în 2024, iar în 2023 se stabilește ce anume se va evalua.

Presedintele CM a întrebat dacă sunt alte observații și comentarii din partea membrilor CM, inclusiv din online.

Domnia sa a mulțumit membrilor CM pentru participare și pentru contribuția pe care membrii CM au avut-o în timpul reuniunii la acțiunile programului. Domnia sa a considerat că obiectivele au fost atinse. În cadrul reuniunii, au fost aprobate criteriile de eligibilitate și selecție pentru câteva acțiuni prioritare, s-au discutat criteriile de selecție și de eligibilitate pentru alte acțiuni importante, care urmează a fi definitive în perioada imediat următoare. De asemenea a fost aprobată Metodologia de selecție a proiectelor. A fost clarificată o nouă abordare privind pragurile de calitate, pragurile de excelență, care sunt chestiuni fără de care nu se poate merge mai departe cu programul.

Presedintele CM a prezentat calendarul activităților viitoare ale CM. În viitor membrii CM vor fi consultați cu privire la temele Planului de evaluare al programului. Se va finaliza Road Map, se va lucra la capacitatea administrativă, pe lângă partea care a fost stabilită pentru susținerea AM.

După finalizarea consultării publice, după aprobarea de către Consiliul Concurenței a schemei pentru microintreprinderi, urmează a se face o procedură scrisă de aprobare a criteriilor. Următorul CM va fi organizat în octombrie 2023. Din discuțiile cu Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene a rezultat că platforma MySmis urmează să fie activă pentru depunere din partea aplicanților, în acest moment, modulele Solicitant și Cerere de finanțare sunt date în lucru, modulul de Evaluare se estimează ca va fi funcțional în luna august 2023, modulul de Contractare este programat a fi finalizat în octombrie, în așa fel încât să fie posibilă semnarea contractelor de finanțare. AM se bazează pe sprijinul Autorității de Certificare și Plată pentru programarea financiară, pentru creditele de angajament până la sfârșitul anului, întrucât se dorește contractarea unor proiecte în 2023. În acest scop se va face un grafic de alocare a resurselor.

Presedintele CM a mulțumit și interpreților care au ajutat la comunicarea cu Comisia Europeană. Domnia sa a invitat membrii CM la vizita de lucru de la Mahmudia, la un proiect finanțat pe axa infrastructurii turistice.

Doamna Aida LIHA MATEJICEK, șefa unității DG REGIO pentru România și Croația a intervenit și a mulțumit tuturor, în numele Comisiei Europene, exprimându-și dorința de a saluta membrii CM care, deși s-a spus că nu a fost atât de dinamic ca alte întâlniri, de fapt, multe lucruri au fost puse în discuție și rezolvate în CM precedente. Doamna LIHA-MATEJICEK i-a confirmat doamnei președinte a CM acordul complet față de eficiența prin procedură scrisă a procesului decizional. Cu toate că, în conformitate cu legislația, este o procedură cu titlu excepțional, devine o practică curentă deoarece este necesar a fi eficientizată luarea deciziilor, astfel încât totul să fie gata înainte de începerea modulului de Contractare MySmis. Doamna LIHA-MATEJICEK și-a exprimat speranța ca modulul MySmis să fie complet funcțional în octombrie anul curent iar apoi le-a mulțumit și colegilor din mediul online și le-a urat toate cele bune în activitatea viitoare.

Presedintele CM a mulțumit tuturor participanților CM și a declarat închise lucrările reuniunii.